

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.
Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Buday Barna**.

Szerkesztőség:
Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Közteleken.

- 1910 november 23. d. u. 4 órakor. Földmivvelésügyi és növénytermesztési szakosztály ülése.
decz. 1. d. u. 5 órakor. Irodalmi és tanügyi szakosztály ülése.
" 11. d. e. 10 órakor. OMGE. rendes közgyűlése.
" 12. d. e. 10 órakor. GEOSz. XV. nagygyűlése.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
1910. évi

rendes közgyűlésére,

amelyet folyó évi december hó 11-én, vasárnap délelőtt 10 órakor tartunk meg az egyesület székházának nagytermében (Budapest, IX. ker., Köztelek-utca 8. szám, II. emelet.).

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jegyzőkönyvhitelesítők és jegyző kiküldése.
3. Szövetségi tagok kiküldötteinek bejelentése az 1910—1912-ik ciklusra.
4. Emlékbeszéd Széchenyi István grófról, mondja Tisza István gróf.
5. Szavazatszedő-bizottság kiküldése.
6. Kilépés folytán megüresedő 20, elhalálozás következtében megüresedett 1 igazgatóválasztmányi tagsági helyre: 6 évre *husz*, 3 évre *egy*, összesen *huszonegy* igazgatóválasztmányi tag választása. (Alapszabályok 35. §-a.)
7. Számvizsgáló-bizottságba 1 évre öt tag választása. (Alapszabályok 24. §)

8. Igazgatóválasztmány jelentése az 1909—1910. évi egyesületi működéséről.

9. Jelentés az egyesületi tagok létszámában beállott változásról.

10. Az 1909. évi zárószámadások bemutatása és a felmentvények megadása.

11. Igazgatóválasztmány javaslata a tisztviselők szolgálati szabályzata 15. és 23. §§-ainak módosítása, illetve a napidíjak új szabályozása tárgyában.

12. A Szelényi-féle hagyaték és a Cserhádi Sándor emlékalapítvány elfogadása.

13. Jelentés a tisztkarban történt változásokról és az új segédtitkári állás szervezése.

14. Jelentés a Károlyi Lajos gróf 100,000 koronás alapítványának befizetéséről.

15. Az 1911. évi költségvetés megállapítása.

16. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjainak az igazgatóválasztmány útján a közgyűlés elé terjesztett, írásba foglalt esetleges beadványai.*

Budapest, 1910 november hó 15-én.

Károlyi Mihály gróf, s. k.
elnök.

A MÁV. vonalain való kedvezményes utazásra szóló igazolványokat legkésőbb december hó 2-ig jelentkező tagjainknak személyenként 40 filler postabélyeg beküldése ellenében küldünk. Kérjük a lakászem és kiindulási vasutállomás pontos közlését.

A közgyűlés után déli 1 órakor Károlyi-emléklakoma a Royal-szálló különtermében, ahol egyesületünk felkerésére Mezőssy Béla ny. államtitkár mond a Károlyi-billikommál ünnepi beszédet. A lakomára szóló részvételi jegyek december hó 7-ig válthatók meg az OMGE. titkári hivatalánál terítékenként 8 koronáért.

*) Alapszabályaink értelmében az egyesületi tagoknak csak olyan beadványai és indítványai vihetők a közgyűlés elé, amelyek a közgyűlést megelőzőleg legalább tíz (10) nappal az elnökhöz, vagy annak helyetteséhez, vagy az igazgatóhoz írásban benyújtottak.

Meghívó

a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének folyó évi december hó 12-én hétfőn délelőtt 10 órakor az Országos Magyar Gazdasági Egyesület székházának (Budapest, IX., Köztelek-utca 8. szám, II. emelet) nagytermében megtartandó

XV. nagygyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése.
3. A földmivvelésügyi miniszter és a szövetségi tagok képviselőinek bejelentése.
4. Tagsági ügyek.
5. Jelentés a szövetségi iroda működéséről és a szövetségi évkönyv bemutatása.
6. Az 1909. évi zárószámadás előterjesztése.
7. Az 1911-ik évi költségvetés megállapítása.
8. A jövő működési program.
9. Rubinek Gyula előadása: A drágaság kérdése.
10. A szövetségi tagok esetleges indítványai.*

Budapest, 1910 november hó 15.

Károlyi Mihály gróf s. k.
elnök.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
irodalmi és tanügyi szakosztályának

1910. évi december hó 1-én (csütörtökön) d. u. 5 órakor a Közteleken tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. A szakosztály megalakulása és elnökválasztás.
2. Gazdasági előadások rendezése.

*) A GEOSz. alapszabályainak 23. §-a értelmében a szövetségi gazdasági egyesületek javaslatai a nagygyűlés megtartása előtt legalább 10 nappal benyújtandók és a kiküldöttek között való szétosztás céljából az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elnökének, vagy a végrehajtó-bizottságnak beküldendő.

A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám

előnyösen teljesíti az **abraktakarmánycikkek**, mint **finom és durva buzakorpa, szárított moslák és répaszelet, malátacsira, malomkonkoly, napraforgó és repczeolajpogácsa, melasse stb.** beszerzését.

Saját érdekünkben kérjünk ajánlatot.

Mai számunk 20 oldal.

3. A m. kir. postatakarékpénztár ajánlata.
4. A Kodolányi- és Cserháti-alapítványok ügye.
5. Folyó ügyek.

Károlyi Mihály gróf s. k.,
OMGE. elnök.

A petróleum-, földgáz- és kálisó-monopóliumokhoz.

Irta: gróf Zselénski Róbert.

Egy pár héttel ezelőtt Lukács László pénzügyminiszter ur javaslatokat nyújtott be, melyekben állami monopóliummá teszi a petróleumot, a földgázt és a kálisót.

Ezen tervezett egyedáruságok ellen több szempontból a leghatározottabban foglaltam állást.

Először is, mert alig van komoly nemzetgazda, ki el ne itelné az egyedáruságokat, főképp azoknak szaporítását.

Nagyon helyesen mondják, hogy a monopólium igen ritka kivétellel, egy fölötté tékétlen alakja a tevékenységnek, legyen az állami, tár-ulatbeli vagy egyéni.

Hasznos, ha küzdünk a verseny tul- kapásai ellen, de óvakodjunk mindenképp a versenyt megszüntetni. Ez annyit jelen- tene, mint lemondani a haladásnak leg- fontosabb eszközéről.

A legtöbb állami egyedáruság pedig, kizárván a versenyt, elitelendő.

A monopóliumok szaporítása a leg- tisztább szociálista politika.

Eddig reáette kezét az állam a sóra, a dohányra, a vasutak nagyobb részére, ma monopolizálni szándékszik a petróleum- termelést, a földgázt, a kálisót, legközelebb következni fognak a gyufagyártás, a pet- róleumforgalom, a kőszén, a szesz és így tovább.

Ekképp alakul egyre az a jövődöbeli társadalom, mely ábrándja a szociálistáknak.

A szociálizmus legfőbb célja az állam általi lefoglalása minden termelésnek, minden iparnak, minden tőkének.

Szépen haladunk ezen az uton.

A szociáli- ta állam mindent egy óriási hivatalnoksereg révén akar elintézni. Ennek a kívánalomnak is rohamosan eleget tenni sietünk. A szorosabb értelemben vett magyar állami alkalmazottak kitétek 1892-ben 60,776-ot, 1907-ben 119,703-at, tehát 15 év alatt megkétszerezedett a magyar állami alkalmazottak száma.

De nemesak egyre szaporodik az állami hivatalnokok száma, hanem fo ozatosan gyarapodik már is kiterjedt hatáskörük is.

Felügyelők, biztosok, annyira fogják nemsokára ellenőrizni, rendszabályozni az ipart, a termelést, hogy mindkettő üzése a legnagyobb nehézségekbe fog ütközni. Szaporítsuk még ezeknek számát, növeljük még egy kevésbé nevezettek hatalmát és ezen a téren is megvalósul a szociálisták álma.

Betetőzésül, a progresszív adó révén, mely miután koncedáltatott, természet- szerűleg egyre emelkedni fog, tegye lehe- teltenné az állam a vagyongyűjtést és teljesül a szociálista utópia.

Azért is foglaltam állást a tervezett három egyedáruság ellen, mert ezeknek főképp egyike nem egyéb a tulajdonjog elleni merényletnél, megint egy szociálista vívmány.

Nem szólok a petróleumról, ahol az állam precedensekre hivatkozhatik és kiméli a zártkutatmányi joggal bírót, sem a kálisóról, mely vegyesen előfordul a konyhasóval, miután ez utóbbi igen régóta tárgya egy monopóliumnak, de a földgázról.

A földgázt eddig teljesen szabadon és korlátlanul használta a földbirtokos, a sár- mási földgázt is megvette Wekerle Sándor volt pénzügyminiszter ur a földbirtokostól százezer koronáért, megfizetvén azonkívül azon földterületet is, melyre szüksége volt, hogy a földgáz hasznosítható legyen.

Ilyen előzmények után lehetetlennek tartottam, hogy a földgáz, kivalképp a föld- birtokosságnak minden kárpótlása nélkül, az állam részéről elsajátíttassék, egyed- árusággá tétessék.

Vége meggyőződésem, hogy a tervezett monopóliumok egészségtelen mederbe fog- ják terelni a petróleum, földgáz és kálisó termelését és kihasználását, épp úgy, mint elposványosodott a sótermelés és forgalom, a dohánytermesztés és forgalom, szóval mindazon üzemek, melyek állami mono- póliummá tétettek, vagy ritka kivétellel, az állam által kezeltetnek. Így jutott egyebek között holtpontra a magyar államvasút is, mely már alig jövedelmez és valószínűleg nemsokára pénzügyi válság elé fog kerülni.

Nem helyeslem ugyan, de értem, ha az állam fiskális szempontból reáteszi kezét igen jövedelmezőknek ígérkező monopó-

liumokra. De ilyenekké aligha fognak válni a tervezett egyedáruságok.

Igyekeztem álláspontommal megegyező mérvadó társakat keresni.

Az államszociálizmus által inficiált po- litikusok körében azonban, mely állam- szociálizmus végeredményben okvetlen a társadalom szociálizására fog vezetni, alig találtam támaszt, mire kénytelen voltam belenyugodni a pénzügyminiszter urnak a november 18-án tartott szaktanácskoz- mány színe előtt tett és a napilapokban is közölt következő ígérétebe:

Hozzájárul ahhoz, hogy a földgázt az állami monopólium mellett a földtulajdo- nos is kutathassa, ha a kutatásra enge- delmet kérés a gázt saját mezőgazdasága és ipara javára használja föl. Ezen gáz semmiféle állami illetékekkel meg nem róható. Ha pedig az állam maga bányászza a földgázt, a tiszta nyereség tíz százalékát beszolgáltatni tartozik az illető vidék mező- gazdaságának előmozdítására. Az állam a földtu ajdonosnak önköltségen tartozik föld- gázt adni saját mezőgazdasági és ipari céljaira. A kálisómonopólium tárgya csak az a káli lehet, mely konyhasóval együtt fordul elő. A káli monopólium után nyert haszonnak egyrészt szintén tartozik az állam az illető vidék mezőgazdaságának javára fordítani.

A javaslatokkal a még mindig uralkodó társadalom zászlaját ismét meghajtotta az egyre növekvő és közeledő szociálista tábor előtt.

Ismétlem, elvben ellenzek minden új egyedáruságot. A földgáz azonban jogilag és gyakorlatilag is a földbirtokosé, tehát minden kárpótlás nélküli monopóliummá tétele határozott érzékeny megsértése a tulajdonjognak. De reménytelen lé én a küzdés, bele kellett nyugodnom és bele is nyugodtam a pénzügyminiszter urnak ígéré- tébe, melynek effektuálása előnyösen fogja módosítani a javaslatokat.

A 32. § bírálata.

Irta: Dömötör László dr.

Az éhinség hamis jelszavával félrevert heran- gok egyidőre minden más kérdéstől elterelték a gazdaközönség figyelmét s ezalatt ellenségei leg- elemibb jogaitól akarták megfosztani a falu népességét.

Mert igenis legelemibb jogainkról van szó abban a vitában, mely a könyvkirovati perek illetékessége körül kifejlődött. Ugyanis a modern

ACETYLEN-LÁMPÁK

Gőzeke-, Spritzbogen-, kocsirud-, kézi-, asztali-, fali-, függő-, istálló- és udvari- lámpák, nagyon praktikus függő ivlámpák gazdaságok és gyárak részére.

VAS GÉZA és FIA,

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 6.

Telefon 65-43.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Sürgőnyozim;
Dunlop.

államok felépítve telezett ember vitatott színűst a bírós különbe ismeri alapelv szerint illetékes köeles kes bír rendsze perbeál sulyozó saját sz

A ké sége a bontja lános k az öszs joguktó heők nézve pedig talyt a az állam amely l való vé neheziti nézve s

A cz ilyen k évi törv köve le delmün sok tap azért az üdvözöl tervezet miniszte 1893 ba kivonati hiányzo időt a A kilen féle jav ismét f azonbar által, be szorítva s végül a képvis a bejeg kiterjesz ellen in esetekre könyvki

Látni sikerült tiszta áll erejükke jogokna törvényb

Ugyan Magyar amidön szövegét mindöss illetékes tését me

A 32. a vissza az, hog

DE
E
Bud

államok perjogi rendszere két alapelve van felépítve. Az egyik az alperes perbe állási kötelezettsége, amelynek következtében minden ember perbe idézhet mindenkit, anélkül, hogy vitatott jogát előre beigazolná avagy csak valószínűsíteni is tartoznék s alperesnek kötelessége a bíróság előtt megjelenni és védekezni, mert különben felperes állításait a bíróság valóban ismeri el, alperest pedig elmacsolja. A másik alapelv a polgároknak az az elemi joga, amely szerint mindenkit csak saját lakhelye szerint illetékes bíróság előtt lehet beperelni s felperes közeles alperest ennek személyére nézve illetékes bíróság előtt felkeresni. A helyes perjogi rendszer ezen két alapelvnek egyensúlyja; a perbeállítás általános polgári kötelezettségét ellensúlyozza azon általános polgári jog, hogy senkit saját személyes bírósága előtt elvonni nem lehet.

A könyvkivonati perek különleges illetékesége a perjog ezen két alapelvnek egyensúlyát bontja meg, mert fönntartja a perbeállítás általános kötelezettségét, de a kereskedők javára az összes polgárokat megfosztja azon sarkalatos joguktól, hogy csak saját bíróságuk elé idézhetők perbe. Ez tehát a kereskedő-osztályra nézve egy perjogi privilégium, mely egyik és pedig nem a legjelentékenyebb gazdasági osztályt a többiek fölé kiváltságos állapotba helyezi, az állampolgárok zömére nézve pedig jogfosztás, amely legegységesebb jogainkat veszi el s a perben való védekezés amugy is súlyos kötelességét nehezíti meg, sőt a szegényebb néposztályra nézve sokszor lehetetlenné teszi.

A civilizált népek perjogában hiába keressük ilyen kiváltságnak mását. Bennünket az 1868. évi törvényhozás sujított vele, az azóta botránnyá kőve lett a magyar jogszolgáltatásnak. Kereskedelmünket demoralizálta s a falusi nép sorából sok tapasztalatlan árverés alá juttatott. Ugyanazért az egész gazdaosztály megkönnyebbülten üdvözölte Plósz Sándor perrendtartási törvénytervezetét, mely Szilágyi Dezső igazságügy-miniszter megbízásából készült első alakjában 1893-ban látott napvilágot s amelyből a könyvkivonati perek különleges illetékesége egészen hiányzott. Azóta 17 esztendő múlt el s ezt az időt a kereskedőosztály nem töltötte tétlenül. A kilencszázas évek elején megjelent a Plósz-féle javaslat átdolgozott kiadása s ebben már ismét felüti fejét a könyvkivonati illetékeség, azonban még csak a bejegyzett kereskedők által, bejegyzett kereskedők ellen indított perekre szorítva. Ezután megjelent a javaslat harmadik s végül negyedik kiadása, amely utóbbit most a képviselőházban tárgyalják s ennek 32. §-ában a bejegyzett kereskedők perjogi kiváltságát már kiterjesztették a be nem jegyzett kereskedők ellen indított perekre is, sőt a 31. § bizonyos esetekre minden alperes ellen fenntartja a mai könyvkivonati illetékeséget.

Látványos tehát, hogy a kereskedőknek már sikerült rést ütni az 1893. évi eredeti javaslat tiszta álláspontján s ezt a rést most minden erejükkel továbbfészegetik, hogy rajta az előjogoknak minél nagyobb tömeget juttassák az új törvénybe.

Ugyanazért nem érthetők egyet az Országos Magyar Gazdasági Egyesület választmányával, amidőn ez a perrendtartási javaslat 32. §-a mai szövegének kritikáját mellőzte és törekvését mindössze odairányította, hogy a könyvkivonati illetékeségnek ennél tágabb körre való kiterjesztését megakadályozza.

A 32. § mai szövegezésével szinte kínálkozik a visszaélésekre. Két nagy hibája van. Az egyik az, hogy a könyvkivonati perek különleges

illetékeségét kiterjeszti a be nem jegyzett kereskedő alperesekre is, még pedig oly módon, hogy ezt a laikus olvasó észre sem veszi. A 32. § ugyanis azt mondja: *Bejegyzett kereskedőnek más kereskedővel szemben létrejött követelését jogában áll saját könyvvitelének helyén perelni.* Felperes tehát csak „bejegyzett kereskedő” lehet ezen illetékeség mellett, alperesként azonban minden „más kereskedő” perbe idézhető, ami alatt a törvényjavaslat indokolása szerint ugy bejegyzett, valamint be nem jegyzett kereskedő is értendő. Azonban ki az a be nem jegyzett kereskedő? Olyan zárt kaszt-e ez, hogy annak tagjait minden kétség nélkül rövid uton meg lehet állapítani? Ellenkezőleg, ez egyike a legbizonytalanabb jogi fogalmaknak és annyira elasztikus, hogy a mai bonyolult gazdasági életviszonyok mellett, ha akarom, minden második embert be nem jegyzett kereskedőnek minősíthetek. Már most kérdem, szabad-e egy különleges illetékeséget alperesnek oly minősítéséhez kötni, amely a legtöbb esetben nehezen, némelykor pedig sehogyszem állapítható meg és objektív ismertető jelek nélkül mindenkor a bíró szabad belátására van bízva, hogy alperest be nem jegyzett kereskedőnek tekint-e vagy sem? Aki a gyakorlati életet ismeri, az előre látja, hogy minden könyvkivonati perbe idézett be nem jegyzett kereskedő meg fogja tagadni ezen minőségét s már az illetékeség kérdésével 2-3 tárgyalás eltelik. Azt hiszem, nem azért csinálunk új perrendtartást, hogy a bírák tulterheltségét ily szükségtelen kérdések megvitatásával tetézzük.

De ez még csak a kisebbik baj. Sokkal súlyosabb kifogás, amely bennünket is közelebről érdekel, hogy a 32. § szerint a könyvkivonati illetékeség bírāja előtt perelő felperesnek a perindításkor nem kell igazolnia, hogy alperes csakugyan kereskedő-e s a bíróság messzeföldről maga elé idézi alperest felperes azon puszta állítására, hogy adósa kereskedő. Világos, hogy ily módon ismét ki lesz téve a könyvkivonati perek zaklatásának a vidék összes nem kereskedő népeisége, mert az a rosszízű kereskedő, aki eddig is azon számíttással perelt, hogy a nép egyszerű embere nem fog messzeföldről felutazni, hogy a bíróság előtt védekezze, a jövőben nem fog visszariadni attól sem, hogy be nem jegyzett kereskedő címevel tiszteljen meg olyanokat is, akiknek világeletükben nem volt más foglalkozásuk, mint a krumplikapálás. A bíróság pedig köteles lesz ezek ellen is kibocsátani az idéző végzést felperes azon egyszerű kijelentésére, hogy ezek be nem jegyzett kereskedők. A 32. §-sal tehát csak ott leszünk, ahol eddig voltunk, azzal a különbséggel, hogy az alperesnek ezentul nemcsak avval kell védekeznie, hogy nem tartozik, hanem azzal is, hogy nem kereskedő. Mert ha meg nem jelenik és nem védekezik, ezentul is csakugy elmacsolja, mint eddig.

A javaslat 32. §-át tehát módosítani kell olyképpen, hogy a könyvkivonati illetékeség címén csak bejegyzett kereskedőt szabad alperesként perbe idézni és alperesnek kereskedő minőséget már a perindításkor kell hiteles czégekivonattal igazolni. Azon szerencsés helyzetben vagyok, hogy a 32. § ellen és annak módosítása mellett magának a 32. §-nak miniszteri indokolásából merithetem a leghelyesebb érveket. Azt tanultam ebből az indokolásból (218. oldal), hogy az illetékeség fennforgása vagy hiánya tekintetében már a keresetlevélnek kell elegendő támpontot nyújtani, mert különben alperes a felperes egyoldalú előadása alapján gyakran a nem illetékes bíróság előtt volna kénytelen

megjelenni. Ez az igazság, csak hogy ennek minden szava a 32. § ellen szól, mert azt, hogy valamely alperes be nem jegyzett kereskedő, a keresetlevélben egyáltalán nem lehet igazolni, mégis ezen paragrafus szerint alperes felperes egyoldalú bemondása alapján köteles a nem illetékes bíróság előtt is megjelenni. Ellenben ha a könyvkivonati perek kivételes illetékeségét a bejegyzett kereskedő alperesekre szorítják s alperes kereskedő voltát igazoló czégekivonatot már a keresetlevélhez csatolni kell, akkor a javaslat indokolása által vallott, egyedüli helyes elvnek is eleget tettünk.

A javaslat nagynevű szerzőjét Plósz Sándort nem érintheti a mai 32. § bírálata. Már elmondotta, hogy az ő eredeti törvénytervezetéből teljességgel hiányzott a könyvkivonati illetékeség. Plósz Sándor nagyon jól tudta, miért hagyta ki. A javaslat első átdolgozott kiadásában is mindössze bejegyzett kereskedőnek bejegyzett kereskedő ellen indított perében adtak helyt neki. Csakis ezután, a kereskedőkkel folytatott alkudozások után terjesztették ki a könyvkivonati illetékeséget be nem jegyzett kereskedőkre is. A kereskedők ugyanis azzal érveltek, hogyha csak bejegyzett kereskedőket perelhetnek könyvvezetésük bírósága előtt, ez a be nem jegyzett kereskedőknek premizálása volna. Nos hát ezek a be nem jegyzett kereskedők rendszerint kisemberek, akiknek nem ártana a törvényhozástól egy kis jóakarattól, másrészt pedig ha a bejegyzett kereskedők a be nem jegyzett társaikat saját bíróságuk elé akarják idézni, ennek két egyszerű módja van: először a kereskedelmi törvény alapján bírsággal is kényszeríthetik őket czéjük bejegyzetésére, akinél pedig ennek előfeltétele hiányzik, azzal szemben szerződési uton köthetik ki a különleges illetékeséget. Azt azonban egy a helyzet magaslátán álló törvényhozás meg nem engedheti, hogy a bejegyzett és be nem jegyzett kereskedők között a bírói illetékeség kérdését oly módon szabályozzák, hogy ezzel az összes polgárság ki legyen téve a peres zaklatásoknak.

Elszomorító dolog, hogy igazságügyi politikánk vezetői ily kevés figyelmet tanúsítanak az összes polgárság legegységesebb jogai iránt. Nemcsak hogy a 32. §-t felvették a javaslatba, hanem a 31. §-hoz kiesztelt módosítással még szélesebb körben akarták állandósítani a kereskedők kivételes illetékeségével üztöt visszaéléseket. A gazdátársadalom vezéreinek mentő munkálata már elhárította rólunk ez utóbbi csapást, most pedig a Magyar Gazdaszövetség a kérvényezés jogán fordul a képviselőházhoz, hogy a 32. § hibáit kigazítsa. Kifejtették, hogy a fent ajánlott változtatást nemcsak a józan ész, hanem a miniszteri indokolásban kifejtett elvek is megkívánják, a miniszter urnak tehát ha saját elveivel békeségben akar élni, el kell fogadnia módosításunkat. És ha nem, ugy legyen a képviselőház szigorubb öre jogainknak, mint az igazságügyi miniszter ur. A 32. § mai szövegével nem jogszok munkája, hanem a politikai alkudozások eredménye. Pedig az állampolgárok alapjogait nem volna szabad alku tárgyává tenni.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Rovatvezető: Palkert Alajos.

* Az angol OMGE., a Royal Agricultural Society of England, múlt évi Liverpoolban tartott gazdasági kiállítása több mint 100,000 koronát jövedelmezett tisztán az egyesületnek. Ez a figyelemre méltó körülmény annál érdekesebb, mert

DECKERT és HOMOLKA

≡ ELEKTROTECHNIKAI GYÁR ≡

Budapest, VI., Izabella-utca 88.

Ausztria-Magyarország legrégebbi és legnagyobb beszerzési forrása mindenemű erős- és gyenge-áramu cikkekben. Szállít és szerel: **csengőket, távbeszélőket, villámhárítókat, tüzelőket, villamos vizárammutatókat, órákat és távhőmérőket, villamos világítási és erőátviteli berendezéseket saját külön teleppel vagy anélkül gazdaságok, kastélyok, gyárak és fürdőhelyek részére.**

A pneumatikus csőpostáipar magyarországi megalapítója.

↳ Szükség esetén kére árjegyzékünket és költségvetésünket. ↳

egyrészt abban az időben igen rossz időjárás volt, másrészt Liverpool városa nagy kikötő- és gyarváros lévén, egészen merkantil lakossággal bír. Tehát ebből is látszik, mily természetes és helyes a nem gazdaközönségnek érdeklődése a mezőgazdaság iránt és mily természetellenes az antiagráriusok folytonos mesterkedésének az antiagráriusok folytonos mesterkedésének, amikor mesterségesen iparkodnak ellentétet teremteni mezőgazdaság, ipar és kereskedelem között.

— Németország árpatermése az 1910-ik termésében tetemesen csekélyebb mint volt a múlt esztendőben, mert az idén 287 millió métermázsára becsülik az árpatermést szemben a múlt esztendői 343 millió métermázsával. Kevesebb volt különben az idei bevetett terület is 74,042 hektárral.

△ A Bund der Landwirte, a német agráriusok háromszázernél több tagot számláló hatalmas szervezete, jövő évi rendes közgyűlését 1911 február hó 20-án tartja Berlinben. A Bundnak a folyó hó 12-iki bécsi nemzetközi agrárértekezleten résztvevő képviselői elnökségük nevében meghívták erre az alkalomra az osztrák és magyar középponti gazdasági testületeket és illetékes helyről vett értesülésünk szerint a Bund közgyűlésén többek között az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, valamint a Magyar Gazdaszövetség nagyszámú küldöttséggel fogja magát képviseltetni. A februári berlini gazdaságnagyhat hagyományos programja ezúttal némileg módosul, minthogy a német birodalmi gazdasági egyesület, amely december 8—14 én ünnepli fennállásának negyedszázados évfordulóját, kivételesen nem február havában, hanem most decemberben tartja közgyűlését, de ez a körülmény előreláthatólag nem változtat majd a februári gazdaságnapok megszokott mozgalmasságán. Az OMGE. igazgató-választmánya legutóbbi ülésén elhatározta, hogy a jubiláló németbirodalmi gazdasági egyesületnek üdvözlő átiratban fejezi ki szerencsekívánatait s az OMGE.-nek a december 10-iki diszközgyűlésen való képviselőre Krisztkomch Ede min. tanácsost, földmivelési ügyi kormányunk berlini szaktudósait, valamint a berlini gazdaságnagyhat kitüntetni szándékozó választmányi tagjainkat kéri fel. Ebbeli szándékát egyesületünk titkári hivatalánál eddig Mérey Lajos jelentette be, további jelentkezéseket folyó hó 30-ig fogad el az OMGE.

△ A nemzetközi gabonaárfolyammegállapító-bizottság a berlini Klub der Landwirte helyiségében folyó hó 26-án délelőtt 10 órakor értekezletet tart, amelynek napirendjén a gabonapiaczi helyzet megbeszélése szerepel az ideiglenes gabona-, burgonya- és répaterméseredmények, valamint a gazdák, raktárszövetkezetek és a kereskedelem kezében levő készletek figyelembevételével. Az értekezleten egyesületünket, mint a nemzetközi bizottság magyar osztályát, szintén Krisztkomch Ede min. tanácsos, szaktudós képviseli.

△ Innen-onnan. A jövő évi francia költségvetési javaslatban a földmivelési tárca előirányzata — amelyet még Rivu volt miniszter állított egybe, de Reynaud Maurice, a földmiv-

velési tárca új vezetője fog a kamara előtt képviselni — 523 millió frankkal szerepel, tehát az ideiglenes költségvetéshez képest 26 milliónyi emelkedést mutat, amiből 2 millió az olajfatermesztésnek termelési jutalmak utján való fejlesztésére esik, míg mintegy 650 ezer frank a tárca egyéb tételei között oszlik meg. Nagyobb összeggel szerepel ezek sorában a mezőgazdasági szövetkezeteknek nyújtott állami támogatásra szánt hiteltöbblet is.

Mint már megírtuk, Franciaország búzatermése ezidén a közepesen alul maradt, minek folytán a buzaárak természetesen némi emelkedést mutattak. Erre szocialista körökben mozgalom indult meg a buzavédővám felfüggesztésére, éppen úgy, mint ahogyan hasonló törekvések tavaly nálunk is jelentkeztek. Figyelemreméltó, hogy a részben mérsékelt szocialista képviselők-ből álló többségre támaszkodó és agrárius hajlandóságnak legtávolabbról sem mondható Briand-kormány nevében Dupuy kereskedelemügyi miniszter az agráriusok felfüggesztése ellen a legerélyesebben állást foglalt, kijelentvén, hogy a 28—50 frankon felül nem emelkedett buzaár, amelynek kilogrammonként legfeljebb 40 filléres kenyér ár felel meg, túlzottnak egyáltalában nem mondható és semmiképpen sem indokolja a francia mezőgazdasági termelés kiszolgáltatását a külföldi versenynek, holott a kedvezőtlen termésért a gazdák csak a jobb buzaár kárpótolhatja némi meg és a buzavámok 1898-ban történt ideiglenes felfüggesztése különben is beigazolta, hogy ily intézkedésből a fogyasztónak semmi haszna.

Japánban a legutóbbi hivatalos becslés szerint közel 43 millió métermázsányi rizstermés várható az idén, ami 94% hanyatlást jelent a tavalyi terméseredményhez képest és 31%-kal marad el Japán átlagos rizstermése mögött.

A folyó év végén tudvalevőleg világszerte népszámlálás lesz. Az ily alkalommal összegyűjtött statisztikai nyersanyag megbízhatóságára nem valami kedvező világot vet az északamerikai Egyesült-Államok statisztikai hivatala egyik igazgatójának, Durandnak leleplezése, aki szerint az Unió legutóbbi népszámlálási felvétele alkalomával, kivált a városokban, erősen meghamisították a népesség számára vonatkozó adatokat. Durand szerint ugyanis a népszámlálási biztosok fáradozó-uk fejében az általuk megszámlált népesség lélekszáma szerint jutalmaztattak, mégpedig a számlavett népesség után fejkenként 2½—3 centtel, azaz 12—15 fillérrel. E jövedelem gyarapítása és az egyes városok versengésének kielégítése czéljából a számlalóbiztosok sokhelyütt önkényesen több lakost vettek fel a valóságnál. Durand éppen ezért a legközelebbi népszámlálásnál szigorubb ellenőrzést ajánl.

A világ petroléum termelése 1895-ben 150 millió, 1909-ben 381 millió métermázsát tett ki, aminek legnagyobb részét az északamerikai Egyesült-Államok szolgáltatták (1895-ben 74 millió, 1909-ben 239 millió q-t), utánuk következik Oroszország 1895-ben 70 millió, 1909-ben 80 millió, Galiczia mintegy 2, illetőleg 20 millió, Románia 0,8, illetőleg 12 millió, India 0,8, ille-

tőleg 18 millió q termeléssel, míg a többi Mexikó, Japán, Németország és Kanada között oszlik meg.

A porosz országos gazdaságtanárs, mint a porosz mezőgazdasági kamarák központja, Schwerin-Löwitz gróf elnöke alatt tartott legutóbbi ülésében az egyes kamarák véleményének bekérésére után állást foglalt ama nemrég felmerült és már illetékes helyen is mérlegelés tárgyává tett javaslat ellen, hogy a mezőgazdasági ismételő vagy továbbképző iskolák a földmivelési miniszter hatásköréből elvonassanak és a közoktatásügyi tárca felügyelete alá helyeztessenek, mivel ez iskolák eddigi üdvös működése főképpen a földmivelési kormány szakszerű vezetésének, valamint annak köszönhető, hogy a gazdaságtanadalom is belevonatot a kamarák utján az ismételő-iskolák berendezésének és vezetésének ellenőrzésébe. A kamarák az oktatáshoz is szolgáltatnak segédeket és téli iskoláikat sokhelyütt átengedik a továbbképző tanfolyamok részére.

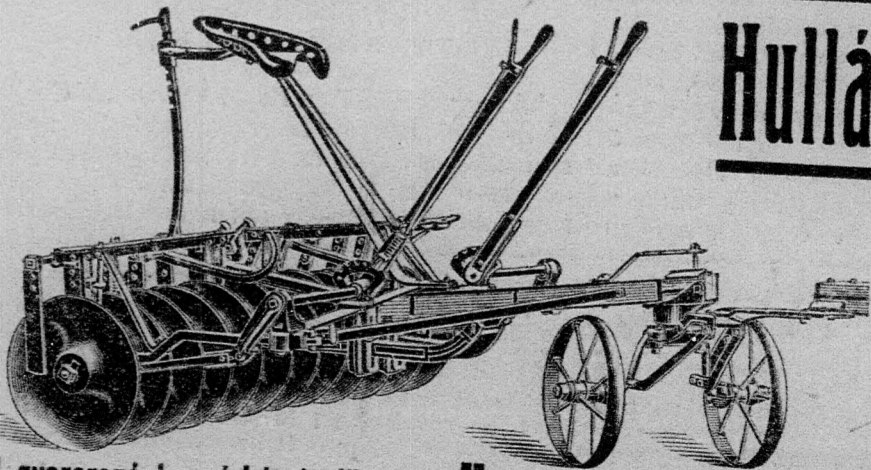
Lajos bajor királyi herceg, a sárvári uradalom gazdája, akit az OMGE. 1907. évi németországi tanulmányútján résztvevő magyar gazdaságaink, mint a magyaros vendégszeretet megtestülését emlegetnek ma is, most ünnepli felszázados katonai jubileumát, amely alkalomból a magyar földművelőkesség ez illusztris tagját az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a Magyar Gazdaszövetség táviratilag melegen üdvözölte.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: Fabricius Endre.

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület kolozs megyei szakosztálya f. hó 11-én a szokásos havi ülést tartotta, melyen a szép számban megjelentek a földmivelési minisztérium leirata kapcsán a mezőgazdasági termények s élelmiszerek hamisításának meggátlásáról szóló 1895. évi XLVI. t.-cz. revízióját tárgyalták Dóza Endre cs. és kir. kamarás, szakosztályi elnök elnöke mellett. A tárgyalásnál követendő irányelveket Losonczy Ernő dr. kir. vegyész fejtegette ki tanulságos előadásban. A nyomában támadt vitából kifolyólag szükségesnek tartotta a szakosztály, hogy a részletek sürgős megbeszélésére egy szakbizottság küldessék ki, melynek tagjai a vármegye főorvosa, Filep Gyula dr. elnöke alatt: Jászberényi Andras, Juhász Árpád, Seyfried Károly dr., Losonczy Ernő dr., Irr Károly dr., Benedek Antal állami vajmester, Schmidt Oszkár, Lévy János hentes, Tóvik Sándor gyáros, Székely Márton kereskedő, Pavlik Sándor dr. tb. főszolgabíró. Sajnálattal vették tudomásul, hogy államsegély hiányában ez öszön nem rendezhetnek járási állatdíjazásokat, ellenben örvendetes, hogy a falusi téli háziipari tanfolyamokra megérkezett a földmivelési miniszter támogatása.

A Fejérvármegyei Gazdasági Egyesület folyó évi november hó 18-án Szekesfeherváron tartott igazgató-választmányi, ezt követőleg pedig rendes közgyűlést tartott Esterházy László gróf elnök elnöke alatt. A választmányi ülés tárgyalta és elfogadta az 1895. évi XLVI. t.-cz. revíziójára vonatkozó javaslat elkészítésével megbízott bizott-

Hullámos tárcsásju tárcsásboronák

tagadhatatlan az egyedüli tökéletes munkát végző tárcsásborona, mit a magyarországi gazdák számtalan elismerése is bizonyít. — Könnyebben jár, jobban fordít és porhanyit, mint a homoru tárcsa. — Mielőtt homoru tárcsásboronát vásárolna, nézze meg, avagy érdeklődjön a hullámos tárcsásju tárcsásboronák számtalan előnye felől. Mielőbbi megrendelést kérünk a tavaszi időnyre, mert a kereslet igen nagy.

Ajánlattal készséggel szolgál:

BÄCHER RUDOLF — MELICHAR FERENCZ

M gyarországi vezérképvisező **SZÜCS ZSIGMOND** Budapest, VIII., Nagymező-u. 68.

ságnak jelentését és megbizta az elnökséget, hogy azt a földművelésügyi miniszterhez s Fejér vármegye törvényhatóságához küldje meg. Elhatározta, hogy a tél folyamán Igar és Ujbarok köz-égekben 8-8 hétre terjedő *kosárfonó tanfolyamot*, Sukoró, Zámoly, Sopnya, Kislang, Sár-egres, Nagyperkátá, Káloz, Szolgaegyháza, Ráczeresztur, Batta, Diósd, Pusztaszámoly, Bodmér, Vértesboglár, Gánt, Kozma, Isztimér, Veleg, Balinka és Söréd községben pedig *népies ismeretterjesztő előadásokat* rendez. Ugyazintén rendszeres előadások tartását határozta el a székesfehérvári 17-ik honvédegyleget legénysége részére, mely előadások tartására Szilard Gyula, a csákvári földmivesskola neves tanára vállalkozott. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének december 12-én tartandó nagygyűlésére Esterházy László gróf elnök, Koller Pál alelnök, Lintner Sándor, Pajzs Gyula dr. igazgatóválasztmányi tagokat és Armos Jenő titkárt küldte ki az egyesület képviselőjében. Tudomásul vette az elnökségnek az 1910. évi tenyészszarvasmarhadíjazások eredményéről szóló betérjesztését. Végül felkérte, illetve megbizta Esterházy László gróf elnököt, hogy a vármegye törvényhatóságának december havi közgyűlése elé tegyen indítványt az iránt, hogy a törvényhatóság a kormányhoz és képviselőházhoz intézzen felterjesztést a balkáni élőállat- és husbehozavali kontingens fel-melése ellen, valamint az argentinai fagyasztott hus behozatalának engedélyezése ellen, illetve követelje, hogy a szerb kereskedelmi szerződésben foglalt engedményeken felül további kedvezményeket a kormány, illetve az országgyűlés ne engedélyezzen, ezen határozatának támogatására pedig az összes törvényhatóságokat sürgős köriratban kérje fel.

A közgyűlés elfogadta az egyesület 1911. évi költségelirányzatát és munkaprogramját. A munkaprogramból kiemelendő, hogy az egyesület a jövő évben főként a kiszagadk érdekeinek előmozdításán, anyagi jólétének emelésén, megkönnyítésén fog munkálkodni, melyet háziipari tanfolyamok, ismeretterjesztő népies előadások rendezése, tenyészszarvasmarha- és ló-díjazások tartása, fajbaromfi kiosztás, olcsó korpa beszerzése és kiosztása által kíván szolgálni. Fel van véve a programba, hogy Székesfehérvárott intelligens gazdák részére valamelyik kir. gazdasági akadémia tanári karának közreműködésével szakelőadást rendez. A műtrágyának olcsóbb áron leendő beszerzését az egyesület utján való rendeléssel mozdítja elő; a tavasz folyamán Székesfehérvárott bikavásárt rendez; ugyancsak a tavasz folyamán a „Közveti“-féle motoros talajmivelőgépet bemutatása céljából a vármegye területén szántási próbákat végeztet. Ezután az üresedésben levő igazgatóválasztmányi tagsági helyre Kenessey László pettendi földbirtokost választotta meg. Végül elhatározta, hogy a földművelésügyi kormányt felkéri, hogy a *lepfene és sertésorbnéz elleni védőintézkedéseket* törvényhozási uton tegye kötelezővé.

KASZÁLÓ- ÉS LEGELŐJAVÍTÁS.

Rovatvezető: e. Dorner Béla.

Rét és legelő nitrogéntrágyázása.

(Együttal felelet ezirányú kérdésre.)

A legújabb időkig Németországban erősen tartotta magát a tudományos agrárvilágban azon hit, hogy a rétnak és legelőnek nitrogénvisszapótlásra nincs szüksége, tehát míg foszforsavat és kálit, továbbá meszet kell adni — általában — a kaszáló és legelőnek, addig nitrogén műtrágyára nincs szükség.

Mig Wagner Pál dr., a darmstadti növénytermesztési kísérleti állomás tudós vezetője még ezt nemcsak állította, hanem több száz műtrágyázási kísérletével bebizonyítani is igyekezett, addig ma már nemcsak nálunk jött reá a *magyaróvri kir. növénytermelési kísérleti állomás* ennek ellenkezőjére, hanem már maga Falke dr. — a német agrártudomány első legelőszakértője — is elismeri, hogy az *eddiggi elmélet teljesen meglőtt* és ha kaszálón vagy legelőn gyors és hatalmas fütermést akarunk elérni — pedig ez a modern legelő- és fűgazdaság célja — akkor a talajnak adunk kell nitrogéntrágyát is.

A külföldi agrárkutatók azon tételt, hogy kaszálónak és legelőnek mesterségesen pótolni nitrogéntrágyára nincs szüksége, arra alapították, hogy a pillangósvirágú növények gyökereiken látható kis gumók és az azokban levő baktériumok segítségével a levegőből tudnak nitrogént szerezni, tehát a talajt gazdagítják.

A rétnél és legelőnél a „torzsája” és a felszínen levő humusz, az esővel lehulló ammoniák egy részét is beszívja, tehát ezáltal is növekszik a talaj nitrogéntartalma.

Megerősítette ezen nézetet az is, hogy Németországban az Északi- és Keleti-tenger partvidékén, a kitűnő „Marsch“-vidéki legelők és kaszálók emberemlékezet óta nem kaptak mesterséges nitrogéntrágyát és mégis jól teremnek.

Ugyanezt tapasztalta Cserháti, újabban Gyárfás a moson- és sopronvidéki hánsági rétek láptalaján. Gyakorlati kísérletek nyomán azután a szaktudomány is reájött arra, hogy azon nitrogénmennyiség, melyet a pillangósvirágú növények gyökereik gumóbaktériumtelepeivel a levegőből a talajba plántálnak és amelyet a felszíni talaj-humusz és fűtorzsa az esővízből ammoniák alakjában leköt: korántsem elég nagyobb és jobban fűtermés elérésére és a legtöbb talaj részről arra és nagyon meghalálja, ha a gazda neki az egyéb trágyákon kívül nitrogént is juttat.

Erről meg lehet győződnünk, ha egy kiélt, szárazabb természetű, silányabb legelőn végigjárunk és megfigyeljük, hogy milyen dusan nő egy-egy elültetett marhatrágyalepény helyén, vagy egy olyan helyen, hol az állat vizeletét kigyóvonásban elesurgatta, a fű és mily sötétzöld, üde folt támad ott pár hét múlva, sőt a következő évben is.

Üdebb földön, humuszban gazdagabb, jobb

földön, hol a fűnövés is üdebb, zöldebb — tehát a humusz miatt és az erősebb talajbaktérium működés következtében a talaj nitrogénben is gazdagab — ezen élénk különbség már nem vehető annyira észre.

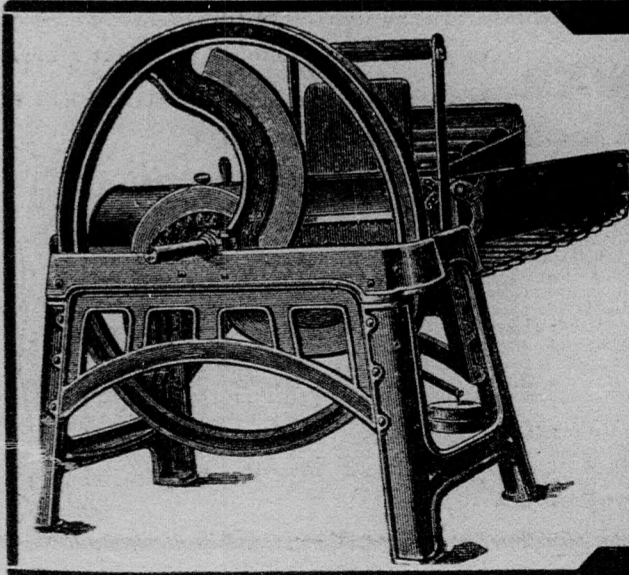
Magam Erdélyben érdekléltem meg a sovány, kiélt, rossz legelőknél a nitrogéntrágya hatását. Egyik székely kispászda N. községben rábeszélésére — és államsegély mellett — kiczementeztette istállóját, betontrágyatelepet készített, betontrágyalékutal és mig azelőtt a húglyé udvarából az utcára folyt — nem is gondolva: mily nagy kárára kicsiny gazdaságának — addig 1908. évtől fogva azt hordóban hordta kaszálójára, az egész székely falu gúnykaczaja közben. „Hogy mired koma a fekete kávédat?” — csufolták a falubeliek. Jöttek azonban a száraz évek, mikor nem termett takarmány és el kellett adni szénahiány miatt az állatokat. Mig a falusiak alig tudtak egyszer kaszálni a hegyi réteken, addig a trágyalevet hordó kispászda *négyszer kaszálta meg* földjeit és nem kellett kipusztulnia állatállományából. Ekkor azután elhallgattak a csufolódók és ők is hozzáláttak a betonistálló- és trágyatelepkészítéshez és a trágyalékkihordáshoz.

Az illető kispászda trágyalével megöntözött hegyi réteje már messziről elütött sötétzöld üde fűnövésével a hegyoldalon levő többi sárga, kiaszott rétektől.

Épp ily eredményt tapasztaltam kiélt, sivar, félig kopár hegyi legelőknél a legelőcsorda „kosarazás” (korlátok közé zárás éjjelre, vagy nappalra folyton tovább haladva) általi trágyázásánál. Azon terület, mely megkosaraztatott, már jelentékeny mennyiségű elütött sötétzöld üde fűnövésével. A kosárhelyek, mint sakktablán a fekete mezők, úgy váltak ki a kosarazatlan, tehát trágyázatlanul maradt sivar, kopár, többi legelő-résztől, nemcsak abban, hanem a *következő évben is*. Megezőfolva látam tehát azon tételt, hogy a nitrogéntrágya hatása csak rövid ideig tart. (Mert az állati trágyát és húglyét, mely kevés foszfort és meszet, de több kálit és nitrogént tartalmaz, leginkább nitrogéntrágyának tarthatjuk.)

A nitrogéntrágya előnye és haszna nemcsak abban van, hogy a *fűfelék termésének kedvez* (mert a herefelék termését a kálitrágya mozdítja inkább elő), ami nekünk a rétnél is, legelőnél is egyik főcélunk — lévén zárt, tömött, hosszú ideig tartó gyepszőnyeg csak a fűfelékkel elérhető, nem pedig a pillangósvirágú növényekkel, melyek idővel megritkulnak, kivesznek — hanem nagy előnye a mi szárazságra hajló, vagy pedig mondhatjuk: száraz klímánk alatt az is, hogy általa az *esőhiány ellen is védekezhünk*.

Falke dr. azt tartja, hogy a nitrogén idővel a talaj mélyebb részeibe bemosatik. A növény meggyökereivel lefelé utána, hogy belőle táplálkozhasson. Így mélyebben eresztve gyökerét, akkor is kaphat a növény a talaj alsóbb rétegéből nedvességet, ha már a fölthalaj teljesen száraz. Így ki tudja jobban bőjtölni az esőnélküli időt és fennmarad a növény vegetációja, azaz ellentállóképessége a szárazsággal szembe nagyobb lesz.

Kukoriczaszártépők, répavágók, szecskaavágók, füllesztők, járgánvok

a legjobb és legmodernebb kivitelben, olcsó árak és kedvező feltételek mellett.

Bächer Rudolf—Melichar Ferencz — Magyarországi vezérképviselése: —
szűcs ZSIGMOND Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Falke dr. hivatkozik is példákra, melyek szerint 1904-ben Németországban az aszályos évben azon kaszáló- és legelőparcellák, melyek nitrogén műtrágyával lettek alaposan megtrágyázva, jó termést adtak, szemben más — nem nitrogénnel trágyázott — parcellákkal.

A nitrogéntrágyának még egyik óriási előnye az is, hogy kora tavasszal a növényt gyors sarjadásra, növekedésre ösztönzi, tehát reprodukáló erejét növeli. Ez pedig nagy szó, mert ha a növény erős fejlődésnek indulhat kikeletkor, akkor 2—3 héttel is előbb tudok legeltetni, vagy pedig kaszálni és a vegetáció megindulásának siettetése nagy előnye a gazdaságnak, főleg akkor, ha — mint nálunk gyakorta megessik — a tavaszi vegetációt a hideg áprilisi szelek megakasztani szokták.

A külföldi gazda, ki modern rét- és legelő-, tehát fügazdaságot üz, azaz intenzív iniveléssel (amely alatt az erős trágyázást kell érteni) nagy fűtermést akar elérni: ma már szélteben alkalmazza nemcsak kaszálóján, hanem a legelőn is a nitrogéntrágyázást, nem riad vissza a drága nitrogén műtrágyák (chilislétrom, kénsavas ammoniák, vérliszt, fekátrágyák stb.) vásárlásától, mert a vázolt előnyökben megtalálja számítását.

Ahol a czeruzával való számítás (melyet a külföldi gazda „mellényzsebében hord” és mindig használ) a drága nitrogén műtrágyák alkalmazását nem engedi meg, ott a gazda olcsóbb nitrogéntrágyákat használ: trágyalevet, komposztot, árnyszékfalkáliákat stb.

Azt hiszem, nálunk ez utóbbi eset lesz szintén követendő, hiszen ma még kevés gazdaság alkalmazza nálunk a nitrogénműtrágyát még a gabonánál is.

Megkezdhetjük mi is az oly értékes nitrogéntrágyázást a kaszálók és legelőkön, hogy fűtermésünket megháromszorozzuk, azon olcsó módon, mint teszik azt az erdélyi szászok nagyon okosan, azaz a trágyalékkultúra bevezetésével. Később kimutatom gyakorlati példákkal, hogy mennyit veszít anyagi haszonban azon gazdaság, mely ezen végtelenül fontos dologra a kellő figyelmet mindaddig nem fordította és éppen azon birtokos veszít többet, ki gyengébb talajon gazdálkodik, mely talaj tehát természettől fogva gazdagabb táptartalommal, tehát annál inkább van reászorolva gazdája: az ember beavatkozására.

Dr.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Gyengén tejelő tehének. 601. kérdés. 70 drb-ból álló tehenészetnél, melynek átlagsúlya 480 kilogramm szimmentháli-bonyhádi keverék, $\frac{1}{6}$ része előhasu üsző, melyek jelenleg gyenge borjasok, $\frac{5}{6}$ része 7—8 éves tehen, melyek nagyobb részben hasasok. Az egész állomány között szárazon áll 15 darab. Hogyan volna elérhető a tejnek emelkedése, mert jelenleg csak 3 litert adnak átlag naponként. Takarmány: száraz csalamádé szártéppel összetépetve, buzapolyva, korpa, szárított répaszelet, megjegyezvén, hogy ez utóbbi csak most kezd takarmányoztatni.

V. L.

Felelet a 601. sz. kérdésre. Tehenei tejhozamát leginkább a korpa növelheti, mert csak az tartalmaz nagyobb mennyiségű fehérjét. Így pl. ha fejenként s naponta 7 kg. szárított csalamádét, 4 kg. buzapolyvát, 2 kg. szárított cukorrépaszeletet és 2 kg. korpát etet, akkor tehenei 11 kg. szárazanyagot, 0.46 kg. fehérjét és 4.3 kg. keményítőértéket kapnak s ez mintegy 5—6 liter teje elegendő, de a több tejet adókkal több korpát kellene etetni, mert annak minden további kg.-ja 2.5—3 l. tejtöbbletet adhat. Ha takarékos akar lenni, ne adjon az elapadt tehéneknek korpát, hanem toldja meg az azoktól megtakarítottal a jobb fejűsök adagolását. Még jobb volna, ha korpa helyett olajpogácsát vásárolna, mert 70 drb. tehenél kifizeti magát az, ha pogácsatörőt szerez be. Ha a pogácsavásárlásra más forrást nem tud, a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét” (Budapest, V., Alkotmányutca 31. sz.) ajánljuk. A külföldi tehenészetekben nélkülözhetetlen az olajpogácsa, mi pedig sokat panaszkodunk a tehének gyenge tejelése miatt, de a pogácsát nyugodtan hagyjuk Ausztriába s Németországba kivinni.

Cselkó István.

Szeszgyártási szakkönyv. 602. kérdés. Új berletemmel egy gazdasági szeszgyárat is vettem át. A szeszgyártás terén teljesen laikus vagyok. Mily szakkönyvből sajátíthatnám el legkönnyebben a szeszgyártás mesterségét? M. Gy.

Felelet a 602. sz. kérdésre. A szeszgyártás elméletét és gyakorlatát legtűzetesebben tárgyalja Zalka Zsigmond: „Mezőgazdasági szeszgyártás” című könyve, amely a „Patria” könyvkereskedés útján megrendelhető. Ára kötte 9 korona.

—a—a.

Süldök takarmányozása. 603. kérdés. 575. sz. kérdésben felállított takarmányösszeállítás mellett: mennyit a lenmag, mennyit a napraforgó és mennyit a sárga repcepogácsaliszthól kell hozzáadnom, hogy a legmegfelelőbb fehérjearányt, 1:8-at elérjem, mert a fentemlített olajpogácsák valamelyikét beszerezném, sőt lóbabot is, ha környékünkön kapható? I-a finom buzakorpa és tengeri felett bőven rendelkezem, de a burgonya és répa 4 hónap alatt elfogy, tehát itt megtoldás nem lehet és mivel a süldök 135—140 kg. súlyban márcziusi átadásra el vannak adva, én pedig márczius 10—15-ig fogom etetni, a tengerit, esetleg még korpát is lehetne megtoldani az adagolásban. Sch. W.

Felelet a 603. sz. kérdésre. Az 575. sz. kérdésben szereplő első takarmányösszeállítást 0.26 kg. lenmagpogácsával, vagy 0.3 kg. gomborka (sárgarepeze) pogácsával, vagy 0.45 kg. lóbabbal kellene megtoldani, ha az 1:10.6 fehérjearányt megközelítőleg 1:8-ra akarjuk leosztani. A napraforgópogácsa táptartalma nagyon változó, aszerint, hogy hámozott vagy hámozatlan mag után származik s így előbbiből a lenmagpogácsánál valamivel kevesebb, utóbbiból valamivel több volna etetendő; az ingadozás körülbelül 0.23—0.3 kg. napraforgópogácsa. A többi adagolások fehérjearánya szintén 1:10.6 s csak táptartalmuk nagyobb, mint az elsőé, minélfogva tehát az említett fehérjedus anyagokkal való megtoldás abban az arányban növe-

lendő, aminőben keményítőértékük nő, vagyis a II. adagolás 6.5, a III. 12.8 s a IV. 24.4 százalékkal több fehérjedus takarmányt kíván, mint az I-ső. Ez a lenmagpogácsát illetőleg: I. 0.26, II. 0.277, III. 0.293, IV. 0.323 kg.-ot tesz ki. — A tengeri fehérjearánya Kellner szerint 1:12.3, a finom buzakorpáé 1:4.3. Ha tehát a kettőt egyenlő mennyiségben etetjük, 1:8.3 fehérjearányt kapunk. Miután azonban a korpában sok az emészthetetlen ballaszt, inkább háromszor annyi tengerit ajánlunk etetni, mint korpát, amikor a fehérjearány 1:10.3. Ha azonban az előbb említett fehérjedus takarmányok valamelyikét beszerzi, könnyen leoszthatja a fehérjearányt 1:8-ra. A répa s burgonya elfogyása után a tengerikorpakeverékből, mely esetleg fehérjedus takarmánnyal töltödnék meg, annyit etetnénk, amennyit a süldök maradék-hagyás nélkül enni képesek. Lenmagpogácsával következő arányban történhetne a megtoldás: 3 kg. ó-tengeridara, 1 kg. finom buzakorpa s 0.3 kg. lenmagpogácsa fehérjearánya 1:8.0.

Cselkó István.

Tejszínkeserűség és tőgymosás. 604. kérdés. Árpaszalma vagy a zabszalma jobb-e a fejőtehenek keverékül a szénás szecskába? s lehet-e a szecskába kukoricaszárát adni?

A forralt tejszín, meg a vaj kesernyessége származhat-e a szalmától vagy a szártól? Mivel lehet e keserű izt megszüntetni?

Jó a lysoformmal való tőgymosás? J. J.

Felelet a 604. sz. kérdésre. Fejőstehenek jobban szeretik az árpaszalmát. Kukoricaszárát lehet szecskába is adni, többnyire azonban aprózatlanul szokták tehéneknek adni.

A tejszín keserűsége a szalmán élő baktériumoktól származhatik, ha ez előfordult, a tejszint pasztörizálni kell s ha vajkészítésre használtatik, még tiszta tejsavbaktériumokat kell 5—10%-ot hozzákeverni.

Tőgymosásra a 2%-os lysoformmosások kísérleteink szerint nagyon ajánlatosak.

Ujhelyi Imre.

Tehének gyenge tejelése. 605. kérdés. Milyen lehet annak, hogy teheneim naponta kevesebb tejet adnak és már 4 liter átlagom van 1 kiló korpa, 1 kiló kölesliszt, 1 kiló zöldmelázzsal áztatott 5 kiló polyva, 5 kiló közepes rétiszéna és tengeriszár etetése mellett, jöllehet hogy mind fiatal, 2—4 hónapos ellésűek és előbb adtak 6—10 liter tejet, amíg legelőn és csalamádén éltek?

Z. Zs.

Felelet a 605. sz. kérdésre. Tehenei gyenge tejelésének kétségtelenül az az oka, hogy kevés fehérjét kapnak. Ugyanis adagolásuk 2 kg. tengeriszár beszámításával 12.7 kg. szárazanyagot, 0.47 kg. fehérjét és 4.8 kg. keményítőértéket tartalmaz. Ámde Kellner szerint az 5 l. tejet adó tehenél legalább 0.5 kg. fehérjét s 4 kg. keményítőértéket tanácsos naponta etetni. A gyenge tejelésen tehát legfeljebb csak az segíthetne, ha a melász helyett legalább 0.5, de ha lehet, 1 kg. olajpogácsát etetne, mert míg a melász fehérjementes, addig az olajpogácsában 20—30% a fehérje. Hogy minő olajpogácsát etet, az a másodrendű kérdés s a pogácsa könnyebb vagy nehezebb beszerezhetőségétől függ. Jó tejta-

mányok a hüvelyes vad bükköny s 120° körül változik tehének 6—10 l. t. fehérje.

Szeszgyereménnyel Van szeszgyereménnyel szesz nyerhető 1 q üzemmel, folyton tánál?

Felelet a 606. sz. kérdésre. Mázsa cukorrépából az attól függ, hogy az az adagolásból 58—100% holt lehet kifőzni. Igy tehát ha pl. a 8:12—8:68 l. alho dolgozott répából biztos tájékozást s cukorrépát valamelyik adagolására n

Az ötödik

ko

Az ötödik dry farm 3-tól 6-ig Washing az északamerikai kongresszusnak.

Az a nagy mozgású székesszerűen letmasan erősödött. A ma tizezernél több tényleg körülöleli tudományos szakintati gazdák figyelmeben fordul a kongressz felé; újabb kutatás megfigyelések megnek mind tágabb zászáról számolnak egyező újabb módossággal való eredm

Hogy ilyen arányú módszereknek ilyen küzdelem nélkül a küzdelem árán valóhető és magában a galom, ez elvek sége, életrevalóság emberiség előrehaladása nagy, amely küzdelem A dry farming módszer lefolyt éven át és látszott a kongressz

Hogy mi ellenfele találon fejezik ki Államokban a tehenek egyik hivatalos vezetője „A közönség meg egymásután ment megműtés, a tullek pozitív tény áll el

Nevetségessé ipar először mindazok más mozgalom ös vizében büszkén nevette, gunyt ü földeken próbálko határtalan szabad delmes állattenyés telepedő „dry farm farmját, földjeit

Tiller Mór és Társa

legelőnyösebben szállítja a következő cikkeket

Urasági öltönyök

a legújabb angol divat szerint.

1 Breeches-nadrág, erős szövettel, mesteri szabás	K 36.—
1 Breeches-nadrág, elpusztíthatatlan angol kelméből, mesteri szabás	48.—
1 valódi szárazbőr-nadrág	75.—
1 vadászöltöny	70.—
1 elegáns öltöny angol szövettel, finom kiállítás és mesteri szabás	100.—
Ugyanez, selyem bélsővel	120.—
1 felsőkabát, legfinomabb szövettel és munka	100.—
1 finomabb kiállítással	120.—
1 téllkabát	140.—
1 frakköltöny vagy smokingöltöny	120.—
1 divatmellény	20.—
1 divatnadrág	30.—

Utólérhetetlenül olcsó árak, szolid elegáns kiállítás!

1 portás- vagy szolgálapka	K 3.—	4.—	5.—
1 arany vagy ezüstpaszomány a sapkára	2.—	4.—	6.—
1 db arany- vagy ezüstszímetett betű, felíráshoz	40.—	50.—	60.—
1 db aranyozott vagy ezüstözött betű, felíráshoz	20.—	30.—	40.—
1 köpeny vagy kabát, portás vagy szolgálaszemélyzet részére	50.—	60.—	70.—
1 zubbony, valódi szintartó, erős posztóból	16.—	20.—	25.—
1 nadrág, valódi szintartó, erős posztóból	14.—	18.—	20.—
1 nyakraváló, kantsukgallérral	30.—	40.—	60.—
1 teljes Sacco-öltöny	52.—	60.—	70.—
1 nyári mosó-öltöny	18.—	22.—	25.—
1 magyar kocsisdişruha (atilla és nadrág)	70.—	75.—	80.—
1 magyar kocsiskalap	8.—	10.—	12.—
1 francia kocsisdişöltöny (kabát, mellény és nadrág)	80.—	90.—	100.—
1 csilinder	10.—	12.—	14.—
1 kantsuk esőköpeny	35.—	40.—	45.—

Mindkét sorozat.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

MEL

őértékük nő, vagyis a 12·8 s a IV. 24·4 is takarmányt kíván, agpogácsát illetőleg: 293. IV. 0·323 kg.-ot fehérjearánya Kellner buzakorpáé 1:4·3. Ha mennyiségben etetjük, k. Miután azonban a len ballaszt, inkább ajánlunk etetni, mint ny 1:10·3. Ha azonban rjedus takarmányok nyen leszoríthatja a pépa s burgonya elrpakeverékből, mely ny nyal toldatnék meg, a süldők maradék- Lenmagpogácsával hetne a megtoldás: finom buzakorpa s rjearánya 1:8·0.

Cselkó István.

mosás. 604. kérdés. ma jobb-e a fejlődés szecskába? s lehet-e adni?

aj vaj kesernyessége gy a szártól? Mivel etni? J. J.

ésre. Fejőstehenek nát. Kukoricaszárát nyire azonban apróadni.

almán élő baktériumok előfordult, a tejvajakészítésre használt baktériumokat kell

ormmosások kísérőtosak.

Ujhelyi Imre. 605. kérdés. Mi oka naponta kevesebb lagom van 1 kiló zöldmelásszal közepes rétszéna jöllehet hogy mind és előbb adtak n és csalamádén Z. Zs.

Tehenei gyenge z oka, hogy kevés olásuk 2 kg. ten- g. szárazanyagot, keményítőértéket rint az 5 l. tejet fehérjét s 4 kg.

naponta etetni. A csak az segíthetne, 0·5, de ha lehet, t mig a melász csában 20—30% agácsát etet, az a könnyebb vagy függ. Jó tejtakar-

Van szeszgyáram 700 hl. kontingenssel. Mennyi szesz nyerhető 1 q cukorrépából jó és rossz üzemmel, folyton működő készülék használatánál?

Bérgazdaság. Felelet a 606. sz. kérdésre. Hogy egy métermázsa cukorrépából mennyi szesz állítható elő, az attól függ, hogy mekkora a cukorrépa cukortartalma. Az üzem minősége szerint 100 kilogrammból 58—62 liter alkohol állítható elő. Így tehát ha pl. a cukorrépa cukortartalma 10%, abból métermázsként 5·8—6·2 l. alkoholt lehet kifőzni. De a cukortartalom 14%, úgy egy métermázsa cukorrépából kitermelhető 8·12—8·68 l. alkohol. Hogy kérdéstevő a feldolgozott répából várható szesznyeremény felől biztos tájékozást szerezzen, czélszerű leendő a cukorrépát valamelyik vegykezleti állomáson cukortartalmára megvizsgáltatni. —a—d.

mányok a hüvelyesmagvak is, pl. a szelid vagy vad búkköny s lóbab, mert fehérjetartalmuk 20% körül változik. A legelőn azért adtak a tehének 6—10 l. tejet, mert a fűben sok a fehérje.

Cselkó István. Szesznyeremény cukorrépából. 606. kérdés. Van szeszgyáram 700 hl. kontingenssel. Mennyi szesz nyerhető 1 q cukorrépából jó és rossz üzemmel, folyton működő készülék használatánál?

Bérgazdaság. Felelet a 606. sz. kérdésre. Hogy egy métermázsa cukorrépából mennyi szesz állítható elő, az attól függ, hogy mekkora a cukorrépa cukortartalma. Az üzem minősége szerint 100 kilogrammból 58—62 liter alkohol állítható elő. Így tehát ha pl. a cukorrépa cukortartalma 10%, abból métermázsként 5·8—6·2 l. alkoholt lehet kifőzni. De a cukortartalom 14%, úgy egy métermázsa cukorrépából kitermelhető 8·12—8·68 l. alkohol. Hogy kérdéstevő a feldolgozott répából várható szesznyeremény felől biztos tájékozást szerezzen, czélszerű leendő a cukorrépát valamelyik vegykezleti állomáson cukortartalmára megvizsgáltatni. —a—d.

Az ötödik dry farming kongresszus.

Az ötödik dry farming kongresszus, amely f. hó 3-tól 6-ig Washington állam Spokane városában, az északamerikai Egyesült-Államokban ülésezett, méltó folytatását képezte a mult évi billingsi kongresszusnak.

Az a nagy mozgalom, mely e kongresszusokat szükségyszerűen létrehozta, a lefolyt évben hatalmasan erősödött. A kongresszus tagjainak száma ma tizezernél többre rug, érdekeltségi szférája tényleg körülöleli a földkerekséget; kormányok, tudományos szakintézetek, szaktudósok és gyakorlati gazdák figyelme állandóan fokozódó mértékben fordul a kongresszus működésére, annak tárgya felé; újabb kutatások, újabb tapasztalatok, újabb megfigyelések míg egyrészt a dry farming elveinek mind tágabb körben való sikeres alkalmazásáról számolnak be, másrészt ez elvekkel egyező újabb módokat adnak kezünkbe a szárazsággal való eredményes megküzdésre.

Hogy ilyen arányu mozgalom, elveknek és módszereknek ily méretekben való térfoglalása küzdelem nélkül nem mehet végbe, sőt csakis küzdelem árán valósulhat meg: az könnyen érthető és magában a legerősebb bizonyíték e mozgalom, ez elvek és módszerek nagy jelentősége, életrevalósága mellett. Nincs, nem volt az emberiség előrehaladásában lépés, kicsiny vagy nagy, amely küzdelem nélkül történhetett volna. A dry farming mozgalom is küzd; küzdött a lefolyt éven át és e küzdelmeknek nyoma meglátszott a kongresszuson is.

Hogy mi ellen folyt és folyik a küzdelem, azt találoan fejezik ki Newell F. H. az Egyesült Államokban a telepítési és telkesítési ügykör egyik hivatalos vezérférfiának szavai:

„A közönség ma már hisz a dry farmingban; egymásután ment át az a neveltség, a pusztai megtűrés, a tullekesedés stádiumain és ma, mint pozitív tény áll előttünk.”

Neveltségessé iparkodtak tenni a dry farmingot először mindazok, akiknek érdekköreivel e hatalmas mozgalom összeütközésbe jött; a csatornája vizében büszkén bizakodó „öntözőfarmer” kinevette, gúnyt üzött a csatornánál partosabb földeken próbálkozó „dry farmer”-ből; az állami határtalan szabadlejelőterségeken olcsó és jövedelmes állattenyésztést üző „ranch-man” az oda-telepedő „dry farmer” hetykén semmibe vette, farmját, földjeit körülvevő drótkerítéseit el-

szabdalta, vetésein százakat számláló gulyáival, falkáival köröszülhajtott. A keleti államok gazdái, földgensei a „dry” = száraz szóba akadtak bele és kifigurázták a nyugatra készülő telepeket, hogy már nekik eső sem kell, kiállják szárazon is, mint az aszalt hal; — de vajjon a buzájuk kiállja-e?!

És mikor a guny, a semmibevevés daczára, az élet kényszerítő hatása alatt a dry farming egyre terjedt, egyre haladt előre, jött a másik stádium: a pusztai megtűrés. Ujból és ujból rábizonyították a dry farmingra, hogy nincs benne semmi új, hogy minden tétele, minden módszere ismeretes volt már az ősi egyiptomiak, az ősi aztékek előtt csak úgy, mint a mai német professzorok és mexikói indiánok előtt; hát lehet, hogy ideig-óráig a „régis csapáson” a dry farmer is elvergődik, elkinlödik, míg valami igazi jó száraz esztendő előbb-utóbb a nyakát nem tekeri ki neki!

A könnyen lelkesülők, a légvárak építésére hajlandók ellenben minden akadályok legyőzését, a lehetetlenségek megvalósítását látták a dry farmingban. Azok a csodás eredmények, amelyek a dry farming helyesen alkalmazott módszereit nyomán jó, vagy éppen bő természettel fizettek a gondolkozó farmernek akkor, amikor régimódi szomszédja a tönkremenéssel küzdött: a végtelenségig fölszágálták a reményéseket; mikor kat. holdanként 10—15—20 métermázsa terméseket adott a korábbi „sivatag”, akkor semmi sem látszott többé lehetetlennek azok előtt, akik elfeledték Campbell professzor okosan mérsékelt állítását, hogy „módszerével, hosszabb évek átlagában, többet képes az aszályos vidékeken termesztetni, mint bármely más módszer, az öntözésen kívül”. Földgensek, üzérkedő társaságok tőlük telhetőleg iparkodtak egyes kivételes nagy eredmények kiszínezett előadásával saját előnyükre fönttartani, táplálni és kihasználni ezen lehetetlenséggel határos várakozásokat, amelyekben, elragadtatva az emberi tudás ez újabb nagy diadala által, nem egy lelkes tudós szakember is osztozott.

Ma már itt a dry farming megküzdött ellenségeivel is, tulzó barátjaival is; eljutott a dry farming kongresszus és tisztikarának szívósan a célhoz ragaszkodó munkássága által hathatósan támogatva oda, hogy „pozitív tényként áll előttünk”, mint Newell ur mondja. Nem veszteségek nélkül. A kongresszus szigorú objektivitása folytán elmaradtak mindazok, akik politikai előnyök reményében csatlakoztak e hatalmas mozgalomhoz. Nagy vasutársaságok, a környezetükbe tartozó gazdasági szakemberekkel együtt, visszavonultak a részvételtől, látva, hogy partikuláris érdekeket, vagy éppen jogosulatlan reklámcélokat szolgálni a kongresszus semmiképp se hajlandó. Nem egy „kielégítetlen egyéni hiúság” és érdek győződött meg róla, hogy a kongresszus célja: nem egyesek, nem érdekkörök, hanem az egész emberiség érdekében küzdeni a tudomány fegyvereivel a szárazság ellen.

Ez a törekvés évről-évre a külföldnek is általánosabb elismerésével találkozik. A spokane-i kongresszusra a Brit birodalom, mely eleddig gyarmatai által képviseltette magát e kongresszusokon, most külön képviselőt küldött Bostock H. személyében. Franciaország is elküldte képviselőjét ez évben Malcor M., a tunisi aszályos viszonyok alapos ismerője személyében; Oroszország ez évben két képviselőt küldött, úgy volt képviselve hazánk is; Kanada, Mexikó, Chile képviselői élénk részt vettek a tárgyalásokban, míg számos más érdekelt külföldi állam képviselői, személyesen meg nem jelenhethén, írásbeli jelentésekkel, értekezésekkel

járultak a kongresszus tárgysorozatának gazdagításához.

És hogy magában az Egyesült-Államok közéletének véleményében mily egyre növekedő magas megbecsülésben részesül a kongresszus, az pregnáns kifejezésre jutott abban, hogy a kongresszust okt. 3-án este, székhelyéről egy villanyos-gomb megnyomásával adott harangjellel és azt követő üdvözlő sürgönyével maga Taft H., az Egyesült-Államok elnöke nyitotta meg, amit csakhamar követett az Unió másik legkimagaslóbb fiának, Roosevelt expresidentnek üdvözlő sürgönye, egyként viharos tapsokat keltve. A kongresszus gazdag programja teljesen betöltötte és igénybe vette a kongresszusnak három napon át, naponta három ülés keretében, rendelkezésre álló minden idejét.

E programban kiváló helyet foglaltak el a képviselt külföldi államok delegátusai, kik legnagyobb részt a megnyitást követő első érdemleges ülésen tartották meg előadásukat. Elsőnek ez ülésen a magyar kormány képviseletében Bakonyi Pál fejtegette részletesen hazánk viszonyait a dry farming szempontjából, az eddig végzett és sok reményt nyújtó kísérleteket, a kormány és gazdaközönségünk érdeklődését, mindvégig általános figyelem és élénk tetszés közt, amely csak fokozódott, midőn a kongresszus megtudta, hogy a külföldi államok között Magyarország a legnagyobb tagszámmal szerepel a kongresszus tagjai közt. Lelkes tapsokat keltett Károlyi Mihály grófnak az Országos Magyar Gazdasági Egyesület üdvözlését kifejező sürgönye.

Hasonló érdeklődés közt ismertette Malcor M. a tunisi algiri viszonyokat és az e vidékek gazdálkodásának javításában eddig elért eredményeket, amelyekért nemcsak a természettel, de a bennszülött arab lakosság lustaságával és fanatizmusával egyaránt küzd a franciaia kormány tervszerű eljárása. A legszebb sikereket faültetéssel érték el; máig több mint félmillió acre-t ültettek be a sivatagból olajfával.

Mexikó képviselői, Escobar és Dominguez, míg egyrészt elismerték a dry farming elveivel összhangzó talajmunkálás nagy előnyeit, másrészt kiemelték, hogy Mexikóban a helyi viszonyok, a talaj és klimatikus körülmények sajátossága folytán legtöbbet remélnék a helyi honos flórától, vadon élő és kultivált honos növényeik céltudatos tenyésztésétől és javításától.

Chile nehéz viszonyait ismertette ez állam küldöttje, Alibaud, míg Oroszország küldöttje nemcsak értékes tapasztalatokról, de jelentékeny sikerekről is számoltak be több évre visszanyúló dry farming kísérleteik alapján; az orosz kormány teljes tudatában van az amerikai dry farming munkásság nagy fontosságának a saját aszályos területeik szempontjából és két állandó képviselője a dry-farming, egy az öntözés kérdésének tanulmányozásával megbizva, állandóan az Egyesült-Államokban tartózkodik, közvetlen, hivatalos és személyes érintkezés keretében a legélénkebb figyelemmel szerezve adatokat minden itteni eljárást és eredményeket illetőleg.

Az amerikai közélet férfiai közül is többen a legmagasabb szempontokból, a közérdek, az állam, az egész emberiség szempontjából méltatták a dry farming és a dry-farming-mozgalom jelentőségét. Mondell F. W., a kongresszus elnöke s a törvényhozás tagja, bár betegsége miatt a tárgyalásokon nem vehetett részt, be-küldött értekezésében erősen hangsúlyozta a törvényhozásnak azon kötelességét, hogy a dry farmingban rejlő előnyök, az egész népesség javára és érdekében, a megvalósulásra segítessenek; itt természetesen az amerikai speciális viszonyoknak megfelelő intézkedések

Sponti áruház
Telefon 678. sz.

Mindörék szerint.

MELOCCO PÉTER

Vasbeton- és betonépítkezések
vizierőművek, viztápany hidépítés, csatornázás.

Mozaik-Terrazzó
Fayence, keramitburkolatok, Rabitz-, műtómunkák.

Gazdasági épületek
istálló földemek, magtár, betonvályu stb. . . . .

Iroda kirárolag VI., Nagymező-utca 51. ■■■ Telefon 29—94.

által. *Hay M. E.*, Washington állam kormányzója, mint a nemzet erőinek hatalmas forrását jellemezte azt az általános gazdasági haladást, ami a dry farming mozgalom nyomán eddig is járt és ezután fokozottabb mértékben várható; míg *Fassett C. M.*, a spokanei kereskedelmi kamara elnöke, *Martin G. V.*, egy vasutársaság képviselőjében és többen is, annak a közvetlen érdeklődésnek, közeli viszonyoknak adtak felszólalásukban kifejezést, melyben kereskedelmi, pénzügyi, forgalmi stb. körök itt állnak a gazdaközönsséggel, elismerve és teljesen méltányolva azt, hogy a föld termése, tehát a gazda munkássága nyújtja az alapot egész társadalmunk működéséhez és ezért a gazda munkásságát elősegíteni, a gazda munkáját sikeresebbé tenni elsőrendű érdeke a társadalom, a közelet minden tényezőjének, ami itt tényekben is kifejezésre jut, ugyszólván minden nap.

Az a hatalmas tudományos vezérkar, amely a szövetséges kormány földmívelési minisztériumában, az egyes államok gazdasági intézeteiben és az aszályos vidékeket mind sürűbben behálózó kísérleti állomásokon működik a gazdasági tudás előbbrevitelén, ez évben is legkiválóbb képviselőivel szerepelt a kongresszus programján, egy szorosán vett elméleti, mint praktikus tárgyakkal.

Különösen a humusz kérdése, a humusz és a nitrogén viszonya a dry farminghoz, képezte *Shaw G. W.* kaliforniai egyetemi tanár, *Stewart R.* utahi gazdasági akadémiai tanár előadásának tárgyát; meteorológiai viszonyokat s a gazdasági módszereknek azokhoz való alkalmazását ismertették *Wells E. L.* meteorológus Idaho államtól, *Scudder H. D.* tanár Oregon államot illetőleg, *Bolley H. L.*, a north-dakotai gazdasági akadémia tanára a talajban (különösen a növény változtatása hiján) fölyülemlő mérgező és káros anyagokról értekezett. *Widsoe J. A.*, az utahi gazdasági akadémia elnöke rendkívül érdekes előadásában, utahi kísérletekkel megerősítve, ismertette azt a körülményt, hogy a növények bizonyos értelemben képesek takarékoskodni a vízzel és jobban kihasználják azt, úgy hogy míg egyik esetben pl. 600 kg. víz felhasználása mellett 1 kg. növényi szárazanyagot termel a növény, ugyanazon 600 kg. vízmennyiség felhasználása mellett más, kedvezőbb esetben 2, sőt 2½ kg.-ot képes termelni, amiben a növényi tápanyagok kellő arányban és bőségben való jelenléte a főtényező s aminek rendkívüli fontosságát éppen a dry farming szempontjából könnyű belátni.

Jardine W. H., a kansasi gazd. akad. tanára, praktikus előadásában a buzát, mint az aszályos vidékek gazdálkodásának alapvető magtermő növényét és a sorghumokat, mint a legtöbb aszályos vidék állattenyésztésének alapját ecsetelte. *Webster E. H.* professzor Kansasból, *Merrill L. A.* Utahból, *Thatcher R. W.* igazgató Washingtonból és mások a vetőforgónak, az aszályt álló növények megválasztásának, talajmívelési eljárásoknak jelentőségét, előnyeit fejtegették.

Newell F. H., a "dry farming elveinek az öntözésre való hatását, *Carleton M. A.*, a gabonafélék ellenállóképességének fokozását, *Cole J. S.*, az újabb dry farming kísérleteket ismertette értekezésében.

Nem hiányoztak a fölolvásásztal mellől a praktikus gazdák sem. Általános érdeklődés közt beszélt *Parsons E. R.*, a parkeri híres gyümölcsös dry farmer, a mélyszántás hive; 7-10 hüvelyk mély szántást tart a szárazság leküzdésében egyik leghatalmasabb fegyvernek. *Motherwell* Kanadából, *Cooke V. T.* dr. Wyoming-

ből főleg az ugar kérdését tárgyalták, praktikus és teoretikus dry farmerek ez erős ütközési pontját, amelyben itt ujabban mindinkább tért hódít az a nézet, hogy csak egyes igen száraz vidékeken lesz szükséges ragaszkodni a teljes feketeugarhoz és abban teljes két évi nedves-ségnek egy termés produkálására való fölhasználásához, míg más pontokon kapásnövények valószínűleg pótolhatják a feketeugart kielégítő eredménnyel.

A kongresszus fenyoldalát azonban kétségtelenül a tanítás, a dry farming ismeretek terjesztésének tárgyalása képezte. Az egész kongresszus helyeselte, midőn *Kone E. R.*, Texas állam gazd. biztosa, sikra szállt az ellen a sokféle ma is közkeletű nézet ellen, hogy "gazdálkodni mindenki tud"; és nem egy felszólaló hangoztatta, hogy ma az előrelátó apa a kevésbé tehetséges fiát küldje a városba, a gyárba, míg a tehetésebbet nevelje gazdának, mert mai fejlettségében a gazdálkodás, különösen a dry farming, legtöbb tudást igénylő foglalkozások egyik; az a foglalkozás, amivel szemben az egész emberiség napról-napra magasabb igényeket támaszt.

Worst J. H. dr., North-Dakota állam gazd. akadémiajának elnöke, a legnagyobb figyelem, a legélelkebb tetszés közt fejtegette a gazdasági oktatásnak a nép- és közéleti iskolákban való fokozott fölkarolásának elodázhatatlan voltát; kitűnő beszédének, az abban kifejtett ezen elvekneg nagy része volt abban, hogy a jövő kongresszus elnökévé megválasztott. És hogy Amerika a tettek mezejére, rögtönösen kitűnt egy öt követő felszólaló, *De Bas J. L.* szavaiból, aki előadta, hogy Washington állam egyik megyéjében a főnnebbi kérdés oly formában van most tárgyalás alatt, hogy minden népiskolát mintegy hét kat. hold gazdasággal szándékoznak összekapcsolni, ahol a gyermekek első iskolábalépésüktől fogva a gazdálkodás megbecsülésére, annak megértésére, később pedig gyakorlására taníttassanak.

Hasonló volt *Chamberlain A. E.*-nek, a brookings-i, south-dakotai gazd. akadémia tanárának tárgya, míg *Hamilton J. M. dr.* Montanából, *Bryan E. A. dr.*, a Washington állami gazd. akadémiaiból, a gazd. iskoláknak, gazd. akadémiaiknak az egész nemzet életére máris gyakorolt nagy hatását ecsetelték úgy közgazdasági, mint társadalmi vonatkozásaiban.

A leghatalmasabb tanítónak, a példának alkalmazását jelentette a többek közt *Porter W. R.* tanár, North-Dakotában az állami mintagazdaságok (Demonstration-Farm) felügyelője. Jelszava, hogy "A tulajdon földjén férközz a gazdához!" és ezt, röviden vázolta, úgy oldja meg, hogy egyezsége lép egy-egy gazdával, ami szerint a gazda a saját földjéből 15-18 kat. holdat tartozik *Porter* tanár utmutatása szerint művelni, e célból vele állandó összeköttetést fenntartani; a termés a gazdát marad, aki külön fáradsága díjában még jelentékeny, kat. holdanként körülbelül 40 korona pénzüsszeget kap. Több mint 24 ilyen gazdaság volt a jelen évben *Porter* tanár vezetésével a legjobb eredménnyel.

Tinsley J. D., New-Mexikó államban egy nagy vasutársaságnak gazdasági oktatója (demonstrator), a saját vidékén kooperatív mozgalmat szervezett, amelyben minden résztvevő gazda kötelezte magát gazdaságából mintegy 4 kat. holdat az oktató utasítása szerint kezelni; 30 községben 125-re rugott a résztvevő gazdák száma és daczára a kezdet nehézségeinek, amelyek sokakat a résztvevők közül eltérítettek, jelentékeny eredményeket ért el *Tinsley* úgy direkte kísérleteivel, mint általában a farmerek

figyelmének fölkelése és bizalmának megnyerése által.

"A legnagyobb szerepet a dry farming tudományának tanításában ez évben itt maga az élet játszotta!" *Marshall Duncan*, a kanadai Alberta állam földmiv. minisztere ezen szavai szerint ez az év rendkívüli aszályával nagyon sokakat a kétkedők, a nyíltan opponáló soraiból térített a dry farming híveinek táborába. "Mig eső van elég, addig mindenki jó gazda" — ugymond a miniszter — "de az idén, aki végigkocsizott a provincián, ugyan megláthatta a különbséget, megcsodálhatta a terméseket; egyik oldalon a kisült törpe vetés, a másikon a jó középszerű, vagy annál is jobb termés messziről elárulta, hogy ki a dry farmer!" A miniszter szavainak még nagyobb nyomatókat adott az a kitűnő buza-és zabgarmada (*garm. dr.*, nem egy-két vékonyi minta), ami a kongresszussal kapcsolatos kiállításon az első díjakat vitte el.

Ez a kiállítás igen meggyőző érveket mutatott föl a dry farming értéke és haladása felől, képviselve volt azon az Egyesült-Államoknak jóformán minden arid és semi-arid vidéke, nemcsak szép gabonákkal, de takarmányokkal, gyümölcs-csel is. Érdeklődést keltett Ausztrália gazdag buzakiállítás, amely azonban majdnem kizárólag lágy és kemény buzafélésekből (*Triticum turgidum*, *Tr. durum*) állván, minőség tekintetében a mi buzáinkkal nem állítható egy sorba. Gépujdság a kiállításon aránylag kevés volt és magában a kongresszusban is emelkedtek hangok, amelyek a dry farming módszerek számára jobb, tökéletesebb eszközök alkotását sürgették, sőt e czélra díjak kitűzését is javasolták.

Október 6-án zárult és oszlott széjjel a kongresszus, nyugodt önérteltek tekintve az elmúlt év munkájára, eredményeire és bizalommal a jövő küzdelmei elé, amelyekről a jövő év őszén *Colorado-Springs* városban, Colorado-államban tartandó hatodik dry farming kongresszus már mint sikerekről fog szót adhatni; sikerekről nem kizárólag egyesek, nem érdekesoportok, hanem edes mindnyájunk javára!

Isten segítse e nagy munka minden igaz munkását!
Safáry János.

A husfeldolgozó ipar fontossága.

Mostanában, midőn általánosan a drágaságot hangoztatják s a megdrágult élelmiszerek közvetlen okozójául a termelést teszik meg, nem lesz érdektelen az áremelkedés valódi okait kutatni, minek végeredményeként csakhamar arra jutunk, hogy az életfenntartás drágulása nem az östermelésnek, hanem annak tulajdonítható, hogy atig van élelmező iparunk, mely terményeinket feldolgozza és mérsékelt haszon mellett a piacra adja. A magyar mezőgazdaság a más országok mezőgazdaságának fontos kiegészítő részét képező mezőgazdasági és élelmező ipart nélkülözti és teljesen magára hagyatva kénytelen a terményeket közvetlőknek adni. Egyesegyedül ennek az oka a jelenlegi husdrágulás, mert ha nagy, fejlett husfeldolgozó iparunk volna, akkor a mult esztendő husbőségét feldolgozván, ma az állathány idejében a husfeldolgozó ipar termékei kellő ellensúlyozói lennének és megakadályoznák a husárak emelkedését.

A mezőgazdasági ipar megteremtése minden egyes országnak eddig legfőbb érdekét képezte, mert a modern államférfiak fő törekvése, hogy országuk az élelmezés tekintetében mentől kevésbé a szomszédos országokra legyen szorulva, hanem inkább a határos országok szállítója legyen. Ez indította Németországot, Angliát,

GŐZEKESZÁNTÁSHOZ,

gazdasági üzemekhez, téli fűtő-hez

kiválóan alkalmas

: tatal briketteket :

szállít a

MAGYAR ÁLTALÁNOS

:: KÖSZÉNBÁNYA ::

RÉSZVÉNYTÁRSULAT

BUDAPEST, V., ERZSÉBET-TÉR 19.

A tatal briketi teljesen pótolja a porosz szenet, ára azonban jóval olcsóbb. A báró Hatvany-uradalomban megégett gőzekepróbanál 11 és háromnegyed hold fölcszántáshoz szükségelt 914 kg. szilvát brikettel szemben csak 1000 kg. tatal brikett kellett!

Franciaor
arra, hog
mezőgazda
szág a vilá
állama, az
szomoruan
sége s fey
közö pont

Egy pár
kedelemüg
ipart aka
jutottak a
ipar, mely
közönyre

Világga
fejlesztési
előttem, n
olvasgatták
puhatolódz
országban u
gyáros elm
tak azonba
gazdasági
ismerték a
anyagot, a
igért tám
minisztériu

Hiába n

országnak

Angliának

s nagybőse

Németorszá

fennsíkja fö

bérek mel

kezik, míg

a műipar

nagy mező

ipara, mely

nyokra hat

téve, hanem

nagy szőb

termékeinek

tana. Hiába

kedelmi ke

nem birt ke

még ma is

megteremté

tatásra talá

országnak,

nagyobb az

Németors

mégis nagy

gyárai nagy

tálnak a v

számos nag

Angolorszá

feldolgozó

egy cég, a

negyveneze

Nem számít

egyéb husn

külföldre e

a feldolgoz

behozatalát

sulyozza. Cs

négyszáz lé

300 munká

olcsón vásá

nagyszabás

Az osztrá

fontosságát

alatt azt me

cégek ma

birnak; így

Nemec cég

kétemeletes

motorral s

gépberendez

gépek vann

saját jeggy

egészíti ki

sódart készí

s Jerabek-fé

sódarkészítő

országban, k

még export

ily szerenes

Franciaországot, az Egyesült-Államokat s Dániát arra, hogy elsősorban az élelmező, illetőleg mezőgazdasági iparukat fejlesszék. Magyarország a világ egyik legnagyobb mezőgazdasági állama, azonban, sajnos, mezőgazdasági ipara szomorúan tengődik, alig van fontosabb jelentősége s fejlesztése mindig az érdekeltségek ütköző pontjába került.

Egy pár évvel ezelőtt, mikor az akkori kereskedelmiügyi kormány mindenáron a honi nagyipart akarta megteremteni, a textiliparnak jutottak a kedvezmények s a mezőgazdasági ipar, melynek olyan kedvező a talaja, mostoha közönyre talált.

Világá repítette a Havas ügynökség az iparfejlesztési törvényjavaslatot s még élénken áll előttem, mikor a francia tőkepenészek kétkedve olvastatták a nagyszabású kedvezményeket s mikor puhatolódzni mentek, rájöttek a valóra, Magyarországon úgy lehet textilipart alapítani, ha a gyáros elmegy a hitelezés legvégső fokáig. Akadnak azonban számosan, kik hazánkban mezőgazdasági iparát akarták alapítani, mert felismerték a nagy előnyt, a kéznél levő nyersanyagot, a belfogyasztás nagy arányait s az ígért támogatásért fordultak a kereskedelmi minisztériumhoz. A válasz elutasító volt.

Hiába magyarázták számosan, hogy minden országnak megvan a maga speciális ipara, így Angliának nagy az acélgártása, mert kitűnő s nagybőségű szénbányákat rejt földje méhében, Németország pl. bőséges komlótermésű sváb fennsíkja folytán nagy sörgyártással, olcsó munkabérek mellett nagy tömegzikkipparral rendelkezik, míg Franciaország népe finom ízlésével a műipar hazája; Magyarországnak is lehetne nagy mezőgazdasága mellett hatalmas élelmező ipara, mely nemcsak a belső élelmezési viszonyokra hatna mérséklőleg, a megélhetést olcsóbbá téve, hanem Európa élelmezési viszonyaiban is nagy szóhoz jutna, amennyiben feldolgozott termékeinek mindenütt szilárd piacot biztosítana. Hiábavaló volt minden okfejtés, a kereskedelmi kormány előtt a mezőgazdasági ipar nem bírt kellő fontossággal s sajnos, e véleménye még ma is fennáll és minden az élelmezőipar megteremtésére irányuló akció hasonló fogadtatásra talál. Tehát természetes, hogy Németországnak, Angliának s Franciaországnak sokkal nagyobb az élelmező ipara.

Németország nagyobb husszükségben szenved, mégis nagy husfeldolgozó telepei, vagyis husgyárai nagymennyiségű feldolgozott húst exportálnak a világ minden részébe. Westfáliában számos nagy gépzemre berendezett husgyár van. Angolország, a yorkshire sertés hazájának husfeldolgozó gyárai a leghatalmasabbak. Egyetlenegy cég, a Lunham Brothers coréi gyára évente negyvenezer sódort szállít csak Franciaországba. Nem számítva a belfogyasztásra szánt sódort, az egyéb husneműeket legalább 60 ezer sódort szállít külföldre ez a cég egymaga. Franciaország a feldolgozott husneműnek nagy vásárlója, de behozatalát az Algírba irányuló kivitele ellensúlyozza. Csak egy párisi husfeldolgozó telep, a négyszáz lóerős motorral dolgozó La Nationale 300 munkást foglalkoztat. De a magyar sertést olcsón vásárol Ausztria, illetőleg Csehország is nagyszabású husgyárakkal rendelkezik.

Az osztrák kormány belátta a husipar nagy fontosságát s állami támogatással rövid évtized alatt azt megteremtette. A még pár év előtti kis cégek ma nagy telepekkel, ugyszólván gyárakkal bírnak; így a Prága melletti Holesovitzban Joseph Nemeec cég. A gyártelep egész telektömböt s kétemeletes házat foglal el vagy 100 lóerős motorral s száznegyven munkással dolgozik, gépberendezése a legmodernebb, hűtőpó- s szűrőgépek vannak egymás mellett. Hűtőkészülékek, saját jéggyár s háromemeletes füstölőhelyiség egészíti ki a magyar sertésből készült prágai sódort készítő gyárat. Ugyaníly arányú a Chmel s Jerabek-féle gyártelep is s vagy még 40 kisebb sódorkészítő van Prágában s több száz Csehországban, ki a helyi szükséglet kielégítésén kívül még exportál. A hazai husfeldolgozó ipar nem ily szerénység, a régebbi henieségek nem bírtak

haladni a korrallal, visszafeljődtek s helyettük nagy husfeldolgozó gyártelepek nem keletkeztek. Az állattenyésztés hazánkban ezért nem nagy hasznot hajtó, mert kénytelenek vagyunk az állatot vagy élő, vagy leölt állapotban a közvetítőknél adni s így rendszerint a java külföldre kerül.

Magyarország fő kiviteli cikkét nyersterméneink, azaz az első termékek kivitele képezi. Eddig egyetlenegy nagy feldolgozott mezőgazdasági kiviteli cikkünk volt: a liszt. A magyar liszt világhírre tett szert, azonban kivitele, kitéve a világverseny nagy nyomásának, más nemzetek tökéletesbedő malomiparának, vesztett jelentőségéből. Mezőgazdasági iparunk tehát ahelyett, hogy fejlődne, senyed, mi az általános indolenciának tulajdonítható. Évi élő és leölt állat kivitelünk több száz milliót halad meg s ha a nagy kivitelből csak 200 millió koronát meghaladó állati terméket sikerülne otthon feldolgozni, a siker máris jelentős volna, amennyiben a feldolgozott hus 35—40%-át a feldolgozás által nyerve, évi nyolcvan millió hasznot jelentene az új iparágunk. Ennyi összeg jutna 200 millió korona után nagyobb állatárak fizetésére, munkabérekre s üzleti haszonra s ha ehhez még hozzászámítjuk, hogy a husfeldolgozó konzervipar a bádogdobozgyártást, kosárfonást, csomagolási eszközök készítését, a gépipart éltetné s közvetlenül a más szakmájú munkások ezreinek adna kenyeret, úgy már ennek is elégséges érvek kellene lenni a kereskedelmi minisztérium és a kereskedelmi körök előtt, hogy a magyar husiparnak segítőt kezét nyújtsanak. Sajnos, hazánkban az érdeklőlátók oly szorosak, a közösség közti távolság oly kérlelhetetlenül nagy, hogysem a mezőgazdának valamilyes hasznuk legyen, a felvidéki husipart inkább veszni hagyják. Az országnak főerdeke a husipar megteremtése, mert ha a husfeldolgozó ipar megalakul, úgy termékei ellensúlyozzák a husrágaságot és mégis a mezőgazdának állatjáért jobb árat biztosítanak.

A Felvidéken számos kisgazdának biztosítana anyagi jólétet, a sertéstartás s a tengődő kassai husfűstölők hasonlóan a prágaiakhoz nagy feldolgozó husgyárakká alakulhatnának át ha földmivelésügyi kormányunk látván a kereskedelmi részirol tenusított indolenciát, a mezőgazdával együtt a nagy husipart megalapítaná. S. Ö.

Az angol merkantilisták ígéretei.

Angliában most újból kitért a harez liberálisok és konzervatívok, védővámosok és szabadkereskedők, agráriusok és merkantilisták között. Az angol király feloszlatta a parlamentet, új választások lesznek már december elején, újból megindul az ostrom a földbirtok, a mezőgazdaság, az arisztokrácia, szóval minden valóban a nemzetben, a hazában gyökeredző intézmény ellen; a tamadók ott is a mobil tőke kezelői, a közvetítésközvetítő, a merkantilisták. A pártok harez már megkezdődött. Az agráriusok egyik vezére Chaplin, a volt angol földmivelési miniszter egyik beszédében igen helyesen rámutatott arra a nagy tévedésre, amelyet Cobden, a szabadkereskedelem híres apostola elkövetett, amikor az akkori angol védővámosokat ostromolta. Cobden hirdette, hogy amikor a gabonavámok Angliában eltöröltetnek, egy mázsával sem fognak kevesebb búzát termeszteni az angol gazdák és a bevetett terület egy holddal sem fog kevesedni.

És mi volt tényleg az eredmény, amikor azután valóban eltörölték az eddig az angol mezőgazdaságot védő gabonavámokat? Az, hogy 1841—45-ig, tehát a védővámok védelme alatt az angol mezőgazdaság 24.000.000 lakost látott el élelemmel, míg most 1901—1905-ig, tehát a szabadkereskedelmi éra alatt csak 4.500.000 lakost. Tehát a védett mezőgazdaság Anglia lakosságának 96 százalékát, a védetlen és tönkretett mezőgazdaság csak 10 százalékát láthatja el élelemmel. Chaplin ez egybeállításából a merkantilisták ígéretének és a bekövetkezett szomorú valóságnak, tanulhatunk mink is. Az akkori

angol merkantilisták, épp úgy, mint nálunk, nem törődtek azzal, tönkre megy-e, kivándorol-e millió és millió derék, tisztességes produkáló földműves, csak ők, az aránytalanul kevesebb kereskedők és nagyiparosok boldoguljanak. Tönkre is ment, ki is vándorolt millió és millió szorgalmas, tisztességes angol földműves, az angol kereskedők olcsón megvehették a dobra kerülő birtokokat, a nagyiparosok olcsón jutottak „fehér rabszolgákhoz”, a nagy hajótársaságok számtalan milliót szereztek a szegény kivándorlókon, a gyarmatok üzerei mesés haszonnal adtak el az új gyarmatosoknak földeket, felszerelést, fegyvert, ruhát. Szóval, a merkantilisták meggazdagodtak saját hazájukból kikergetett honfitársaikon.

És ma, amikor Anglia remegve érzi világalalmának végét, ma, amikor saját honában annyi élelmet sem tud termelni, ami népességének egy hétre elegendő legyen, ma, amikor a hatalmas Anglia lázasan, mesterségesen igyekszik magának parasztokat, földmivelőket teremteni az elsatnyult városi népességéből, csakhogy ellentálasson, ha bekövetkezik a döntő harc, ma a mi merkantilistáink ott kezdik, ahol Cobden, épp úgy törnek a hazai mezőgazdaság megromlására, tönkretételére, mint Cobden és hívei. Csakhogy ami akkor Angliának nem volt, nekünk megvan; erős, egységes és céltudatos szervezetünk. Nálunk, hála az égnek, kormányhatalom, földmivelési minisztérium, OMGE., Gazdaszövetség és az egész gazdatársadalom összefog és nem engedi, hogy az ország legelső iparágja, alapja és táplálója minden másnak, a mezőgazdaság tönkretételéért egy tévesnek bizonyult chimaera kedvéért.

Paikert Alajos.

Előfizetési felhívás.

A „Köztelek” jelen évfolyama vége felé járván, felkérjük t. előfizetőinket, hogy a folyó évi előfizetési díjaik hátralékát mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy az év végén felhalmozódó munkák között a lap küldésében fennakadás ne legyen. Az egyesület t. tagjai lapunkat tagsági díjuk fejében minden külön fizetés nélkül kapják és a lappal együtt teljesen díjtalanul kapják meg az Országos Magyar Gazdasági Egyesület évenként megjelenő évkönyvét.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület évi tagdíja 24 korona, beiratási díj 10 korona.

Előfizetési árak:

Egész évre	24 kor.
Fel évre	12 „
Negyed évre	6 „

A tagdíjak az OMGE. pénztárhoz (Budapest, IX. ker., Köztelek-utca 8. szám), előfizetési pénzek a „Köztelek” kiadóhivatalához (Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25., Köztelek) küldendők.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Oldal	
Az OMGE. közleményei	2839
A petróleum, földgáz- és kálisómonopóliumokhoz	2840
A 32. § bírálata	2840
Az ötödik dry farming kongresszus	2845
A husfeldolgozó ipar fontossága	2846
Az angol merkantilisták ígéretei	2847
Előfizetési felhívás	2847

Kaszáló- és legelőjavítás.

Rét- és legelő nitrogéntrágyázása	2843
Külföldi szemle	2841
Gazdatársadalmi mozgalmak	2842
Levelészekrény	2844
Vegyesek	2847

Lapunk mai számához. — Halálhírek. — A husrágás kérdéséhez. — Ismeretlen tartózkodású OMGE. tagok. — Az új monopóliumok. — A Somogyvármegyei „Egyke”-bizottság. — Gyapjújelentés. — Románia őszi vetései. — Szőlőművelés tanfolyam Zsámbékon. — Helyreigazítás. — Saazi komlójelentés. — Visszaautasított kivándorlók. — Tenyészbaromfivásár Sár-

várrott. — Odesszai gabonakereskedők vál-	Oldal
sága. — Tejelőverseny Sopron megyében.	2849
Kereskedelem, tőzsde	2849
Szerkesztői üzenetek	2850

Lapunk mai számához csatoltan küldjük szét tagjainknak az *Országos Magyar Gazdasági Egyesület* 1909—1910. évi évkönyvét, mely az egyesület ez évi működéséről a december 11-én megtartandó közgyűlés elé terjesztendő évi jelentést tartalmazza. Az évkönyvet az OMGE. tagjai ingyen kapják.

Halálozások. *Cserhádi* Jenő okleveles gépészmérnök, műegyetemi tanár november hó 17-én rövid szenvedés után 55 éves korában Budapesten meghalt. Az elhunyt az OMGE. tiszteleti tagjának, néhai *Cserhádi Sándornak* volt testvéröccse s egyike volt a legképzettebb magyar mérnököknek. A József-műegyetemen a gépészerkezet tanára volt s emellett a Ganz-gyár r.-t. villamossági osztályának vezetője. Irodalmi téren is igen értékes munkásságot fejtett ki, a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletben sok éven át alelnöki tisztelet töltött be s egyáltalán egyik vezetője volt a magyar mérnöki karnak. Temetése folyó hó 19-én volt a farkasréti temető halottasházából s a korán elhunyt technikus magyar tudóst számos tisztelője és barátja kísérte utolsó útjára. Nyugodjék békében!

Sippi Rodiczky Ottilia urhölgy f. hó 18-án 72 éves korában elhunyt és e hó 20-án helyezték a kispesti róm. kat. temetőben örök nyugalomra. A megboldogultban lapunk kiváló belmunkatársa, *Rodiczky Jenő* dr. m. kir. udvari tanácsos nővérét gyászolja.

A huszdrágaság kérdéséhez. Budapest székesfőváros e hó 28-án a huszdrágaság kérdése tárgyában ankétát tart. Az ankétára a fővárosi bizottsági tagok nagyban készülnek, különösen a belvárosiak, akik *Polónyi Géza* volt igazságügyi miniszter kezdeményezésére e tárgyban hétfőn előértekezletet tartottak. Az előértekezletre hivatalos volt a földmívelésügyi minisztérium részéről *Serbán János* miniszteri tanácsos, a kereskedelmi minisztérium részéről *Békássy Elemér* főfelügyelő, a honvédelmi minisztérium részéről *Dévényi Jenő* főhadbiztos, az OMGE. részéről *Jeszzenszky Pál* kir. tanácsos, ügyvezető-titkár, *Fabricius Endre* segédtitkár, a székesfővárosi vásárcsarnok igazgatója: *Ziegler Nándor*, a Huszdrágaság köre elnöke: *Braun Sándor* stb. Az előértekezletet *Polónyi Géza* érdekesen vezette be, beszámolván párisi, e tárgyban való tapasztalatairól. Az elhangzott felszólalásokból leszűrődő kívánságok, illetve a huszdrágaságot enyhítő intézkedések felől kifejtett vélemények, a szállítási, továbbá a felhajtásnál és vágásnál felmerülő különböző díjak mérséklése, illetve eltörlése, a vidéki hus korlátlan behozatalának a főváros területére való engedélyezése, a hűtőházi vadhusnak tilalmi időben is megengedendő árusítása, konzumvásár létesítése, husnagyvágó létesítése, a husvizsgálat egyszerűsítése, tarifális kedvezmények engedélyezése stb. körül oszlottak meg. Az értekezleten lefolyt eszmecsere nyomán határozottan kialakult az a felfogás, hogy a huszdrágaságot az a sok forgalmi nehézség, különböző felesleges vagy túlmagas illetékek terhe, nemkülönben az a körülmény okozza, hogy a mészárosipar számtalan apró üzemre oszlik, melyek csekély vágási forgalmuk mellett nagy rezszel dolgoznak.

Ismeretlen tartózkodású OMGE. tagok. Felkérjük egyesületünk tisztelt tagjait és lapunk olvasóit, hogy amennyiben alant felsorolt tagtársaink valamelyikének tartózkodási helyéről tudomásuk volna, azt egy levelezőlapon sziveskedjenek az OMGE. titkári hivatalával (IX., Köztelek-utca 8.) közölni, hogy közleményeinket az illetők címére eljuttathassuk. Az OMGE. irodája előtt következő tagtársaink tartózkodási helye ismeretlen ezidőszereint: *Ács Sándor* gtiszt, *Bódy Andor* gtiszt, *Baumgarten Pál* fb., ifj. *Eisele Ferencz* fb., *Gál Lajos* (Budapest), *Garbay Ágoston*, *Győry József* gtiszt, *Kertész Samu* gtiszt, *Kiss Sándor* gtiszt, *Jankovich Miklós* fb., *Lukács*

Iván gtiszt, *Mandel Mór* fb., *Mandl Miksa* gtiszt, *Perutz Emil* hasznbérő, *Pessina Vilmos* gtiszt, *Sonnenfeld L. Henrik* fb., *Szöke Sándor* fb., *Taszler Károly* gtiszt, *Zsendovits József*.

Az új monopóliumok. E hó 18-án az új monopóliumok dolgában értekezlet volt *Lukács László* pénzügyminiszternél a földbirtokosok kívánságainak megvitatása végett. Az értekezleten az OMGE. részéről *Károlyi Mihály* gróf, *Zselénski Róbert* gróf és *Baross János* dr., a Gyár-iparosok Országos Szövetsége képviselőjében *Chorin Ferencz* és *Lázár Pál*, az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés részéről *Szendő Pál* főtitkár s az erdélyi birtokosok közül *Bethlen István* gróf jelent meg. Ott volt még *Teleszky* államtitkár s a pénzügyminisztérium több képviselője. Az értekezlet eredményeként *Lukács* pénzügyminiszter több lényeges változtatásba belement.

1. A földtulajdonos a maga birtokán a saját mezőgazdasági céljaira kutathat földgáz után, de erre engedélyt kell kérnie.

2. Az állam ott, ahol maga tárja fel és értékesíti a földgázt, a nyert tiszta haszonnak valamely százalékát köteles a környék mezőgazdasági érdekeire fordítani, olyképpen, hogy az összegből alapot létesít, amelyet azután a vidék mezőgazdasági érdekképviselete kezel.

3. A birtokos a birtokán az állam részéről kiaknázott földgázból bizonyos mennyiséget a saját gazdasági céljaira önköltségen igényelhet.

4. A kormány a kiaknázás iránt kötött szerződéseket a törvényhozás elé terjeszti, nagyobb szerződésekhez pedig a törvényhozás előzetes jóváhagyását is kikéri.

A kálisóra az a megállapodás történt, hogy ennek bányászati monopóliuma csak ott illeti meg az államot, ahol a kálisó a konyhasóval együtt fordul elő és a tiszta jövedelem egy része itt is a környék gazdasági érdekeire fordítandó.

A petróleumra nézve semmi külön megegyezés nem történt, mert e részben a pénzügyi kormány több évtizedes joggyakorlatra támaszkodik. E megállapodás bírálatával lapunk vezetői foglalkoznak.

A Somogyvármegyei „Egyke“-bizottság a dunántúli vármegyékét folyó évi december hó 5-én Kaposvárott délelőtt 1/2 10 órakor, a vármegyház nagytermében tartandó közös értekezletre hívja össze. Az értekezlet foglalkozni fog a Somogy vármegyében eddig lefolyt mozgalom eredményeivel és *Széchenyi Aladár* gróf határozati javaslatával. Az OMGE. az értekezletre *Buday Barnát*, lapunk felelős szerkesztőjét küldötte ki.

Gyapjujelentés. A legutóbbi két hétben körülbelül 700 zsák főleg közepminőségű hátmosású gyapju kelt el a vevők előnyére alakuló árak mellett. Durva gyapju iránt is mutatkozott érdeklődés, azonban a magas árkövetelések folytán üzlet nem jöhetett létre, annál kevésbé, mert az ellanyhult irányzat kifejezésre jutott a f. hó 16-án megtartott antwerpeni aukción is, amennyiben ott az árak 10 centtel csökkentek.

Románia őszi vetései — mint egy brailai jelentés mondja — távolról sem oly kielégítőek, mint voltak a múlt esztendőben. A kedvezőtlen őszi időjárás akadályozta a vetést és a nagy mértékben fellépett száj- és körömfájás sem engedte meg, hogy az őszi munkálatok kellő időre elkészüljenek. Az őszi munkálatok bevetett terület főleg az utóbbi körülmény folytán tetemesen kisebb, mint volt a múlt esztendőben. Magánbecslések az őszi munkálatok bevetett terület apadását 25—30 százalékra teszik a múlt esztendőéhez viszonyítva. Igaz, hogy az elmúlt esztendőben a normálisnál mintegy 20%-kal volt nagyobb az őszi munkálatok bevetett terület. Ha még a téli időjárás is kedvezőtlenül alakul, úgy a nemzetközi gabonapiac egyik jelentékeny kiviteli állama versenye a jövő kampányban nagyot fog csökkenni.

Szőlőmunkástanfolyam Zsambékon. A zsambéki állami szőlőmunkástanfolyam pályázati határideje december 31-én jár le. A tanfolyamon a szőlőmívelést és pinczekezelést tanítják. Felvesznek egészséges, 16 éves, kifogástalan

erkölcsi előéletű ifjakat, ha kötelezik magukat, hogy a tanfolyamot önhibájukból, vagy önszántukból nem hagyják el. Előnyben részesülnek a felvételnél, akik szőlőmíveléssel már foglalkoztak és katonák voltak. A tanuló munkások hónaponta 36 K. bért kapnak és szabad lakásuk is van. A tanfolyam végeztével bizonyítványt állítanak ki a résztvevőknek. Kérvényeket megfelelő mellékletekkel a földmívelésügyi minisztériumhoz czimezve a *szőlészeti és borászati kerületi felügyelőhöz* (Budapest, VII., Murányi-utca 61.) kell benyújtani. A tanfolyam február 15-én kezdődik.

Helyreigazítás. A „Köztelek“ 90. számában beszámoló jelent meg a magyar vegyészek első országos kongresszusáról. Legyen szabad az e cikkben megemlített előadásomra nézve az alábbi helyreigazítást tennem. A cikk szerint előadó „az eddigi értékesítéssel szemben 40 százalékkal többre becslé a tengeri ipari feldolgozása mellett elérhető hasznot“. Ezzel szemben félreértések elkerülése végett hangsúlyoznom kell, hogy én nem haszonról, hanem értéktöbbletről szóltam, sőt még külön kiemelttem, hogy az üzemi költségekről s ennek folytán az eljárással elérhető tiszta haszonról eddigi kísérleteim alapján a hazai viszonyok között még nem lehet tiszta fogalmunk. Nem kétem ugyan, hogy az eljárással való további gondos kísérletezés után még 40%-os hasznot is el fogunk érni, azonban ezt ma biztosra venni még korainak tartom. *Doby Géza* dr., kir. vegyész.

Saazi komlójelentés 1910 november hó 19-rl. Utolsó jelentésünk óta piacunkon a komló-üzlet nem mutat lényeges változást. A forgalom a hét közepén valamivel élénkült, különben pedig megfelel az irányzat a múlt hetinek. A napi forgalom 150—200 bált tett s csak csütörtökön érte el a 400 bált. Vevőkül a belföldi kereskedőkön kívül nagyobb részt németországi kereskedők léptek fel. Élénkebb kereslet csak a selejtesebb árúban mutatkozik fedezeti kereskedelemben részére ismét egynehány nagyobb tételben volt forgalom 110—120 korona átlagos ár mellett és csak néhány tétel kelt el 130 koronán. Az 1910 évi áruban a készlet immár nagyon megfogyott és úgy a termelőknél, valamint a piacon 4000—4000 métermázsára becsülik azt. Árjegyzés: alsóbbrendű komló 108—112 korona, közepminőségű 120—125 korona, jó közép és elsőrendű minőségű 126—150 korona 50 kilogrammonként. Szemelt árú 160 koronát jegyez forgalom nélkül. A hét végén a hangulat nyugodt, az árak tartottak.

Visszautasított kivándorlók. Mint Newyorkból jelentik, legutóbb az annersti Red-Star hajó-társaság kivándorló utasainak nem kevesebb, mint harmadrészt utasították vissza Newyorkból Európába. Ezt a hajó-társaságot Amerikában is nagyon lelkiismeretlennek ismerik s megszigorítják vele szemben az ellenőrzést. A hatóságok mindig figyelmeztetik a kivándorlókat, hogy óvakodjanak a társaságtól, melynek a rendőrség mindenütt nyomában van. Mint értesülünk, a határrendőrség Pozsonyban ismét letartóztatta a Red-Star több ügynökét, kiktől 34,243 koronát kobozott el. Ezzel az összeggel a megtevesztett kivándorlók kárára meg akartak szólni. Míg a Red-Star ügynökeit ily módon megtizedelik, egyúttal azon is fáradoznak, hogy konfiskálják ennek a kivándorlókat fosztogató társaságnak nyomtatványait. Ujabbban a nyitrai törvényszék kereste meg a budapesti főkapitányságot, hogy kobozza el a Red-Star nyomtatványait, melyeket Nyitra is terjesztenek.

Itt említjük meg, hogy az argentinai földmívelésügyi minisztérium a napokban tetté közzé statisztikai kimutatását a bevándorlásról. Eszerint a bevándorlottak száma ez év augusztusban 17,640 volt, ezek közül 3810 napszamos, 2838 földműves, 1017 szolgálati viszonyban levő és 768 kereskedő, a többi különféle foglalkozású volt. Ezek között 1988 család összesen 6476 taggal. A statisztika szerzője fontosnak tartja, hogy a bevándorlás Spanyolországból emelke-

dett
volt
ezutá
vánd
esők
9074
tet
Franc
Ausz
ország
többi
rögön
Arge
től a
bár i
Od
és p
keres
ségüg
nek v
semm
gabon
ság n
Tej
megy
mivel
rende
től 1
senyt
részt
tendő
és esz
Egy
visele
tése s
8866
összle
nyelt
értéke
segély

(E rovat)

ven
bet
K
S

Buz

Roza

Zab

Teng

Árpa

dett; az esztendő első nyolcz hónapjában 52,931 volt a spanyol bevándorlók száma. Mindjárt ezután Olaszország következik, ahonnan 37,624-en vándoroltak be, ez a szám a múlt évhez képest esökkenést jelent. Az orosz bevándorlók száma 9074 volt. A török bevándorlás januártól 6836 fejt tett ki, ami szintén jelentékeny emelkedést jelent. Franciaországból 2397, Németországból 2008, Ausztriából 2809 személy vándorolt be. Magyarországból közel 3000 vándorolt Argentínába, a többi Angliából, Belgiumból, Portugáliából, Görögországból és egyéb országokból vándorolt be. Argentína egész bevándorlása 1919 január elsejétől augusztus végeig 134,094 személyt tett ki, bár innét is sokakat küldtek vissza Európába.

Odesszai gabonakereskedők válsága. A kolera és pestis következtében az odesszai gabonakereskedők válságos helyzetbe jutottak. Az egészségügyi hatóság rendeletére az összes fertőzöttnek vélt gabona, mintegy 12 millió pud, megsemmisített. Minthogy ennek következtében a gabonakereskedők hitele is megvonatott, a válság mind nagyobb méreteket ölt.

Tejelőverseny Sopron megyében. A „Sopron-megyei Tejszövetkezetek Szövetsége” a földművelésügyi miniszter támogatásával az idén is rendezte a tejelőversenyeket. A verseny január hónapjától 1912 decemberéig tart. Mivel a tejelőversenyben csak tíz tejszövetkezet vesz részt, a részvétel folyó hónap végéig okvetlenül bejelentendő. A pénzdíjakon kívül gazdasági gépeket és eszközöket osztanak ki a nyertesek között.

Egy temetkezési társulat fejlődése. A „Gondviselés” temetkezési társulat most közzétett jelentése szerint 1909 októberétől 1910 szeptemberéig 8866 tag lépett be a társulatba. Eddig a tagok összlétszáma meghaladja a 9300-at, az általuk igényelt segélyösszeg pedig 1.180,000 korona tőkeértéket képvisel. Eddig 8000 korona temetkezési segélyösszeget fizettek ki.

NYILTTÉR.

(E rovatban foglaltakért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.)

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél és hurutos bántalmaknál kiltató hatású.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST Salgótarján, Lipóczy Salvator-forrás-válalati, Budapest, Rudolfsrtp. 8.

Mezei egerek

Fuchsopirulák feltétlenül eredményesek és méregmentesek, olcsóbb mint minden más mérgegyag. 1 kg. (10.000 pirula) K 3.—, 10 kg. K 25.— és 50 kg. K 100.—

100 K. Ajánlja a cs. kir. földművelésügyi minisztérium, az orsz. kultúratanács Bécsben és a hatóságok. **Chemisches Laboratorium „Fuchs” Wien, VII., Zollergasse 21.** 5971

MEGJELENT:

RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTÁN
az O. M. G. E. igazgatója a G. E. O. Sz. titkára szerkesztésében a

KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR

1911. évi folyama.

A „Köztelek Zsebnaptár” tizenhetedik évfolyama teljesen átdolgozva két kötetben jelent meg. Az első kötet a tulajdonképpeni Zsebnaptár, amely a naptári részt, a jegyzéknaptól és a vásárok jegyzékét tartalmazza; a második kötet, amely szakközleményeket tartalmaz. — A „Köztelek Zsebnaptár” két kötetének ára **O. M. G. E. tagoknak és a „Köztelek” előfizetőinek bérmentes kiúddással 4 korona.**

Megrendelhető a **„KÖZTELEK” kiadóhivatalában BUDAPEST, IX., ULLÓI-UT 25.**

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

A külföldi piacokon az elmúlt héten szilárd irányzat jutott érvényre. Argentínából kedvezőlenebb hírek érkeznek a terméseredményekről a száraz időjárásra való tekintettel. Amerikában az irányzat szilárdabb volt, mert a szállítások megcsappantak, azonkívül pedig az időjárás is igen száraz az őszi veteményeknek. Angliában a heti forgalom igen esős volt s az irányzat ellanyhult. Franciaországban még mindig igen kedvezőtlen időjárás uralkodott, ami a földművelőket hátráltatja. Az árak emelkedtek. Oroszországban a hajózás beszüntetése nagyobb szállításokra serkentette az eladókat, miután mindenki igyekszik eladásra szánt áruit a hajózás beszüntetése előtt, az olcsóbb hajódíjtelek mellett elszállítani. Németország-

ban a gyengébb kínálattal szemben az árak szilárdultak.

Nálunk az időjárás esős s hideg volt, havazásokkal vegyest, úgy hogy jelenleg a földek nagyobb részét hótakaró alatt vannak, ami az őszi veteményekre kedvező hatással bír. Az irányzat szilárd jellegűt öltött. A kínálat általában gyenge, miután gazdáink nem bocsátják piacra kellő mértékben áruikat, úgy hogy a malmok az előforduló szükségletükre magasabb árak mellett kénytelenek fedezni. A szerb buza behozataláról szárnyra kerülő hírek nem vehetők komolyan, mert a redukált 2-20 koronás vám mellett sem importképes ezen áru, tekintettel annak ismert győnye minőségére. Az üzemredukációról ugyancsak különféle hírek voltak hallhatók, mely redukció azonban egyelőre még nem aktuális.

Rozs iránt csekély érdeklődés mutatkozott. Ausztria felé nincs forgalom s a helyi fogyasztás is csak vonattal történik. A szilárd buzaárakra való tekintettel az árak változatlanok maradtak.

Árpa (takarmány és hántolási célokra) szilárdabb irányzatú volt, miután a vidéki piacokon nem kínáltatott kellő mértékben. Fiuomabb áru teljesen hiányzik a piacról. Helybeli gyárosok román áru iránt mutatnak nagyobb érdeklődést.

Zabban az árak változatlanok maradtak. Román árukban nagyobb eladások fordultak elő. Ezen czikkből sem kínálnak jobb minőségű árut.

Tengeri (6-áru) ára ismét emelkedett s ezen czikkben már csak nehezen kapható. Új tengeriben nagyobb kitések történtek s különösen prompt áru iránt mutatkozott nagyobb érdeklődés, hogy a folyó hó végén megszűnő kedvezményes díjtételek kihasználhatók legyenek.

Egyéb gabonaneműekről, azok áráiról s az azokban végbement változásokról napijelentésünkben számolunk be.

Napijelentés a gabonátözsderől.

1910 november 22.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Elkelt 25,000 q buza 10 fillérel magasabb árban. Rozsban az üzlet gyenge volt és az árak változatlanok maradtak. Budapest paritásában 15-40—15-50 koronát fizettek.

Takarmányárpaiban az üzlet teljesen elhanyagolt. Budapest paritásában 13-50 koronát fizettek.

Zabban változatlan az üzlet. Budapest paritásában 16-40—16-80 koronát fizettek.

Tengeriben az üzlet szilárdabb volt. Ó-tengeriért 13-50, újáruért 10-60 koronát fizettek Budapest paritásában.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 300 mm. 80 k. 23-15 K., 300 mm. 79-5 k. 23-15 K., 250 mm. 79-5 k. 23-05 K., 600 mm. 79-5 k. 23-05 K., 200 mm. 79 k. 23-20 K., 100 mm. 79-5 k. 23-20 K., 100 mm. 79 k. 23-20 K., 100 mm. 79 k. 23-20 K., 100 mm. 79 k. 23-10 K., 100 mm. 79 k. 23-10 K., 500 mm. 79 k. 22-70 K. felső, 400 mm. 78 k. 22-70 K. felső, 1000 mm. 78-7 k. 23-15 K., 400 mm. 78-5 k. 23-10 K., 100 mm. 78-5 k. 23-20 K., 600 mm. 78-5 k. 23- K. felső, 100 mm. 77-5 k. 22-90 K., 150 mm. 76 k. 22-70 K.

Pestvidéki: 400 mm. 80 k. 23-05 K., 450 mm. 79 k. 23-20 K., 150 mm. 79 k. 22-90 K., 300 mm. 78 k. 22-90 K., 500 mm. 79 k. 22-90 K., 200 mm. 79 k. 22-80 K., 200 mm. 78 k. 22-80 K., 100 mm. 79 k. 22-80 K., 150 mm. 78-5 k. 22-80 K., 100 mm. 78 k. 22-80 K., 100 mm.

Nemzetközi gabonapiacok 1910 nov. 18-tól 1910 nov. 22-ig.

	Kelet	Effektív árak										Határidő	Határidős árak					
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chikágó	Buenos Ayres	Odessza		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	New-York	Chikágó
Buza	21	22-80	18-78*	24-30	22-90	24-74	26-64	17-64	—	16-16	15-98	Decz.	22-50 ³	18-59	24-—	26-72	17-92	16-68
	17	22-25	18-78*	24-—	22-90	24-74	26-64	17-86	—	16-16	15-98	Máj.	22-30	19-03 ²	24-12	26-4 ³	19-06	17-80
Rozs	21	15-80	—	17-—	18-20	18-55	16-44	—	—	—	10-86	Decz.	21-84 ³	18-34	23-66	26-44	18-04	16-72
	17	15-65	—	16-70	18-20	18-55	16-44	—	—	—	10-86	Máj.	21-64	18-48 ²	23-72	26-38 ³	19-14	17-86
Zab	21	17-10	—	18-—	16-70	19-14	—	—	—	—	—	Decz.	15-96 ³	—	17-70	16-68	—	—
	17	17-—	—	18-—	16-60	19-14	—	—	—	—	—	Máj.	—	—	18-53	16-90 ³	—	—
Tengeri	21	13-95	—	15-20	14-30	15-90	—	—	—	9-70	—	Decz.	15-78 ³	—	17-50	16-44	—	—
	17	13-85	—	15-—	14-30	15-90	—	—	—	9-70	—	Máj.	—	—	18-32	16-82 ³	—	—
Árpa	21	14-50	—	19-—	19-—	21-20	—	—	—	—	—	Decz.	16-70 ³	—	17-28	—	—	—
	17	14-50	—	19-—	19-—	21-20	—	—	—	—	—	Máj.	—	—	18-24	—	—	—
												Decz.	16-56 ³	—	17-28	—	—	—
												Máj.	—	—	18-26	—	—	—
												Decz.	—	11-16	—	—	10-60	8-78
												Máj.	11-40	11-27 ¹	—	—	10-72	—
												Decz.	—	11-33	—	—	10-80	8-94
												Máj.	11-26	11-27 ¹	—	—	10-96	—

Jegyzet: *) Red winter II.
1) Január
2) Márcz.
3) Apr.

77 k. 22-80 K., 150 mm. 76 k. 22-80 K., 100 mm. 77-8 k. 22-90 K., 100 mm. 78 k. 22-90 K., 150 mm. 77-5 k. 22-80 K., 100 mm. 77 k. 22-80 K., 100 mm. 77 k. 22-45 K., 350 mm. 76-5 22-70 K., 1240 mm. 75-6 k. 22-60 K., 200 mm. 74-6 k. 22-60 K.

Fehérmegyei: 140 mm. 78-5 k. 22-90 K., 2750 mm. 78-5 k. 23-30 K., 650 mm. 77-5 k. 22-90 K., 300 mm. 77 k. 22-90 K., 250 mm. 77 k. 22-70 K.

Felsőmagyarországi: 200 mm. 79-5 k. 22-90 K., 200 mm. 78-5 k. 22-85 K., 2000 mm. 76 k. 22-50 K.

Bihari: 100 mm. 78 k. 22-70 K., 100 mm. 78 k. 22-70 K., 100 mm. 77 k. 22-70 K.

Raktári: 2000 mm. 76-3 k. 22-65 K.

Ross: 400 mm. 15-45 K. pp., 300 mm. 15-40 K. pp.

Uj tengeri: 100 mm. 10-80 K. kocsira.

Zab: 100 mm. 16-30 K. kpf., 100 mm. 16-45 K. kpf., 100 mm. 16-30 K. kpf.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza 1911 áprilisra	22-46 K.
Buza 1911 májusra	22-26 "
Buza 1911 októberre	21-30 "
Ross 1911 áprilisra	16- "
Zab 1911 áprilisra	16-62 "
Tengeri 1911 májusra	11-32 "

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-u. 1910. nov. hó 22-én. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 149 szekér réti széna, 62 szekér muhar, 8 szekér zsupszalma, 7 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 3 szekér egyéb takarmány (zabos-bükköny), 300 zsák szecska.

A forgalom közepes.

Arak fillérekben q-ként a következők: réti széna 540-840, muhar 700-900, zsupszalma 440-540, alomszalma 360-440, takarmányszalma —, kéve tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabos-bükköny 680-840, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju —, szalmaszecska 500-540. Összes kocsiszám 232. Összes súly 278,400 kg.

Hideghus-vásár a Garai-téri élelmi piacon 1910. év november hó 22-én. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 63 árus 20 drb sertést, 0 árus — drb süldőt, 2000 kg. friss húst, 1600 kg. füstölt húst, 800 kg. szalonnát, 500 kg. hájat.

Vidékről és pedig 10 árus 186 drb sertést, — drb süldőt, — árus — kg. füstölt húst.

Forgalom élénk. Arak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 168-172 fill., 1 q 148-154 K., süldőhús 1 kg. — fill., 1 q — K., füstölt sertés-hus 1 kg. 200-220, szalonna zsirnak 1 kg. 164-168, füstölt szalonna 1 kg. 180-240, háj 1 kg. 180-184, disznózsír 1 kg. 184-184, kocsenyahus 1 kg. 104-120, füstölt sonka 1 kg. 220-240 fillér.

Szeszüzlet.

Élénkebb kereslet folytán a szeszárak e hét elején változatlanul jegyeznek azonnal és novemberi szállításra, későbbre valamivel olcsóbb árajánlattal zárul.

Elkelt finomított szesz adózva nagyban 180-180-50 K.-ig, adózatlanul 61-61-50 K.-ig azonnali és november-decemberi szállításra.

Élesztőszesz adózva 178-50 K.-ig, adózatlanul 59-50 koronáig kelt kisebb tételekben.

Denaturált szesz tartott és hordóval együtt nagyban kötésre 48-49 koronáig kelt és 48-50 K.-ig zárul.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás 54-54-50 K. fix árban és 150-2- K.-ig jegyezésen alól kelt. el kampány-szállításra.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 57-50-58-50 K.

Bécsi jegyzés 54-54-50 korona kontingens nyersszeszért.

Budapesti jegyzés

Kontingens nyersszesz	nagyban	57-50-58-50
Finomított szesz adózva	koronákban	180-180-50
" adózatlan		61-61-50
Élesztőszesz adózva		178-178-25
" adózatlan		59-59-25
Nyersszesz adózva		178-178-25
Denaturált szesz		49-49-50

(Az adózott szesz a 20 K. pótdóval együtt értendő.)

Liszt, őrlemények és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége abraktakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A lisztüzlet irányzata szilárd, tekintettel az emelkedő gabonárára. A múlt heti árjegyzések körülbelül 20-30 fillérral magasabb. A fogyasztás elég jó.

A fővárosi malmok általános buzasztjegyzései 100 kilogrammonként Budapesten, elegysúly tisztasulyként, szákostul.

Szám.	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K.	34-40	33-60	32-80	32-	31-20	30-	28-	26-
			7 1/2	7 3/4	8			
			22-	18-80	13-20			

Rozslisztrák:

Szám:	0	0/1	1	WR.	II.	II/B.	III.
Ár K:	27-40	26-	24-80	23-60	20-20	17-80	14-60

A korpázlet tekintettel a beállott hidegebb évszakra, szilárdult. A száj- és körömfá és nincs szünőfelbén, ami nagyobb korpafogyasztást idéz elő. Ausztria, valamint Németország részéről az érdeklődés csekély.

A többi abraktakarmány-cikk árak a következők voltak Budapesten zsákkal, teljes vagonrakomány vételénél 100 kg.-ként:

Finom korpa 1910 azonnali száll.	7-50-7-70
Goromba korpa 1910 azonnali száll.	8-40-8-50
Goromba korpa 1910 nov.-decz. száll.	8-70-8-80
Finom korpa 1910 nov.-decz. száll.	7-50-7-70
Rozskorpa	8-90-9-
Árpadara és árpaderceze	11-40-11-60
Malomkonkoly	8-30-8-90
Budapesti gyári repezepogácsa	12-60-12-70
Derby-melész ab Hatvan vagy Pozsony	9-80-10-
Szárított moslék ab Budapest zsák nélkül	13-13-13-16
Szárított répaszelet zsák nélkül ab állomások	11-30-12-
Szőrpész 48-50% cukortart. hordó nélkül ab cukorgyár	7-25-7-50

Élelmiszerek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

(Az „Alimentaria” Általános Élelmiszerértékesítő R.-T. jelentése.)

Hus, baromfi és vad. Kielégítő hozatal mellett az üzlet változatlan. A marhahús és a sertés-hús változatlan, a borjúhús ára csökkent.

Arak: (Kg.-ként.) Marhahús. Helybeli első minőségűnek hátulja 1-60-1-68 K., eleje 1-44-1-56 K., másodrendű eleje 1-20-1-40 K., hátulja 1-30-1-56 K. A vidéki első minőségű hátulja 1-20-1-30 K., eleje 1-08-1-12 K., másodrendű hátulja 1-1-1-16 K., eleje 0-92-1- K. Borjúhús. Helybeli élési, bőrben 1-60-1-80 K., vidéki 1-40-1-50 K. Juhhús. Helybeli elsőrendű 1-08-1-12 K., másodrendű 0-84-0-96 K. Bány. Leölt, bőrben, első minőségű 0-98-1-06 K., másodrendű 0- K. Sertés-hús. Helybeli, elsőrendű szalonnával 1-58-1-62 K., másodrendű szalonnával 1-54-1-56 K. Vidéki, szalonnával, első minőségű 1-44-1-52 K., másodminőségű 0-0-0- K. Szalonna nélküli első minőségű 1-62-1-66 K., másodminőségű 1-56-1-60 K. Nyers sonka 1-60-1-80 K. Füstölt sonka 2-2-2-40 K. Szopómalacz 9-18- K. Szalonna. Olvasztani való 1-64-1-72 K., füstölt 1-76-1-86 K., paprikás 1-78-2- K., sózott, táblás 0-0-0- K. Disznózsír. Helybeli 1-72-1-76 K. Vidéki 0-0-0- K. Szalámi, szikkadt 4-20-4-80 K. Nyári szalámi 1-20-1-40 K. Kolbász, száraz 1-20-1-40 K., disznózsír kg. 0-0-0- K., hurka kg. 0-90-0- K.

Élő baromfi. (Páronként, fogyasztási adóval.) Csirke, sütni való 2-60-3-20 K., rántani való 1-60-2-20 K., kappan 3-80-5- K., tyúk 3-20-4-40 K., kacsa, sovány 4-0-5-40 K., liba, sovány 7-9-9- K., gyöngytyúk 1-70-2- K., pulyka 7-60-8- K.

Vágott baromfi. (Drb.) Csirke, sütni való 1-60-2-20 K., rántani való 1-10-1-40 K., tyúk 1-60-2-80 K. Kacsa (kg.) I-a 1-60-1-80 K., pulyka 0-0-0- K. Kappan 2-60-3- K., liba, (kg.) I-a 1-40-1-60 K., libamáj (kg.) 3-5-5- K., galamb (drb) 0-50-0-60 K., pular 2-2-2-20 K.

Vadfélék. Őz (egészben, kg.) 1-40-1-70 K., szarvas (kg.) 0-80-0-90 K., fogoly (drb) 0-80-1-20 K., őreg 0-70-0-90 K., nyul I-a (drb) 2-80-3-10 K., süldő nyul 1-50-1-80 K., vaddisznó (kg.) 0-90-1-10 K., fészán (drb) 2-80-3-20 K.

Tojás. Az üzlet élénk, az árak ismét emelkedtek.

Arak: I-a teafőjás 20 drb 2-0-0- K., I-a bácskai válogatot 1440 drb 120-124- K., tiszavidéki 118-120- K., I-a erdélyi 0-0-0- K., eredeti 114-116- K., apadt 107-108- K., közép 105-106- K., piszkos 108-109- K., bolgár, friss válogatot 124-128 K., meszes tojás 96-100 K., hűtőházi tojás 100-105.

Vaj. Az üzlet nyugodt, az árak emelkedtek.

Arak: (Kg.-ként.) I-a szövetkezeti (centrifug) teavaj 2-90-3-30 K., asztali vaj 2-50-2-80 K., I-a parasztvaj 0-0-0- K., főzővaj 2-20-2-40 K., hűtőházi vaj 0-0-0- K., művaj 0-0-0- K., tehéntúró 32-38 fill.

Gyümölcs és főzelék. Az üzlet a lefolyt héten is élénk volt. Az árak kielégítőek.

Arak: Gyümölcs-félék. Alma, asztali (100 kg.) 28-50 K., rétes 20-36 K., kicsi -16 K., cseresznye K., meggy — K., körte 30-60 K., köszméte (100 kg.) — K., erdei eper (kg.) 0-0-0- K., ringló — K., szőlő — K., török muskotály — K., őszibarack (kg.) — K., kajszinbarack (100 kg.) — K., szilva 28-28 K., dinnye (100 kg.) görög, nagyság szerint — K., ananász és turkesztán (100 kg.) — K., dió 56-66 K.

Főzelék-félék. I-a hagyma (makói) 7-9 K., közép 5-6- K., paraj (kg.) 0-10-0-15 K., spárga (kg.) K., burgonya, rózsá 4-40-4-80 K., sárga 7-8- K., kivi 18-20 K., paradicsom 0-10-0-12 K., saláta 30 drb — K., uborka (100 drb) 0-0-0- K., zöldbab (kg.) — K., méz (100 kg.) 120-130 K.

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1910 november 21.

Felhajtás összege:		Minőség szerint:	
drb		drb	
Hizott marhában felhajtás	2770	Hizott marha	2782
Csontozni való marhában felhajtás	516	Legelőmarha (Weidevieh)	38
Összesen	3286	Csontozni való	516
		Összesen	3286

Szarmazási hely szerint:		Nem szerint:	
Magyarországi	943	Ökör	1480
Galicz s. bukovinai	595	Bika	382
Oszták tartományokból	704	Tehén	427
Összesen	2242	Bivaly	3

Árak (100 kilogrammonként élősúlyban, koronaértékben, fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	97-104	93-96	77-92
Galicziai hizott ökör	101-112	98-100	93-97
Tarka hizott ökör	107-120	102-108	87-100
Bikák	82-110		
Hizott tehén	78-90		
Boszniai marha	70-88		
Legelőmarha			
Bivaly			
Kisgazd. hizó ökör	71-90		

Irányzat: szilárd, prima minőségű ökör 1 koronával, középminőségű 2 koronával, harmadrendű minőségű 3 K.-val drágább. Bika és csontosmarha 4 koronával drágább. A rendkívül kis felhajtás dacára az üzlet menete kissé nehézkos, vontatott. A felhajtás és minőség összegéhez beleértendő a szombati vesztégyvási felhajtás is, mely 1-44 darabból állott. Az e heti, illetőleg a mai vásári tényleges felhajtás, tehát 2242 drb. Lásd származás és nem szerinti rovatokat.

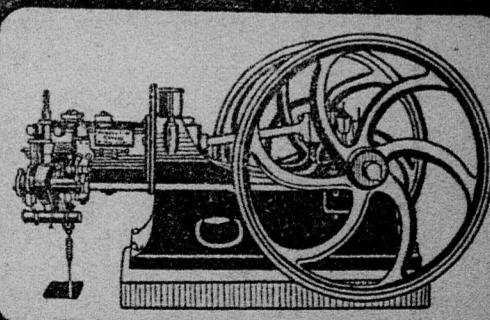
Szerkesztői üzenetek.

K. I. Topolya. Mi a szárított csalamádét 83% szárazanyaggal, 2-5% fehérjével és 28% keményítőértékkel, az idei kukoriczát pedig 80, 61 és 75%-kal veszszük számításba. Ezen az alapon 109-1 kg. szárazanyagot, 4 kg. fehérjét és 62-5 kg. keményítőértéket kap a hizó. Hiányzik még 12-4 kg. szárazanyag, 1-4 kg. fehérje és 2-7 kg. keményítőérték. A fehérjehiányt nem tudja takarmányaival pótolni s ebbe bele kell nyugodnia, de a másik kettőt könnyen pótolhatja pl. szalmával és tengeridarával, ha pedig szalmája nincs, akkor csak 3-7 kg. tengeridarával. Az nem nagy baj, ha a kifejlett hizómarhának kevesebb fehérje és szárazanyag jut, csak a keményítőértékben nem legyen nagy hiány. A murekrépanak tápértéke átlag 41-2%-kal nagyobb, mint a közepes takarmányrépáé. Itt a murekrépa nagyobb fehérjetartalmát 0-2% keményítőértékkel vetjük számításba. Ha tehát a takarmányrépa q-ja 1-20 K., akkor a murekrépa q-ja 1-70 K.-t ér. Cs. I.

G. P. Debreczen. Kérdése nem elég határozott, mert leveléből azt veszszük ki, hogy legelőn szeretne marhát hizlalni, de burgonyát s répát is óhajtana etetni, amde ezt sehogy sem tudjuk összeegyeztetni, mert a legelőt idejében nincs répánk s burgonyánk, vagy legelőre csak eleintén s őszszel, midőn már az ujt ki-szedjük. Kérjük tehát velünk tudatni, hogy mikor akarja a hizlalást megkezdeni, meddig akarja ezt folytatni s mely időben óhajt főleg burgonyát, répát és szénát etetni s melyben fog a marha a legelőre kijárni s esetleg még zöld herét kapni. Cs. I.

EREDETI ANGOL BENZIN SZIVÓGÁZ NYERSOLAJ MOTOROK MOTOROS CSEPLŐKESZLETEK

OLCSÓ ÁRAK, FELTÉTLEN MEGBIZHATÓSÁG, AZONNALI SZÁLLÍTÁS

LÖKE ANDOR MAGÁNMERNÖK
BUDAPEST., IX. FERENC-KÖRÜT 42.
TELEFON: 417-23.

A szakér
Srány Vikt
tejgazdasági
BUDAPEST
Kerjen

Teny
A caar
sági urad
50 drb 11
szépen fej
van eladó
árban. Elő
máson kocs
kanok bárm
5979

Dr.
általá
Budapest, VIII.
Telefon. Folyós
M. Kir. Postat
szerez egyszerű
nek t; közvet
uradalmakat. E
területeket. Par
Elvállalja mező

SERTE
067 SOVA
A LEGJOBBAN ÉS
UR
SEP
BU
NÉ

szérsé.)
szerint:
drb
2732
(Wei-
38
aló 516
zesen 3286

szerint:
1480
382
427
3.

koronaérték

II. III.
endü rendü
96 77-92
100 93-97
108 87-100

1 koronával,
adü minőség
4 koronával
ára az üzlet
ajtás és mino-
vesztetgvásári
z e heti, ille-
hát 2242 drb.

83% száraz-
yitőértékkel,
kal vesszük
árazanyagot,
kap a s. hízó.
g. fehérje és
nem tudja
yugodnia, de
szalmával és
akkor csak
ha a kifejlő-
szárazanyag
nagy hiány.
fal nagyobb,
murokrépa
értékkel vet-
q-ja 120 K.,
Cs. I.

rozott, mert
reine marhát
etetni, amde
ert a legel-
k, vagy leg-
r az ujat ki-
hogy mikor
arja ezt foly-
át, repát és
előre kijárni
Cs. I.

ROK

TEK

SZÁLLITÁS

MÉRŐK

42.

PUMPA PARATOR

**A szakértő gazdaközönség
főüzögépe.**

Surány Viktor okt. gépészmérnök
tejjárási gépek és eszközök gyártása
BUDAPEST, VI., Tereztér 21.
Kérjen Árjegyzéket.

Tenyészkan-eladás.

**A csanádi székeskáptalan temes-
ségi uradalmában**
50 drb 11 hónapos, vérszen át nem ment,
szépen fejlett, fehér göndörszőrű man-
galicza tenyészkan
van eladó, darabonként 140 korona
árban. Előleges bejelentésre a temességi állomáson kocsit várja a venni szándékozókat. A kanok bármikor megtekinthetők.

5979 **Tisztartóság.**

Dr. SZŐKE JENŐ általános ügynöki irodája

Budapest, VIII. kerület, Bérkocsis-utca 41. szám.
Telefon. Folyószámla a Pesti M. Keresk. Banknál és a M. Kir. Postatakarékpénztárnál. Legelőnyösebben szerez egyszerű és amortizációs **jel alogkölcst**; közvetít bérleteket; elad és vesz birtokokat, uradalmakat. Értékesít bányákat, erdőket és vadászterületeket. Parcelláz saját számlára és megbízásból. Elvállalja mezőgazdasági árak bizományi eladását.

985

TELEFON 97-05
SERTÉSELADÁS ÉS VÉTEL
UGYVÉSI MINT HÍZOTT ÁLLAPOTBAN
A LEGJOBBAN ÉS LEGPONTOSABBAN ESZKÖZÖLTETNEK
URL REZSŐ
SERTÉSBIZOMÁNYOSNÁL
BUDAPEST, VIII.
NEPSZINHÁZ-UTCZA 22.
POLGÁRI SERFÖZDE
- BÉRPALOTA -

Gyorsmeszelő

és fertőtlenítő gép **többet dol-
gozik mint 20 munkás** ecsettel!

Az 51. számú prospektust ingyen küldi
RUDOLF KRÁSA, Wien, VII., Kirchengasse 29.

Gazdasági lótarakók,

**gépölajok, hengerolajok, „Bolinder“ mó-
torolaj, kocsikenőcs, carbololeum, pyro-
leum stb. legjobb minőségben és legjutányosabban
kapható 5877**

MOLNÁR M. és TÁRSAI cégénél
Budapest, VI., Gyár-utca 21. sz.

30.000

példányban fog megjelenni a
Karácsonyi és újévi nagy mutatóvánszám

melyre hirdetések már most felvé-
tetnek a **KÖZTELEK** kiadóhiva alában,
Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

HIRDETÉSI ÁRAK:
Egész oldal 100 K. Negyedoldal 25 K.
Fél „ 50 „ Nyolczad „ 15 „
Kétszeri megjelenésnél 10% engedmény.

V ÉVFOLYAM. Budapest V ÉVFOLYAM.

Marha- és Sertéskereskedelmi Közlöny

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IX., Viola-utca 7. szám.
Nélkülözhetetlen minden földhirtokosnak,
és állathiztallással a'attenvesztéssel foglalkozik.

Az egyedül szak özlöny, melyben az állat-
értékesítés statisztikai adatai olvashatók.
Előfizetési ára egész évre 10 kor.

WOHANKA FÉLE NYERSOLAJ MOTOROK és LOKOMOBILOK. ÜZEMKÖLTSEGEK

HONI GYÁRTMÁNY!

NAGYSÁG SZERINT 1½-2 fillér

**ÓRÁNKÉNT és LÓERŐNKÉNT. NINCS ROBBANÓ-
és TŰZ-VEZÉLY! -MINDEN PÉNZÜGYÖRI
ELLENŐRZÉS és ENGEDÉLY NÉLKŰL.**

**WOHANKA és TÁRSA BUDAPEST,
V. VÁCI-KÖRUT 76.**

Olcso telelótakarmany

50 szarvasmarha vagy 500 birkára, szóna métermázsája 2 korona, szalma, lórok, tengeszár ingyen, helyszínen felételve, meleg istálló rendelkezésre áll. Levelek „Takarmány” jellegre Braun hirdetési irodába, Budapest, Révay-utca 1. kéretnek. 841

BÁNSZKY SÁNDOR szobrászművész

világhírű alkotásai:
A KASZÁS
és a
MAGVETŐ

kaphatók **Koch Jenő** műöntödéjében
Budapest, VI., Szondy-utca 53/k.
Katalógus bérmentve. 5719 b

NAGYENYED-re

forduljon min-
den érdeklődő,
ki sulyt fektet első-
rendű fajtisza anyagra.

Gyümölcsfacsemeték
sétányfák, diszeserjék, tülevelűek, ke-
ritésnövények, boggyógyümölcsűek stb.

Szőlőoltványok
(elsőrendű áru) eu-ópai és amerikai sima és gyö-
res vesszők. Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen.

FISCHER és Tarsai

faiskolák és szőlőoltványtelepek

MELASSZET

(folyékony állapotban)

jutányos feltételek mellett szállít
Sebők Emil és Társa
Budapest, V., Visegrádi-utca 48.

5945

Ujdonság! Most jelent meg!

A magyar-erdélyi fajta szarvasmarha standard a.

Írták:
SZÁSZ FERENCZ, HREBLAY EMIL,
lovag SPERKER FERENCZ.

1 korona 10 fillér

előzetes beklüldése mellett bérmentve szállítja a
„PÁTRIA” r.-t. könyvkereskedése,
Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

SZUPER-FOSZFÁTOT KARTELLEN KIVÜLajánl **Sándor F. és Társa**

Telefon 44-56. Budapest, V., Dorottya-u. 11. Telefon 44-56.
 mezőgazdasági cikkek kereskedése, gazdasági termékek bizományi üzlete.
 Szállítunk mindennemű a mezőgazdasághoz szükséges cikket, továbbá festék-
 árut, olajneműeket, kenczékét, zsiradékokat, fertőtlenítő-sze-
 reket, pinczenazdasági és szőlőművelési cikkeket elsőrendű
 minőségben s elvállaljuk gazdasági termékek eladását. 5970

200 darab angol választott malaczozt vagy süldőt

keres megvételre Láng Bertalan tejgazdasága,
 Nyitra-számokrét. Kisebb mennyiség is ajánlható. 5973

TEHENÉSZETEINK**SZERVEZÉSE
ÉS VEZETÉSE**

SZABZ FERENCZ gazdaságtörténeti hé-
 zagszóltó műve megrendelhető a
 „Patria” r.-t. könyvkereskedésénél,
 Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.
 (Köztelek) Ára füzve 5 korona.
 vászonkötésben 6 korona. 5973

2 millió szőlővessző e'adó!

Immunis homoktalajú szanádi szőlőtelepemen termelt
 sima hazai, remekszép. fajtisza, egészséges, jég-, peron-
 ospóra- és minden betegségtől mentes egész hosszú-
 ságú szőlővesszők kaphatók. — Bánati Rizling, Kövi-
 dinka, Olasz Rizling, Nagyburgundi, Ködöskék, Szlanka-
 menka, Nemes Kadarka, Oportó, Aramon. Ára 1000-ként
 5 korona. Piros Chasselas, fehér Chasselas és Festő-
 szőlő. Ára 1000-ként 6 korona. Ezeréves, Kossuth Lajos,
 Muskát Hamburg, Dr. Robert Hogg, Ottonell, Rosaminná
 di Vacca Passatutti, Muskát fr. Rouge, Madelaine An-
 gevine, Genuai zamatos, Gold Champion, piros és sárga
 Kecskesees ára 1000-ként 12 korona. Csabagyöngye
 ezre 60 korona. **Vartus Alajos szőlő-
 birtokos, Szanád, Torontal megye.** 5955

**Gróf Andrásy Géza parnói ménéséből
a következő számfelatti ter yészkanckák
eladásra kerülnek:**

angol telivér	Krinoline apja	Ruperra anyja	Capucine
„	Lola	Vinca	Jona
„	Landturn	Verneuil	Landrait
„	Délibáb	Fenek	Dirndl (Cambuscan)
„	Boria	Insulaire	Boria
angol félvér	Trilbi	Botond	Tenon
„	Csinos	Naprafó gó	Csinos
„	Rozi	Angliából importált	
„	Becses	Botond	Norma

5972

Bérlevelek

magyar, német és tót szöveggel állandóan raktáron vannak a „PATRIA”
 irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomtatvány-
 kezelő osztályában Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

ELADÓkomárommegyei Csallóköz-Aranyos köz-
séghez tartozó **Ontopa-Pusztá**, mely**325 magyar hold szántóföldből áll.**

A pusztá 3 kilométerre fekszik a vasuti állomástól, ugy szintén a Duná-
 tól. Közvetítők kizártnak. Cím a kiadóhivatalban.

Szegődségi főkönyv

a szegődségi levelek szövegével, 25 ives terjedelemben — — — K 2-50
 szegődségi főkönyv, a szegődségi levelek szövegével, 50 ives terjedelemben
 K 4—
 szegődségi főkönyv, a szegődségi levelek szövegével, 100 ives terjedelemben
 K 7—

Kaphatók a „PATRIA” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság
 nyomtatványkezelő osztályában, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Sertés-eladás.

400 darab 9 hónapos, miskárolt, magyar, szőke kondorszörű
 mangalicza süldő, melyek július és augusztus hónapokban 17°/o-kal
 vészelték át, **ez évi november hó 23-án délelőtt 11**
órákor az uradalmi irodában zárt írásbeli ajánlat útján el lesz-
 nek adva, a süldők páronként 100—120 kgr. neheznek, átvételük
 ez évi december hó 26—30. között kötelező. Az ajánlatokhoz
 5000 korona bántépenz mellékelendő.

Sellye, 1910 november hó 9-én.

Gróf Draskovich Iván hitbizományi uradalma, Baranya-Sellye.

Napszámos-jegyzékek

füzve, valamint kötve is készletben vannak az alábbi terje-
 delem, illetve árak szerint:

10/15 nagyságban, zsebbenhordozható alak 15 ives terje- delemben vászonba kötve — — — — —	K 2-10
15/20 nagyságban 50 ives terjedelemben vászonba füzve	K 3-20
15/23 100 „ „ egész vászon kemény kötésbe kötve, ugró háttal — — — — —	K 5-30
19/28 nagyságban 50 ives terjedelemben vászonba füzve	K 3-60
19/26 100 „ „ egész vászon kemény kötésbe kötve, ugró háttal — — — — —	K 5-80

Beazerezhatók a „PATRIA” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság
 nyomtatványkezelő osztályában Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Vetőburgonya-eladás.

Tornospálczei gazdaságomban előjegyezhető tavaszi szál-
 litásra a következő fajtisztán kezelt vetőmagburgonyák:
 „Prof. Woithmann” 21% keményítő-tar-
 talommal, vályog- és
 agyagtalajon nagy terméseket ad, rendkívül tartós, beteg-
 ségeknek „Präs. Krüger” a homoktalajok legjobb
 ellentáll burgonyája, nagy ter-
 mést adó, egészséges, tartós. Előjegyzések **REIZMAN**
HERMAN gazdaságainak központi irodájá,
Kisvárdá címen eszközölhetők. 5959

Eredet-
járás-
(stump)CU
BUE

Dr.

Cheque-
postataktó

Keres

Keres

vagy B

B

Van sz

hogya 19

megye.

Gazdasá

van bej

jegyezz

minták

vármeg

ha egye

levonás

vásárolt

B

külö

B

B

Fajtis

vetőma

ajánl:

Az 1909

bo

bo

bo

bo

bo

bo

bo

bo

bo

bo

bo

bo

bo

bo

bo

bo

bo

bo

bo

bo

bo

bo

bo

bo

bo

bo

Eredeti amerikai **tuskókiemelőgépeket** járgányhajtású (stump puller), melyek segítségével erdőterületek gyorsan és olcsón alakíthatók szántokká, fák gyökereitől 2 percz alatt kidönthetők, szállít

CUKOR KÁLMÁN OKL. GÉPÉSZMÉRNÖK
BUDAPEST, Mária-Va éria-utca 10. szám.

TELEFON 38-81.

5980

Gépeimmel elvállalom tuskóterületek teljes irtását egyezményárban.

Dr. SZÓKE JENŐ ÁLTALÁNOS ÜGYNÖKI IRODÁJA
BUDAPEST, VIII., BÉRKOC SIS-U. 41.

Cheque-számla a m. kir. postatakarékpénztárnál.

Telefon.

Folyószámla a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál.

Keres bérletet: 500 holdasat, 400 holdasat, 800 holdasat, 1500 holdasat. Részletes, szaksterü leirással ellátott ajánlatokat kér.

Keres birtokot vételre: 1000 holdasat Gömör, Nógrád, Hont megyékben, 2000-3000 holdasat Dunántul, 700 holdasat Pest vagy Bács megyékben és erdőbirtokot tölgy- vagy fenyőből. 5982

Borvásár Zilahon.

Van szerencsénk az érdeklődő borkereskedő urak szives tudomására hozni, hogy 1911. évi január hó 11. és 12-én d. e. 9 órától este 6 óráig Zilahon (Szilágy megye, felsőőrmeiléli borvidék), a Tigris-szállodában a Szilágyvármegyei Gazdasági Egylet borvásárt rendez. Eladásra eddig **6300 hektoliter bor** van bejelentve, új-borok 38-44 fillér áron, ó-borok 56-90 fillér áron. Megjegyezzük, hogy a vásár alkalmával az eladásra bejelentett összes borokból minták lesznek kiállítva megtekintés és megízlelés végett. A vételár a Szilágyvármegyei Gazdasági Egylet pénztárába fizetendő be, ahonnan az eladónak, ha egyesületi tag, hektoliterenként 20 fillér, ha nem egyesületi tag, 40 fillér levonás után ki fog fizettetni. A vásárlók közvetítési díjat nem fizetnek a vásárolt áru után. 5981

Birtokot és bérletet

különböző nagyságban **keres**

Röjtöki BAUER ANTAL
Budapest, VIII., Baross-utca 4.

TELEFON 166-66.

Fajtiszta Imperator- és prof. Wolthmann-
burgonyát

vetőmagnak különösen megválasztva, tavaszi szállításra ajánl: **Zoltán József, Kótaj, Szabolcs megye.** 5977

Az 1909 június 30-án életbe lépett **BORTÖRVÉNY** által szükségessé vált

bornyilvántartó könyvek

legelőnyösebben beszerezhetők az alábbi árak mellett a „PÁTRIA” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomtatványkezelő osztályában Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Kisalak 10 ives... 1-20 kor.
" 25 " " 2-30 "
" 50 " " 5-50 "

Nagyalak 10 ives 1-50 kor.
" 25 " " 2-80 "
" 50 " " 6-50 "
" 100 " " 10- "

Magyar és német felirású ivenk is kaphatók.

MOST JELENT MEG!

MINDEN GAZDÁNAK FONTOS!

MEZŐGAZDASÁGI LEXIKON

2-ik teljesen átdolgozott és tetemesen bővített kiadás.

Állatgyógyászat, Állattenyésztés, Baromfitenyésztés, Borászat, Építészet, Erdészet, Gazd. eszközök, Gazd. üzletvitel, Gyümölcsészet, Hattenyésztés, Kártetelek. Kertészet, Méhészet, Mellékhaszonvételek, Mezőgazdasági közigazgatás, Növénytermesztés, Rét és Legelő, Selyemhernyótenyésztés, Szőlészet, Takarmányozás Talaj és javítása, Tejgazdaság és egyéb a mezőgazdaságra vonatkozó közlemények.

A szöveg közé nyomott temérdek ábrával.

Szerkesztették:
SZILASSY ZOLTÁN ÉS
BEZERÉOJ ADORJÁN DR.

Ára a két kötetből álló diszes félbőr-
kötésű műnek .. .. 50 korona.

A **Mezőgazdasági Lexikon** ezen új, teljesen átdolgozott és tetemesen bővített kiadásával egy valóban hézagpótló munka kerül a magyar gazdaközönség kezébe, amely úgy tartalma, mint kiállítása tekintetében minden közvéleményt teljesen kielégíthet. A szerkesztők neve teljesen garancia arra, hogy a **Mezőgazdasági Lexikon** csakugyan az, amit a czime ígér: nélkülözhetetlen kézikönyve és megbízható tanácsadója a gazdálkodónak minden oly kérdésben, amely a gazdasága körében előfordulhat. **Külső kiállítása fényes.** Finom, erős, famentes papir, könnyen olvasható nyomás, szép kivitelű, magyarzó ábrák, izlésees, de erős, szelid beköési tábla, amely könnyen kezelhetővé teszi a **vaskos köteteket.**

Megrendelhető

a "PÁTRIA" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

18258/1910. sz.

Árverési hirdetés.

Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező **Belső-Ohat** nevű, **3850 kat. hold 158 négyszögöl területű ingatlan tagbirtok**; valamint **Telekháza** nevű (Külső-Ohat), **4067 kat. hold 1559 négyszögöl területű ingatlan tagbirtok** külön-külön 1912. évi október hó 1-től kezdődő és 1924. évi szeptember hó 30-án végződő **12 évre haszonbérbeadása** nyilvános szóbeli árverésen haszonbérbeadatnak.

A szóbeli árverésre határnapul **1910 december hó 20-ik napjának délelőtti 10 órája** a város-ház nagy tanácstermében tüzetik ki.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a: a belső-ohati bérletre 80.050 korona, a telekházi (Külső-Ohat) bérletre 78.400 korona.

Miről az érdeklődők azzal értesítettnek, hogy az árverési feltételek és a bérleteken levő városi épületek leltárai a számvevői hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen, 1910 november hó 10.

A városi Tanács.

5978

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

minden tekintetben előmozdítani kívánja a gazdák közérdekeit és ezért:

Jelzálogkölcsonöket közvetítünk előnyös feltételek mellett, ha a gazdák e czélból hozzánk fordulnak.

Felülvizsgáltatjuk a be- küldött **gyógytári vényeket**, s megállapítjuk, hogy azok a cselédtör- szakvéleményt adunk. A beküldött adókönyvek alapján **felülvizsgáltatjuk az adó helyes kivételét** és tulajdonos esetén annak visszatérítését kies- közöljük.

Tarifális kérdésekben díjtalanul szakszertő felvilágosításokat **vasuti és hajó- fuvarleveleket** s kieszközöljük a tulajdonos fuvardíj visszatérítését.

Gazdaságok állandó felügyeletét és ezek fizemének **ellenőrzését, számvitelek felülvizsgálatát** és ellenőrzését elvállaljuk, illetve arra szakembereket küldünk ki.

Szaktanácsot adunk **számviteli** kérdésekben.

Üzemterveket, melyek az okserű gazdálkodás alapját képezik, kidolgoztatunk.

Szakértői tisztaságot peres ügyekben elvállalunk és mindennemű mezőgazdasági **értékbecsléseket** végeztetünk.

Biztosítási ügyekben tanácsot adunk és mindennemű biztosítási ügylet lebonyolítását elvállaljuk.

Nyilvántartjuk a bejele- tett **eladó és bérbeadó birtokokat**, vala- mint a **birtokot venni és bérelni szándékozókat**.

Jogi tanácsot is adunk, ha ily természetű ügyekben a gazdák hozzánk fordulnak.

Mindenféle tanácsot, felvilágosítást üzemi osztályunk révén a gazdák a legkiválóbb szaktekintélyektől kapják.

Nyilvántartásra bejelentetett:

- Eladó birtok:**
- 197 m. hold, fővárostól 39 km.-re, 8 h. szőlővel, gazd. épületekkel és 2 nagy pinczével, 5 szobás urilakkal. 3
  - 200 m. hold sik fekvésű, I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő gazdasági épületekkel. 5
  - 370 m. hold Sáros megyében, melyből 310 hold erdő, ur. lakással és 5 hold diszkerttel, köves ut mentén. 4
  - 100 kat. hold körül I. o. bicskai föld, 15 percznyire a vasútállomástól, a Ferencz-oszternától 8 percznyire, urilak és gyümölcsösökkel. 6
  - 500 m. hold Szatmár megyében, vasútállomástól 2 km.-re, kényelmes urilakkal. 7
  - 1615 kat. hold Torontálban a Tisza és vasut mentén, köves utal, egészben, avagy csakis egy, körülbelül 500 holdas része, gazdasági épületekkel. 8
  - 586 hold Nógrád m.-ben. Vasútállomástól 3 km.-re. Teljes felszereléssel 400,000 K. 14
  - 384 hold szőlőnek való, egyenes feletti, vasút közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel betelepített, egészben vagy részletekben is eladó. 13
  - 1000 m. hold Hont megyében. A birtok egy darabban, jó és elegendő épülettel felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadó. 15
  - 2438 m. hold, 50 hold termő gyümölcsösökkel Erdélyben, bérbe adott, megfelelő számú kintnőből épült épületekkel, 10 szobás urilakkal, szeszgyár és finomlő, jó munkáviszonyok. Ára teljes felszereléssel 1 700,000 K. Amortizációs teher 200,000 K. 16
  - 290 hold Szilagy megyében, vasútállomástól 7 km. Felerészben szántó, felerészben legelő és kaszáló. Dohánytermesztési engedéllyel. Kereskedelmi növények természetben legelő és tehénre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. 17
  - 200 hold, vasútállomástól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban vagy együtt az egész terület eladó. 18
  - Emeletes kastély, 25 hold földdel a Balaton mellett, szép park. Ára 75,000 K. 1
  - 139 m. hold Pest megyében, vasútállomástól 1/4 órányira, ebből 12 hold fiatal szőlő, 2 hold kaszáló, 30 hold szántó, 95 hold feltörhető legelő tanyával együtt 48,000 K-ért. 26
  - 986 m. hold Abony megyében, szükséges gazdasági épületekkel, 10 szobás kastélyal, vasútállomástól 1 km.-re. Előnyös fizetési feltételek. 23
  - 2056 m. hold három különálló részben: 155 hold 600,000 K, 300 hold legelő és rét 150,000 K és 194 hold mezővárosi beltérleten kastélyal, igen sok gazdasági épülettel 170,000 K. A birtokrészek külön-külön is eladók. 30
  - 1260 m. hold, melyből 400 szántó, 40 rét, a többi vágható erdő. Vasútállomástól 7 km. Kedvező fizetési feltételek. Esetleg bérbe is kivethető. 31
  - 306 m. hold Szatmár megyében, Nagykárolytól 12 km.-re, 45 hold termő szőlővel, teljes felszereléssel. Ára 183,600 K. 32
  - Nógrád megyében 4700 holdas magyar birtok szeszgyárral és gőzmalommal eladó; a szeszgyár és gőzmalom a belsővel együtt tetszés szerinti 1500-2000 holdnyi területtel is kapható. Ugyazint az egyes 300-500 holdnyi puszták külön-külön is eladatnak. Elő- rendű búzatermő földek, előnyös árak. 33
  - 624 m. hold Komárom megyében. Egy tagban, urilakkal és gazdasági épületekkel. Házi kezelésben. Családi viszonyok miatt sürgősen eladó. 34
  - 5000 kat. hold, melyből 4000 kihasználható erdő, a többi szántó, kaszáló és legelő. Épületek két majorban, mindegyik vasuti állomás, 6 vizimalom, vasolvaszó, mész- és vasbányák. Minden irányban jó köves utak. 29
  - 165 hold Nógrád megyében, várostól 1/4 órányira, fővonal mentén, 4 szobás lakóházzal. 35
  - 700 kat. hold Temes megyében, I. o. czukorrépatájai, 120 hold nemes fizetelleppel, 26 hold gyümölcsösökkel, 13 hold oljvany-szőlővel, 8 szobás, modern urilakkal, elegendő számú gazd. épületekkel. Ára holtfelszereléssel 820,000 K. 36
  - 928 m. hold Nógrád megyében, Budapesttől 52 km.-re, vasuti állomás helyben. Szilárd anyagból épült jó karban levő gazdasági épületekkel. Teljes felszereléssel 500,000 K. 37
  - 600 m. hold Hont megyében. Elegendő számú gazdasági épülettel. Ára 280,000 K. 38

Birtokvétel: 1000 holdig cserébe fővárosi házárt egy tulajdonos erdőből álló, Hont, Nógrád, Gömör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 567

megvételre kerestetik: 800-1000 holdig jó földdel és épületekkel, instrakcióval. A lakóház falu vagy város közelében legyen. 79

500-1000 m. hold, lehetőleg egy tagban, előnyben részestül sík fekvés, vasútállomás közelében. 23

2-300 holdig, közel a fővároshoz, mely tejjgazdaságra alkalmas. 80

400-600 hold kastélyal, kerttel, elég és jó gazdasági épülettel. Temes, Torontál, Arad, Csongrád és Krassó megyékben. 176

50-100 hold, lehetőleg a főváros közelében, mely tehenészetre alkalmas. 243

500 holdon felüli bármely nagyságig. Bécs, Torontál, Temes, esetleg más megyékben, jó minőségű talajjal. 380

50-100 hold, közvetlenül a Duna mentén, Kaloosa és Pozsony között, esetleg a dunán- túlton, állandó vízű tó vagy folyó mentén. 94

Bérbeadó birtok: 1150 m. hold Nógrád megyében, jó gazdasági épületekkel, épülő vasut mentén, október 1-től, esetleg január 1-től 6 vagy 12 évre. 15

562 m. hold szántóföld, melyből 150 hold még ki nem irtott ritka cserjés, vasuti állomástól 5 km.-re. 38

Birtokbérlet kerestetik: 180-200 m. hold, amely kereskedelmi növények termelésére alkalmas és rajta tejjgazdaság üzbethő. 2580

1000-1500 m. hold, lehetőleg sík fekvésű, előnyben részestül erdőnélküli birtok és síkfekvésű vasut- állomás közelében levő. 465

165 m. hold Nógrád megyében, fővonal mentén, várostól félóránnyra, 4 szobás lakóházzal. 465

100-120 h. város közelében vagy oly helyen, honnan városhoz jó vasuti összeköttetés van. 39

400-500 h. 10-12 évre, szükséges épületekkel, lehetőleg 150-200 hold kaszáló és legelővel. 501

800-1000 hold jó birtok, lehetőleg vasútállomás közelében 52

1200 hold körül 58

500-800-1000 holdig, lehetőleg mérsékelt dombos vidéken 112

1000-1200 m. hold nyugati megyékben, kizárólag vagy nagyobb részét mezőgazdasággal. 112

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket az OMGE. üzemosztálya.

Most jelent meg!
Minden zenekedvelőnek fontos!

Erkel Ferencz Emlékkönyv

Születésének századik évfordulójára, írók és tudósok közreműködésével szerkesztette Fabó Bertalan.

Másfélszáz képpel s művészi hasonmásokkal

Ára régi magyar (Biedermayer) d'szkötésben
16 korona.

Születésének százéves évfordulójára, Erkel Ferenczről, leg- nagyobb zenészünkéről, a legelő írók és tudósok közre- működésével oly nagyszabású emlékkönyv jelent meg, amely mint egyetlen forrásmű és mint diszmű is, magyar nyelven eddig egymagában áll. Másfélszáz ritkábbnál-ritkább kép- kézirát- és kóta-hasonmás disziti e könyvet, benne száz évnek magyar művészi szereplői: Erkel (1841-től 1890-ig kilencz portrét-val) és művészi gárdája, a hies Hollóssy Kornélia, Schadelné, Stéger, Liszt Ferencz (ismeretlen magyar arcz- képei) stb. A könyv fejezeteinek fejléczei és záródiszzei mind egykoru metszet- és körrajz-ritkaságok (a „Vasárnapi Ujság” f. évi november hó 6-ikán külön számban foglalkozik velük és hoz belőlük), amelyek a szemnek és kutatóknak egyformán gyönyörűségei.

A békési gazdatiszt lángelméju fiának, Erkel Ferencznek életrajza, tartalomban, képben egyformán gyönyörűsödött minden magyar embert, akit ez a hal hatatlan nagy alak és száz évnek magyar kulturtörténete érdekel.

Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-társ. könyvkereskedésében, BUDAPEST, IX., ULLŐI-UT 25. SZÁM (Köztelek).

Vegye

Társ kerestetik. rületi bérle- gos 10-15000 Ko- tet független- kelendő bizonyos Alapítandó fixnume kiadóhivatalban.

Hirdetés: A leg- munká- lótelepbe 6 ha- dére közve- Armin, Zsitva- megye.

Eladó

Alkalmi zong- Bősendorfer, Se- fer, Kern-Wir- mesterok egy- 300 forinttal fel- almas 150 forin- gora nagy pla- frettel fejtett, u- ban. Zongora- tomhangolások- és vidéken az- munkásköz által- és olcsón csak- BEMÉNYI MI- Hely. Kir. Zene- snálitja, BUD- VI., Király-utca

Vadászpuskák Winchester 30 frt, ismétlő 55 frt, Bu- frt, Lankaszter Gr- frt, Mannlicher 25- espre 45 frt, SJ- espre Mannlicher- ejetoros Hame- tnykidobó, speciál- stahl és több má- elsórangú angol, más puskák és ism- előző eladó Radó- letében, Egyetem- té- Egyetem-utca.) Jó fi- megvessek vagy ma- ról-k

Uradalomnak ig- hajóskocsikat és egy- sági szerkezet legújabb- kézit: Walzner La- Klóber.

Szobai edényes- tenyésztés, Viró- nek, de kiváló- velt magyar bút- ség használatár- Caspary Albert. Ábrával. Ára vász- ben 2 korona. Megrendelhető a Pá- gazdasági szakkönyv- seben Budapest, IX.,

10,074 szál 30-40- adó, 8-pszibodokon- lehet Kővesdi Boér- Hildvég, Háromszékn-

Ákácfa- esemete- magból 2- 5 frtől 6 frt 50 kr-ig- 3 frtől 4 frt 50 kr-ig- dítséha elő süvény- are 3-6 frt.ig, 1 éves- 50 kről 4 frt 50 kr-ig- vaszi- illietéara kis bí- mennyiségben eladó, f. illi rend-ésnél 50-0- vesemény Dobos Imre- bírs- facsemet-iskola- Tiszalök, Szabolcs m.

Gyümölcsfaoltvány- gattárs- b. szabadföld- ellett rózsa, hirs- vöröshagyma, fogh- dughagyma, különböző- ségfűvek, a legjobb- ben kaphatók Breue- táv mérnök kert- gából Makón, Csáná- Tessék árjegyzéke

A baromfi okserű- teseről Kö- 187 Ábrával tarkított szá- értékezik legbővebben. tanulmányozása-mellett- séges keltetést valósság- tüzem- fokozhatja. a "Patria" könyvkere- ben, Budapest, IX., f. füze 3 k. 60 fill. kötvé 5

Facsemete. Akác, nyár, nyí- ég-r. sora, jegeny-ter- del fenyő, tuj, maclura- csem- és kosárfűzűgyv- őzi és tavaszi szállít- jutányosab árban e- Liptay Jenő birtoko- pazonyi telepe, Nyíreg-

Eladó 8 lóerős kevést- nált Wobank-a-fel- olajmotor, kedvezmény- eladó. Schwarz József- Budapest, V. Váci-körut

Vegyések

Társ... keresetük. Nagyobb te...

Hirdetés... A legjobb mezeli...

Eladás

Alkalmi zongoravételei... Eöndörfer, Schweighofer...

Vadászpuskák... kedvező alkalmi vétele, Winchester...

Uradalmaknak... igáskérek, kocsikat, bajnokosikat...

Szobai edényes növénytenyésztés... Virágkedvelők...

10,074 szál... 30-40 cm. átmé...

Akácfa... csemete Mautner...

Gyümölcsfaoltványok... bokor gesztenye...

A baromfi... okserül tenyész...

Facsemete... Akác, jegenye, nyár...

Eladó... 3 lóerős kevésbé haszn...

Eladó Bihar megyében egy 340 kat. holdas és egy 950 kat. holdas tag birtok...

A legapróbb részletekig... Kosutány Tamás...

Eladó napi 200-300 liter tej... évi szerződésre, 1911...

Mesterséges csibenevelés... különböző tekin...

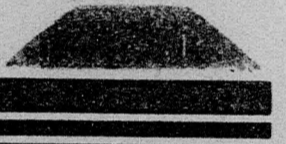
Gőzekekészít... 20-as Ganz...

Eredeti... régi utántermésű...

Gyors, pontos, olcsó földmérés... Víznyílt ú szabarakm...

Stádel-Yorkos FÖLDMÉRŐ TALIGA... kapható Stádel gépgyárban, Győrött.

Naptárak 1911. évre... Kor. Köztelek Zsebnaptár... 4-...

Köztelek Zsebnaptár... Borászati Zsebnaptár... 3-20...

Tejgazdasági Zsebnaptár... 4-... Erdészeti Zsebnaptár... 4-...

Kodolányi-fele naptár... 2-80... Vadász-naptár... 3-... Kinceses Kalendárium... 2-...

Athenaeum nagy képes naptára... 260... Athenaeum közigazgatási naptára... 2-...

Megrendelhetők a "Patria" r.-t. könyvkereskedéséből Budapest IX., Üllői-ut 25.

Préselt buzaszalmát és zabszalmát... szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban

Ehrenreich Béla... Bácska. 638

EHRLICH „606“

Legközelebb megjelenik sajátkezű munkája EHRLICH és HATA az általuk feltalált „606“ gyógyítószerről.

Irták: Dr. EHRLICH P. és Dr. HATA S. Magyarra fordította, előszóval Dr. Marschalkó Tamás, kolozsvári és magyarzatokkal ellátta: egyetemi tanár.

Tudományos értéke mellett szenzációsan érdekes munka, melynek tartalmát minden kulturembernek ismernie kell. Bolti ára: fűzve 6 korona, diszkrétben 8 korona.

Az előfizetési összeg beküldése esetén bórmentve küldjük, utánvételes rendelés esetén a portót a rendelő fizeti. Megrendelhető: Hegedüs és Sándor könyvkiadóhivatalától Debreczen és bármely más hazai könyvkereskedőnél. 5984

Minden embernek nélkülözhetlen.

Diszkrét szétküldés.

Phosphor-pasta PATKANYOK teljes kipisztításra szavatosság mellett fűvekben 1 korona, 2 korona és 4 korona.

DETSINYI FRIGYES Budapest V., Marakóla-u. 2

Malomipar műszaki kézikönyve. Irta Ifj. Sohmidt József malommérnök. Ára bórmentes küldéssel 4 K 80 fillér...

Szénát, szalmát vesznek és eladók bármily nagy mennyiségben, felpréseléshez modern ló- és gőzpresem adom.

Ajánlatok: 8620

Schreier Béla takarmánygyáros Budapest, Népszínház-utca 22. Telefon 20-52.

Helianthi salsifis a jelenkor legjobb vadetető és gazdasági takarmánynövénye, kapható:

Faragó Béla es. és kir. udv. szállítónál Zalaegerszeg. 761

Allategészségtan Állattenyésztő és állattartó gazdák használatára. Irta: Bonostori Károly. 228 ábrával. Ára 7 korona. Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében. Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Virágházakra szalma-takarók bármily méretben megrendelhetők 1 korona 10 fillérért négyzetméterenként

POLLÁK IGNÁC szalmaárugyárától, SOROKSÁR. 888

Gőzlokomobilok szerkezete és kezelése. Irta: Naszályi József. 2. bővített kiadás. 4 korona 50 fillér. Stabligőzkazánok és gőzgepek szerkezete és kezelése. Irta: Naszályi József. 2. bővített kiadás. 6 K. Megrendelhetők a "Patria" r.-t. könyvkereskedésében, Budapest, IX. ker. Üllői-ut 25.

Vétel Tejet vesznek minden mennyiségűt az év kötéskére: Györi Jenő, Budapest, Szondy-utca 76. 843

Nagyobb mennyiségű burgonyát valamint szalmát vesznek direktre uraságoktól. Ajánlatok sub Exporteur, Wien, Postamt Productenbörse. 885

Vesznek vaját főző és kőkorlátlan mennyiségben naponta. Ajánlatok sub "Vaj 884" kéretnek a kiadóhivatalba. 884

Czirokszakált keresek megvételre. Ajánlatokat az ár megjelölésével Horváth Mihály Cseksu, u. p. Padrag, Veszprém megye kér. 887

Gőzeke. Azonnali megvételre keresetlek egy 16-20 HP, 4-5 évig használt, de jó karban levő Fowler-fele gőzeke. Czin a kiadóhivatalban. 886

Tiszta akáczfamagot, gyertyanfamagot, csermakkot bármely mennyiségben és a legmagasabb árban vásárol

Stainer Gyula es. és kir. udvari szállító, magpergető Körmen (Vas m.). 842

Bérlet Haszonbérlet. Gömörmegyeben egy hat-száz holdas földbirtok szeszkontingenssel együtt azonnal bérbe adó. Bővebb felvilágosítás Czubala János Rozsnyó, Gömör m. czimen kapható. 762

100-150 holdas birtokot keresek bérbe új-évi vagy áprilisi átvételre. Németh István, Devescer. 844

Hátszáz holdas bérletet keresek azonnali átvételre lehetőleg Borsod vagy Abaujban jó hozatérő vidéken. Czin: a kiadóhivatalban. 845

Birtokbérletet keresek 700 holdig, lehetőleg Sáros, Abauj, Borsod, Zemplén vagy Gömör megyében. Ügyelők díjazatnak Lefkovits Mór Nyársárd, posta Kisszében. 888

Titete ne! eredeti góbéságok. Összegyűjtötték a budapesti „Péterfy-asztal“ vidám tagjai. Művészek rajzaival. Ára 1 K. „Raczagó szövetkezetek“ Szövetkezeti vidámságok. Összegyűjtötte Péterfy Tamás. Művészek rajzaival. Ára 1 K. Megrendelhetők postautalványon. A két könyvet szállítással együtt 2 kor.-ért küldi: Péterfy Tamás, Budapest, IX., Köztelek. 88.

Baromfitenyésztőknek! MOST JELENT MEG! A KISGAZDA BAROMFITENYÉSZTÉSE Irta: KRENEDITS ÖDÖN. Ára 2 korona. Tartalma főbb fejezetekben: Előszó. — Tyukfélék. — A kacskák. — A lud. — A pulyka. — A gyöntyuk. — A baromfitenyésztés legszükségesebb kellékei stb. Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-t. könyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

FOLYAM

Hirdetési ár 25 szög 1 korona, ezen felül minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásonként. A legkisebb hirdetési díj 1 korona.

KIS HIRDETÉSEK

Hirdetési ár 25 szög 1 korona, ezen felül minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásonként. A legkisebb hirdetési díj 1 korona.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetések csak a munkaadó birtokos vagy bérlő címének kitételével közlünk. Kis hirdetések előre fizetendők.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Földbirtokosok figyelmébe!

Díjmentes állásközvetítés! A Magyar Gazdatisztok és Erdősítők Országos Egyesülete (Budapest, IX., Üllői-utca 25. sz.) felhívja a t. birtokos és bérlő urak figyelmét állást közvetítő osztályára, hol gazdatisztok a legkülönbözőbb állásokra elő vannak jelölve.

As állásközvetítés teljesen díjmentes. — Megkeresés esetén az egyesület igazgatósága a betöltendő állás megfelelő gazdaságot ajánl és a tulajdonosnak az illető bizonnyítványmásokkal és eddigi működésükre vonatkozó adatokat megküldi.

Tisztelettel felkérjük a t. birtokos és bérlő urakat, hogy gazdatisztok állások betöltését illetően a Magyar Gazdatisztok és Erdősítők Országos Egyesületének címére küldjék meg a szükséges adatokat.

A Magyar Gazdatisztok és Erdősítők Országos Egyesületének Elnöksége.

Betöltendő állás

Ispán keresetlik szonnanly vagy január 1-re való beépítésre. Pályázhatnak oly szerény igényű, nős i. r. egyének, kik nagyobb gazdaságban 4-5 évi gyakorlatot bírnak. Pályázatok az igény feltüntetésével, valamint bizonnyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek: **Guttman Andor csegeri gazdaság, Prügy, Szabolcs megye** címére intézendők. 547

Ispáni

állás újszertendőre betöltendő. Fizetés 900 korona, 24 hektoliter gabona, 730 liter tej, két föld, 100 □ föld, tuzifa, lakás. Csakias olajú beszédo, megbízható, értelmes, józan, erélyes, fáradságot bíró, hosszabb gyakorlati rendeltetés, korán i. r. nős gazdaként be bizonnyítványiak megalapított **Ispusnyaki uradalom Pá-Hunyadobora**. 761

Korékgyártó

kerestetik 1911 január elsőjében vagy december, lehetőleg kis családú magyar és nem nyelvét beszédo, ki gazdasági eszközök készítését s javítását tökéletesen érti. Évi nettó 200 korona készpénz, 30 pozsonyi mérőbuza, 700 liter tej, 1/2 kat. noid tengelyföld, két anyasertes tartás s azok szaporítása felvére korig legelőn. Ajánlatokat masolatlan **uradalmi intézőség Kis Pakács-pta.** u. p. Sándorháza Toronai megye küldjék. 764

Kerestetik

egy nős gazda, ki öröszulással és szonnanly gyakorlati vizsgát tett fizetés 800 korona, 24 hektoliter gabona, 730 liter tej, két föld, 100 □ föld, tuzifa, lakás. Csakias olajú beszédo, megbízható, értelmes, józan, erélyes, fáradságot bíró, hosszabb gyakorlati rendeltetés, korán i. r. nős gazdaként be bizonnyítványiak megalapított **uradalmi intézőség Kis Pakács-pta.** u. p. Sándorháza Toronai megye küldjék. 764

Gépeszkovács

kerestetik új-évi beépítésre, jó munkes, ki csakis megvizsgálható, józan, szorgalmas, gazdasági gépekhez értő egyen küldje ajánlatát **marianajort Intézőséghez, posta Csala**. 768

Raktárnok

kerestetik, ki az anyagok kezelésében és a gazdasági műveletek ellenőrzésében, ajánlatok bizonnyítványmásokkal el látva **Grósz Jenő Tiszalcz** címre küldendők. 793

Főnökesi

állás betöltendő 1911. január 1-én. Gépek és az összes gazdasági gépek kezelésében és javításában teljes jártassággal bíró gépészes, kik hasonló munkesben már hosszabb ideig működtek. Ajánlatokat **Uzsozi uradalom, Uzsoz** címre küldjék. 794

Főtiszt

isz. vallású, 15,000 holdas nagyobb keresztes uradalom részére 8-10,000 korona évi fizetéssel meletti beépítésre kerestetik. Csakis előfordult erők pályázhatnak. Ajánlatok bizonnyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek, **Lang Manó, Budapest, Révay-utca 1.** címre küldendők. 833

Segédtsizt,

izraelita, fiatal, hadmentes, erélyes, kötelesegtudó, teljesen megbízható, a gazdaság minden ágazatában jártas, kisebb gazdaságban 1911 január 1-re felvételük évi fizetés 720 korona és teljes ellátás mosás nélkül. Cím: **Rosenbaum Gyula, Baranyavár**. 706

Béresgazda,

nős, értelmes, koránkezdő, hadmentes, kisebb baranyamegyei gazd sebba új-évre kerestetik. Évi fizetés 350 korona, 6 mm. buza, 6 mm. rozsa, 480 lit. tengeri, 3 öl kemény dorogfa, 20 kg. só, 1 magyar hold tengeryföld, 100 négyzetöl konyhakert. Cím: **Rosenbaum Gyula, Baranyavár**. 707

Ko ácsgepész

kerestetik Szeged közelében egy 1500 holdas birtokra 1911 január 1-él belépéssel. Pályázótól megkívántatik, hogy arató-, eszlop-, fűkaszáló-, hermagy-jó-és-gazdasági gépek kezelésében teljesen jártas legyen. ugyszintén gazd. gépek, eszközök javítását s lovak vasalását egy segéd segítségével eszközölje. A segédet a gazdaság beosztása r. noldkezsere, 1 inast azonban a mester tartozik tartani. Kizárólag oly egyének küldjék be ajánlatukat, melyekhez lehetőleg bizonnyítványmásokkal is mellékelve legyenek) fizetési igényük és családi állapotuk megjelölésével, kik egy nagyobb gazdaságban már alkalmazva voltak s állásd alkalmazásra reflektálnak. Ajánlatok közvetlenül **Lichtenegger Gyula, Szeged** címre küldendők. 836

A mikosdi

uradalomban betöltendő 1911. évi február hó 15-ére egy segédtsizti állás. Fizetés évi 60 K. és mo-át-on kívül teljes ellátás. Akad mi-át vagy felsőbb gazdasági tanintézet-t végzett gyakorlati bíró, erélyes, intelligens fiatalemberek nyújtsák be kérvényeiket s bizonnyítványmásokkal **Uradalmi intézőség Mikosd,** posta Mikosd-puszta per. Zalabér. 832

Nőtlen

segédtsizt, ki már gazdaságban működött, iródi munkát vezetni képes felvétetik. Ajánlatok **Engel Sándor, Székesfehérvár**. 761

Nőtlen

gazdatiszt felvétetik Dávodon. Több éves tapasztalattal bíró, szakjártas egyének ajánlatukat a hó végéig **Margallit Odón Dávodpusztán,** u. p. Bónénye címre küldjék. Bizonnyítványokat csak masolatban, m-r t s a nem küldetnek. 834

Intézői

állásra pályázhatnak gyakorlati vizsgát tett fizetés, kik a gazdaság minden ágában, czankorépa- és burgonyatermesztésben, valamint tehéntevelésben jártasak és hosszabb idő óta nagyobb gazdaságokat teljes önállósággal vezetnek, vissza nem küldendő bizonnyítványmásokkal, a fizetésigény és beépítési idő megjelölésével **Fuchs Dező Vaszecsény,** Vas m. címre intézendők. 800

Mezőgazdasági

szeszgyárral összekötött gazdaságomban 1911 január 1-én gépészi állás beépítésre jön. Pályázhatnak oly szakképzett egyének, kik ezen teendők elvégzésére képesítve vannak és emellett a villanyvilágítás kezelését is értik. Ajánlatok **Reizman Herman gazdasági-nők központi iródjaja, Kisvárdá** címre küldendők. 831

Kertész,

nős, szerényigényű kerestetik, ki a konyha-és virágkertetekben jártas. **Hencz Ferencz Németh-Sűrű,** u. p. Andocs, Somogy m. 862

Nős kertész

kerestetik 1910. évi január 1-én belépésre, a kertés-és összes ágában jártas, szorgalmas, több évi gyakorlati, fel hold dísz, egy hold konyhakert szakzsértő kezeltető. Pályázatok bizonnyítványmásokkal, melyek vissza nem adhatnak, fizetési igényük feltüntetésével küldendők **Rósa József földbirtokos, Törökcsanakos**. 863

Gazdatiszt,

áprilisra esetleg előbb, nős, gyermektelen, vagy kiscsaládú, 100 holdas gazdasághoz kerestetik. Az egyszerű könyvvitelt, magyar, román, kevés német nyelvet bíró egyén, ki esetleg egyedül, önállóan is tud gazdálkodni, előnyben részesítil. Fizetés 1900 kor. szabad lakás, fűtés, világítás, liszt, tej, kert föld és baromfitartás saját költségén. Elétrajz és bizonnyítványok másolata, mely k nem adhatnak vissza. **Brück Vilmos, Temesvár,** Beiváros, Erzsébet-utca 6. L. e. 6. kéretnek. 835

Számartó

Állás lesz később 1911 január 1-él gazdaságomban évi 3000 korona fizetéssel. Pályázhatnak oly hosszú gyakorlatú bíró mérlegképes egyének, kik a külső gazdasági teendőkben is jártasak; ajánlatok **Reizman Herman Tornospálya** címre küldendők. 859

Irnoki

Állás lesz betöltendő 1911 január 1-től gazdaságomban évi 1000 korona készpénzzel, lakás, tuzifa és világitással. Pályázhatnak gyakorlati bíró vagy az iródi munkát is értik gazdasági teendőkben jártas egyének; ajánlatok **Reizman Herman Tornospálya** címre küldendők. 860

Gyakornok

kerestetik azonnali beépítésre egy nagyobb uradalom központi iródjájára részre. Felvételik: pályázó 25 évnél idősebb nem lehet, megkívántatik középiskolai képzés, szép írás, jó számolás, jártasság a magyar és nemet nyelvben, egy szóban, mint írásban. Kik az iródi gyakorlaton kívül a gépirásban is jártasak, az jó részesülnek. Javalmazás megegyezes szerinti. Pályázatok bizonnyítványmásokkal és a szolgáltatásokkal és a szolgáltatásokkal is megjelölésével megajánlásával, lenné öleg fényképpel **gróf Walláth uradalom igazgatóságához Dolna Miholjac** küldendők. 861

Intéző,

esetleg számtartó, belterjesen kezelt 1000 kat. noid birtokra január 1-él belépésre kerestetik. Pályázhatnak nős, gyermektelen, nagyobb gazdaságban hosszabb időt töltött, a gazdasági összes ágában sertes, jó, szarvasmarha-nevelés és hizlalásokban jártas, esetleg mérlegképes, teljesen megbízható, józan, szorgalmas, koránkezdő, fáradságot nem ismerő szakember. Pályázatok az igények feltüntetésével, bizonnyítványmásokkal, melyek vissza nem adhatnak, **Rósa József földbirtokoshoz, Törökcsanakosra** küldendők. 864

Ispán

kerestetik 250 holdas birtok önálló vezetésére, 1911 január 1-ére, földmivessésként v. gazdasággal. Keresztes, nős, könyvelésben jártas, románul beszédo előnyben részesít. Javalmazás: 240-360 K. készpénz, lakás, terményjáróidósg. Bizonnyítványmásokkal ellátott ajánlatok **Dr. Gyárfás Elemér ügyvédhez, Dicsőszentmártonba** küldendők. 867

Irnokot

keresek bér gazdaságomban december 15 vagy újvi beépítésre. Intelligens ur családdal való, szorony, de erélyes, imponáló tudó és erőteljes, nőtlen fiatal ember, ki tanintézetet végzett vagy ott legalább egy évet töltött és meg egy vagy két évet nagyobb homoki gazdaságban gyakorolt s iródi munkákban jártas. Fizetés 600 korona és teljes állás, mosásoson kívül. Bizonnyítványmásokkal vissza nem küldetnek. Cím: **Somogy Ferencz Nyirbogat**. 865

Tejgazdasági

iskolát végzett szorgalmas és fáradságot nem ismerő feivigyzót kerestük tejgazdaságomban való meletti belépésre, ki azonban szabad idejét a gazdaságban is értékesíteni képes. Fizetési feltételek az ajánlatban kiténdők. Bizonnyítványok csak hiteles masolatban küldendők, melyek azonban vissza nem küldetnek. Csak meghívott irást igényt az utazási költség esetleg megfizetésére. **Samet és Láng** bér- és tejgazdasága **Márkusfalva, Szepes vm.** 868

Pályázat

utján egy nagyobb uradalomban három állás betöltendő 1911 január 1-re: Egy hazai földmivessésként végzett, jómegjelölésű, szerényigényű, józanéletű, megbízható, több évi gyakorlati bíró, 25-35 év s. nős ispán. — Egy szerényigényű józanéletű, megbízható, 25-35 éves, nős kulesár, kinek magiár és tejgazdaság kezelését értenie kell. — Egy vizsgázott, megbízható, józanéletű, szerényigényű, 25-35 éves, nős erdőőr. Mind a három állásra keresztes, vallású magyarországi illetőségű honpolgárok pályázhatnak. Kérvények egyszerű bizonnyítványmásokkal felszerelve, melyek vissza nem adhatnak, **Fe sölkecsényi uradalmi tisztartóság**hoz küldendők be, u. p. Felsőgyáród, Borsod megye. 866

Gazdasági könyvelő

mérlegképes, nőtlen, munkaszerető, ki a belső gazdasági teendőkben segédkezik, tartozik, pályázhat a **görgőszállási bér gazdasághoz,** fizetés megegyezes szerinti. Állás elfoglalás azonnal vagy december elején, pályázók bizonnyítványmásokkal, melyek vissza nem adhatnak nyújtsák be fenti bér gazdaság címére 871

Kovácssegéd

vagy nős kovács kerestetik azonnali beépítésre, ki a szeszgyári kazánfelállítás elvállalására, ajánlatokat küldjék a fizetési igényük megjelölésével **Daroczy Zoltán, Paks** címre. 870

Ispánt

keresek azonnali, esetleg jan. 1-él beépítésre. Intenzíven kezelt, alföldi gazdaságban hosszabb gyakorlati bíró, kik a gazdasági könyvelést is értik, szerény igényűek, lehet ek nőek is, isz. vallásúak, pályázhatnak. Pályázatok a fizetési igény megjelölésével és bizonnyítványmásokkal, melyeket vissza nem küldendők **Gelinger Károly, Báránd,** Bihar m. címre küldendők. 869

Földmivesséskolát

végzett, iródi teendőkben ügyes kulesár január 1-ére felvétetik. Sajátkezűleg iródi folyomány és bizonnyítványmásokkal a **magyeteki gazdaság igazgatóság**hoz, u. p. **Hatvan** küldendők. 872

Segédtsizti

Állás azonnali beépítésre a tápiószecsői uradalomban. Pályázhatnak gazdasági akadémiát végzett, szolid, szorgalmas, lennéleg 23 évnél nem idősebb egyének. Fizetés: évi 600 kor. teljes ellátás, mosásoson kívül. Pályázatok mellősságos **hevesi Hevesy Lajos udvari tanácsos urhoz** intézve, **Szieberth Gusztáv uradalmi írószit** címre, **Tápiószecső,** Pest megye küldendők. 868

Az Enying és Mezőkomárom

uradalmi iródi és gazdasági számvevői és egy segédtsizti állás van fűszedésben. Hiteles bizonnyítványmásokkal felszerelt pályázatok **Werteim M. Fiai, Enying** címre küldendők. 874

Gazdasági

kovács kerestetik 1911 január 1-él belépésre, segédállítás kötelezettsége mellett a következő évi javalmazással: 450 kor. készpénz, 13 pozsonyi mérő buza, 25 mérő galyfa, 13 mérő árpa, 16 méter galyfa, 2 anyasertesre legelő, 1,25 □ föld és r. pontja 2/2 liter tej. Ily szorgalmas, józan, munkabíró, nős egyének, kik a gazdasági gépek és eszközök javítását, lovak és ökrök vasalását értik, küldjék bizonnyítványmásokkal **Kisterenne uradalom, Kisterenne (Nógrád megye)** címre 873

Vajmester

és tehensgazda kerestetik újvi beépítésre a D. Miholjac uradalom központi iródjájához. A következő fizetés 1: 40 K készpénz, 1000 kg. tuzifa buza, 200 kg. rozsa, 600 kg. tengeri 24 méter tuzifa, 160 □ ter, 1200 □ tengery föld, 2 liter tej naponta, 5 darab sert-sze legelő. Lakás egy szoba, konyha, élektanra. Pályázók ajánlatok küldjék folyományvany-másokkal: **Spinka Sándor urad. intéző, u. p. D. Miholjac, Pa-Glozdje, Slavonia**. 875

Állást keresők

Intéző-állást keres 37 éves,

róm. kath., nős, gyermektelen, ki a magyar, német és szerb nyelvet bírja. A gazdaság önálló vezetését és a könyvvitelt teljesen és kifogástalanul érti, józan életű, fáradságtalan szorgalmú, szakképzett és becsületessége folytán szives megkereséseket kér. **Ellsmert jó gazda** jelige alatt a kiadóhivatalba. 320

Miniszteriumi számtisztviselő keres

délutáni foglalkozást; elvállal bármilyen írásbeli munkát. Cím a kiadóhivatalban. 788

Gazdatiszti állást keres.

Egy kiváló képzettségű s a mai modern mezőgazdasági szaktudományok minden ágában elmélyült s gyakorlatilag teljesen képzett, okleveles, róm. kath. vallású gazdasziszt, aki jelenleg is egy főúr uradalomban mint számvevő-ttkár van alkalmazva, szerény feltételek mellett uradalom vagy egy nagyobb gazdaságban mint intéző, számvevő vagy ttkár azonnali vagy november hó 1-én leendő belépéssel állást keres. Az illető a földművelés, állattenyésztés, baromfitenyésztés, tehéntenészet, állatgyógyászat, mesterséges takarmány-cukorrépa-és dohánytermelés, az erdő-szölő-és pinczekezelésben kiváló jártassággal bír. Ajánlatok **Becsi-letes és szerény** jelige alatt a kiadóhivatalba. 236

Gépeszkovács, okleveles

gépész, ki az összes gazdasági gépek kezelését és javítását, továbbá a villamos kezelést is teljesen érti, r. kath., 29 éves, nős, egy gyermekkel, ki eddig is nagy uradalomban hasonló mértékben működött, meletti beépítésre állást keres szerény feltételek mellett. Cím a kiadóhivatalban. 160

Földmivesséskolát

jelölés és jó végzet 21 éves, ev. ref. vallású, nőtlen ember irnoki, gyakorlati állást keres. Cím: **Károly László Czégyény-Dányád, Szatmár megye**. 863

Intelligens

úrindó, ki a háztartás minden ágában jártas, hazikisasszonyoknak menne előlébi házhoz, vagy társalkodóknak idősebb úrnő mellé. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba kérek **Házikisasszony** jeligére. 694

Földmivesséskolát

kitűnő sikertel végzett 21 éves, ev. ref. vallású, nőtlen ember irnoki, gyakorlati állást keres. Cím: **Károly László Czégyény-Dányád, Szatmár megye**. 863

Intelligens

úrindó, ki a háztartás minden ágában jártas, hazikisasszonyoknak menne előlébi házhoz, vagy társalkodóknak idősebb úrnő mellé. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba kérek **Házikisasszony** jeligére. 694

Földmivesséskolát

kitűnő sikertel végzett 21 éves, ev. ref. vallású, nőtlen ember irnoki, gyakorlati állást keres. Cím: **Károly László Czégyény-Dányád, Szatmár megye**. 863

19 évi gyakorlati bíró

88 éves, nős, gyermektelen, gazdasági iskolát teljesen végzett és a keszthelyi gazdasági tanintézetnél gyakorlati vizsgát tett, igen erélyes és szorgalmas, igen edzett és elismert gazdatiszt állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 765

Földmivesséskolát

végzett, görög kath. vallású, 19 éves, nőtlen egyén azonnali belépéssel keres gazdaságban kulesári, irnoki vagy ennek megfelelő állást. Cím: **Oláh Péter, Makó, Béró Erdély-utca 1082 szám (Csanád megye)**. 744

Béresgazdának

ajánlkozik lehetőleg Somogy vagy Zala megyében újvi, esetleg későbbi belépésre egy 32 éves, nős, kiszolgált al-tiszt, ki modern gazdaságokban nevelődött fel. Jelenleg 2 év óta egy gazdaságban hasonló mértékben szolgált; a gazdaság minden ágában teljesen jártas, józan és rendezetű, erélyes egyén. Szives megkeresést kér **Somogy megyei gazda** poste restante, Kadarkut. 728

12 évi

kiűnő gyakorlattal rendelkező, róm. kath. földmivesséskolát és gyakorlati vizsgát tett, 32 éves, kiscsaládú, szerényigényű gazdatiszt állást keres 1911 január hó elejére, kisebb gazdaság önálló vezetőjére, nagyobb gazdaságban kezelősziszt állásra. Jártas a szölő, bór-, dohány kezelésében, szarvasmarha-, ló-, sertés-tenyésztés és hizlalásában, könyvvitelt vezetésében, adásvételekben és hizlalásában, könyvvitelt vezetésében, adásvételekben nagy jártassággal bír. Szives megkereséseket a kiadóhivatalban megküldendő címre kérek. 738

Gazdasági

tanintézetet jól végzett nőtlen, 40 éves, keresztesny egyen, több évi gyakorlati, mit b-terjesen kezelt uradalomban szerzett, kisebb gazdaságban ismét állást keres meletti beépítésre. Cím a kiadóhivatalban. 746

Műkertész

ki a kertészet teljesen jártas, egy helyen 15 évi működött, kitűnő bizonnyítványi vannak, meletti beépítésre állást keres. Szives megkeresést **„szakértő kertész 772”** jelige alatt a kiadóhivatalba kér. 772

Gépeszkovács,

szakképzett, vizsgázott, csakis nagyobb uradalomban keres állást január 1-ére. Jelenleg is nagyobb uradalomban működik, ahol gépeke is van. Cím: **Kisa András gépész, Berczellet-major,** u. p. Solt. 875

Számtartói

vagy pénztárnoki állást keres egy diplomás, kanizsai képes gazdatiszt, aki sok évi gazdatiszt-kedésen kívül huzamosabb ideig mint gyárüzemi főkönyvelő működött. Cím a kiadóhivatalban. 777

36 éves

róm. kath., 1908. 3. 19. 1. január tagu családomban, vagy gazda állást keresek, ki már 14 év óta nagyobb gazdaságban vagyok alkalmazva a gazdaságban, úgy kint mint bent teljesen jártas vagyok, dohánytermelésnél, sertés-és gőblyénizálásnál, valamint tehéntenészetben is. Szives megkeresést **„Szorgalmas”** jelige alatt a kiadóhivatalba továbbit. 822

Földmivesséskolát

végzett 24 éves szonnanly szerény igényű nőtlen egyen 6 évi gyakorlati újvi belépésre állást keres nagy gazdaságban, mint kulesár segédtsizt, kisebb gazdaságot önállóan is képes vezetni. Beszél magyarul, tót és keveset horvátul. Esetleg nő-állást is elfogad. Cím: **K. K. ispan, Magyarorszárvicza, Felső-gazdaság**. 827

Ispáni,

könyvelői, segédtsizti, vagy hasonló állást keres 30 éves, nőtlen, erélyes, pontos, rendezetű, szorgalmas, teljesen megbízható, szakképzett egyen. Jártas a mezőgazdálkodás összes ágában, szőlőtevelés, borászat és könyvvitelben. Ajánlatok a **Ferenc és feltételek közlésével K. A. G. tóparti uradalom,** u. p. Tiszakürt. 825

Műkertész

állást keres, 87 éves, nős, gyermektelen, józan, szorgalmas, 20 évi gyakorlati, a kertészet összes ágában kívül a **bolgár** rendszerű zöldség termelést kitűnően és a **komló** termelést szakzsértien érti. Cím: **gróf kertész, Tápiószecső (Pest m.)** 826

Kereskedelmi

iskolai érettségű, 20 éves, isz. vallású, a magyar, német és tót nyelvet szóban és írásban bír, valamint a gazdaságban jártas fiatalember **gazdasági segédkönyvelőnek** rögtön belépésre ajánlkozik. Cím: **Wild Jenő** Nyitravarnok. 812

Gazdatiszt,

szerényigényű, 38 éves, **ezeky,** jó megjelenésű, erős egészséges testalkatú, pár ezer fital rendeltető egyent mely ur vagy úrnő volna hajlandó szolgáltatni fogadni.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek **szántását** eredeti **Fowler-féle gőzekével**, épügy **mélyrigolozást** szőlőtelepítésekhez elvállal **WOLFF ERNŐ** gőzszántási vállalkozó **Budapest-Kelenföld.**

Távíratcim: Pokrócztelep Somogyzsil.

Lópokrócz előnyarájant! Legkisebb szükséglettel is gyári áron!

Hogy sikerrel küzdhesünk a külföldi verseny ellen, közvetlen a fogyasztókkal önjajtuk összeköttetésbe lépni. — Árunk még kisebb vételeknél nem létező alacsonyága és árunk elsőrendű kiváló jósága reménytelen engedi, hogy a hazafias gazdák közönséget állandó vevőinknek nyerjék meg. **Hogy ezt elérhessük, bármely posta- vagy vasutállomásra már 2 drb próbamegrendelést is bérmentve szállítunk.**

Árunk: **Elsőrendű, nehéz, téli, uradalmi gyapjupokróczok**

1. sz. legjobb minőségű,	220 cm. hosszú,	175 cm. széles,	ára 5 fnt 50 kr.
2. " " " "	200 " " "	165 " " "	" " 4 " 75 "
3. " " " "	180 " " "	145 " " "	" " 4 " — "

darabonként, minden kívánt színárnyalatban.

Rendeléseket annak gondos eszközlése végett az őszi szükségletre már most kérjük — ha utóbbi szállításra is — eszközölni.

Ilyen minőségben és méretben ezen ártért egyetlen bel- vagy külföldi cég sem szállíthat.

Megrendelési cím:

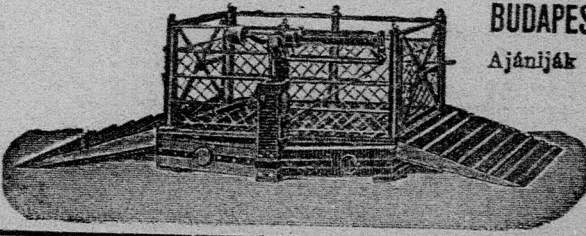
„Sohr“ Magyar Lópokrócz Szétküldési Telepe, Somogyzsil.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb tereletük **szántását**, épügy **mélyrigolozását** szőlőtelepítésekhez eredeti **FOWLER-féle GŐZEKÉVEL** elvállal **Izery Izsák Gyula** GŐZSZÁNTÁSI VÁLLALKOZÓ **BUDAPEST, IX., RÁDAY-UTCZA 60., III. 3.**

SCHEMBER C. és FIAI

csasz. és királyi udvari **HIDMÉRLEG- ÉS GÉPGYÁR**
BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRUT 59.

Ajánlják legjobb szerkezetű **tizedes- és tolosuly-marha- és szekér-hidmérlegeiket. Önműköd. mérleg-szerkezetek.**
Kívánatra különleges ajánlattal szolgálnak.

A gyakorlaltalag bevált **Kenesse-féle gazdasági nyomtatványok beszerzését**

ajánlja a „Patria“ irodalmi vállalat és nyomdai részv. társ. **nyomtatványkezelő osztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.**

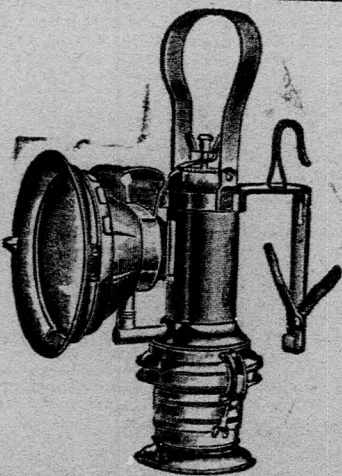

Cseléd tüzhelyeket,

uradalmaknak cselédlakások részére, kipróbált kitűnő szerkezettel, melyek igen kevés fűtőanyagot fogyasztanak, jól sütnék, főznek s a lakást igen jól bemelegítik, ajánlj

A tüzhelyek számos uradalomban a legjobb eredménnyel vannak használatban.

Kren I., Székesfehérvár
cs. és kir. kizár. szab. folytonos égő kályhák s tüzhelyek gyára.
Arjegyék folytonos kályhák és tüzhelyek bérmentve.

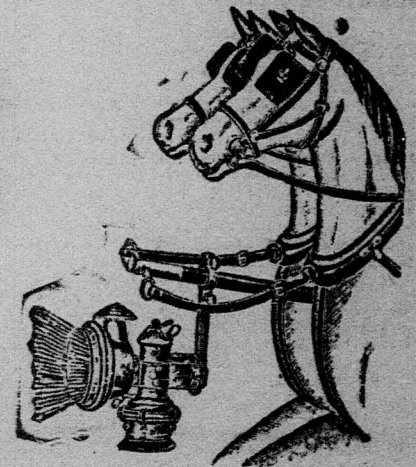
Acetylen kézi-, kocs-, Spritzbogen-, pózna-, asztali-, kerti-, istálló-, gőzeke-lámpák

különböző nagyságban kaphatók.

BÁRDI JÓZSEF R.-T.

BUDAPEST, VI., Liszt-Ferencz-tér 15.

Arjegyék kívánatra ingyen.

A Mac Laren-féle magajáró gőzeke

magyarországi vezér-képvisellete: **Fleischl Samu** cégénél, **Budapest, V., Szabadság-tér 16.**
Mezőhegyesi nemzetközi ekeversenyen első díj (állami nagy aranyérem)!

5878 Aranyérem az újzeelandi nemzetközi kiállításon!
A magyar talajviszonyokhoz alkalmazot an tökéletesítő! **Legnagyobb teljesítőképesség, legkisebb összköltséggel!**
(Holdankint 5'20—7'65 kor.) Egyszerű kezelés, elsőrendű anyag, szolid munka!

Átlagos teljesítőképesség eddigi tapasztalatok szerint napi 20—30 hold, szénfogyasztás 50—70 kg. holdanként.

Első díj a brüsszeli világkiállításon. Az angol királyi gazdasági egyesület nagy aranyéremének nyertese.

Kerületi képviselők: Biharmegyei gazdák áru- és hitelintézete, Nagyvárad, Dunántúli agrárbank és tárházai r.-t. Kaposvár, Ehler Antal és Fia, Győr, Engi Adólf, Gyöngyös, Általános Forgalmi Bank, Debreczen, Kovács Soma és Társa, Arad, Lederer Leó, Zombor, Mayer Lajos, Dettá, Singer Zsigmond, Nyitra, Weinberger Ferencz, Nagykároly.

Bővebb felvilágosítást szivesen nyújt fenti vezérképviselét.

Számos kül- és belföldi elismerő nyilatkozat.

Nagyszámu vevők névsora az ország minden vidékéről, megtudakolható a fenti vezérképviselétől.